Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 20 גראשען
היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 162 | Łódź, Niedziela 14 lipca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, י"ג תמוז תרצ"ה | № 162
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אויטא-קאטאסטראפע

מיט'ן עסטרייכישען קאנצלער שושניג

דער קאנצלערס פרוי דערהרגעט.—דער קאנצלער שושניג און זיין זוהן לייכט פערוואונדעט

ווין, 13 (ספ. טעל.)

קאנצלער שושניג צוזאמען מיט זיין פאמיליע איז געפאלען א קרבן פון אן'אויטא-קאטאסטראפע הינטער עבעלסבערג ביי לינץ. דער קאנצלער האט בעקומען א נערווען ערשיטערונג, דעם קאנצלערס פרוי האט בעקומען שווערע וואונדען, פון וועלכע זי איז געשטארבען. דער שאפער איז שווער פערוואונדעט. צוליב אונבעוואוסטע סיבות איז דער אויטא ארויף אויף א בוים. מען נעהמט אן, אז דער שאפער איז פלוצלינג קראנק געווארען און האט פערלוירען די מאכט איבערן אויטא.

ווין, 13 (ספ. טעל.)

אלס דערגענצונג צו דער ידיעה, וועגען דער קאטאסטראפע מיטן קאנצלער שושניג מעלדעט מען, אז אין דער קאטאסטראפע איז אויך פערוואונדעט געווארען דעם שאפערס זוהן און דער בעאמטער, וואס האט בעגלייט דעם קאנצלער. נאכדעם ווי עס איז דערהאלטען געווארען די ידיעה וועגען דער קאטאסטראפע, איז צוזאמענגערופען געווארען א זיצונג פון מיניסטאר-ראט.

געווארען אין שפיטאל אין לינץ, וואו עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ער איז נאר לייכט פערוואונדעט געווארען, און אז זיין צושטאנד איז א בעפרידיגענדיגער. עס איז ארויסגעשיקט געווארען אן'אעראפלאן קיין וועגעדיג צום וויצע קאנצלער פירשט שטארהעמבערגער. וועגען די סיבות פון דער קאטאסטראפע בעשטעטיגט זיך, אז דער שאפער האט בעקומען א זונען שלאג און האט נישט געקענט בעהערשען דעם אויטא, דעם קאנצלערס זוהן איז לייכט פערוואונדעט געווארען, די טאכטער איז ארויס אונבעשעדיגט.

נאכמיטאג איז זיך צוזאמענגעקומען דער מיניסטארען-ראט. עס איז אויסגעארבייט געווארען א טעקסט פון קאנדאלענץ פאר'ן קאנצלער שושניג, די עסטרייכישע ראדיא האט געמעלדעט וועגען דער קאטאסטראפע און תיכף אפגעשטעלט די אודיציעס..

קאנצלער שושניג וועט ערשט מארגען קענען פערלאזען דאס שפיטאל. פירשט שטארהעמבערג איז צוריקגערופען געווארען פון איטאליען בכדי צו פערטרעטען דעם קאנצלער.

דער ראט פון פעלקער-בונד
ווערט צוזאמענגערופען דעם 25 יולי

זשענעווע, 13 (ספ. טעל.)

„זשורנאל דע זשענעוו" מעלדעט, אז דער ראט פון דער פעלקער-ליגע וועט זיך צוזאמענקומען דעם 25 יולי בכדי צו בעטראכטען די לאגע וואס האט זיך געשאפען איך פייכות מיט דעם נעגאציאוען רעזולטאט פון דער איטאליעניש-אביסינישער ארביטראזש-קאמיסיע. אין די קרייזען פון דער פעלקער-ליגע בעשטעטיגט מען די דאזיגע ידיעה מען שטרייכט אבער אונטער, אז די טאג-ארדנונג פון ראט איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען. אין הסכם מיט דער רעזאלוציע פון 25 מאי דארף דער ראט בעשטימען א 5-טען מיטגליד פון דער ארביטראזש.

אפעל צו דער בריטישער דעמאקראטיע
צו פערשארפען די אנטי-דייטשע שטעלונג

לאנדאן (יט"א) די מיטגלידערין פון ענגלישען פארלאמענט עלעאנאר ראטבען האט פערעפענט ליכט א בריוו אין „מאנטשעסטער גארדיען" מיט אן'אפעל צו דער ענגלישער עפענליכקייט נישט צו בעזוכען דייטשלאנד, ווייל די דאזיגע בעזוכען דארפען בעטראכט ווערן אלס שווערער מאראלישער און פאליטישער פעהלער. די אויטארין פעראורטיילט די פריינדליכע זשעסטען לגבי דייטשלאנד און ציטירט אלס ביישפיל דעם נייעם אויסברוך פון איבערפאלען אויף יודען נאך דער רעדע פון פריניץ פון אוועלס צו די דייטשע קריגס-וועטעראנען.

עלעאנאר ראטבען זאגט זיך ארויס פאר א פאליטשטענדיגער פאליטישער און ווירטשאפטליכער איזאלאציע פון דייטשלאנד דורך נעמען בעוויזען פון דער גרויסער עמפערונג פון דער בריטישער דעמאקראטיע נעגען די גרויזאמקייטען פון די נאציס.

היינט מאניפעסטירן אין פאריז
די לינקע און די רעכטע ארגאניזאציעס

פאריז, 13 (ספ. טעל.)

אין גאנץ פאריז האט שוין נאכמיטאג גע הערשט א יום טובדיגע שטימונג, אויף די פלעצער האבען זיך אנגעהויבען די פאלקס פערווייל ונגען. די הייזער זענען דעקארירט מיט פעהנער.

די ארגאניזאטארען פון די מארגענדיגע מאניפעסטאציעס האבען ארויסגעגעבען גענויע אינסטרוקציעס פאר די אנטיילנעמער.

דער פאלקס פראנט דערמאנט, אז צוליב דעם פערבאט פון דער פאליציי קען אין דעם צוג נישט געטראגען ווערען קיין רויטע פעהנער. די ארדנונג וועט האלטען א ספעציעלע געשאפענע מיליץ פון 6000 מאן מיט קאמיסארען אין דער שפיץ. דער קאמוניקאט פון די ארגאניזאטארען ווארענט פאר פראוואקאציעס און פאלשע אלארמען, וואס זענען בערעכענט ארויסצורופען א פאניק.

דער טעקסט פון דער שבועה פון טרייהייט פאר דער רעפובליק וועט אויפגעשריבען ווערען מיט ריזיגע בוכשטאבען אויף א טראנספארענט, וואס וועט פערפעסטיגט ווערען ביי קאדענס סטא טוע: ביים אדורכגעהן פארן טראנספארענט וועלען די אנטיילנעמער פון דער מאניפעסטאציע נישט אפשטעלענדיג זיך אויספיהרען דעם צייכען פון דער שבועה.

— „די פאלקס-פערזאמלונג — ווערט געזאגט אין אויפרוף — האט דעם ציעל ארויסצוווייזען דורך די לינקע גרופען דעם פראטעסט נעגען יעדער פרובע אנצוווארפען א פאשיסטישער דיקטאטור, אדער א רעזשים וואס איז נעווענדעט נעגען די דעמאקראטישע פרייהייטען!".

די רעכטע ארגאניזאציעס, וועלכע וועלען זיך נאכמיטאג בעטייליגען אין אנציינדען דורך דעם „פייערקרייץ" פייערען אויפ'ן קבר פון אומבעקאנטען זעלנער האבען אויך ארויסגעגעבען צו זייערע מיטגלידער א בעפעהל אפצוהיטען די דיסציפלין און די ווירדע.

פאריז, 13 (ספ. טעל.)

דער ארגאניזאציאנס-קאמיטעט פון פאלקס-פראנט האט פערענדיגט זיינע צוגרייטונגען צו די פייערונגען דעם 14 יולי. די מאניפעסטאציע זאל זיך אנהויבען האלב דריי ביינאכט, האלב פיער וועט לען די ערשטע קאלאנעס ארויסריהרען אויף דעם בעשטימטען ארט. דער לינקער פראנט האט זיך געווענדעט צו זיינע סימפאטיקער, פרעמדע, אז אזוי ווי די פאליציי האט פערבאטען די פרעמדע אנטייל צו נעמען אין דער מאניפעסטאציע — זאלען זיי זיך אפהאלטען פון דעם אנטייל אין צוג.

אפילו אויפ'ן פאל פון א רעגען ווערט די מאניפעסטאציע נישט אפגערופען; נאר די קינדער-גרופען וועלען אין פאל פון א שלעכט וועטער, נישט אנטייל נעהמען אין דער מאניפעסטאציע. די אנטיילנעהמער וועלען, כראגען פריגיהסקע היטע לער די דעפוטאטען און סענאטארען, וואס וועלען ארויסטרעטען אין צוג דארפען טראגען זייערע אפצייכנונגען אין שארפעס. דער קאמיטעט רופט אויף צו האלטען א שטרענגע דיסציפלין און אויס־צומיידען יעדען אינצידענט.

„לע זשור" ברענגט די ערקלערונג פון דעם פיהרער פון דער ארגאניזאציע „פייער קרייץ" פולקאוויק „דע לא" ראק, וועלכער ווארענט פאר פראוואקאציע די מיטגלידער פון זיין ארגאניזאציע.

„לע פעפל" האט אריינגעשטעלט א לייט-ארטיקעל אונטערן קאפ „נידער מיט פראוואקאטארן".

„לע זשור" מיינט, אז דער טאג וועט אריבער בשלום.

א דעפילאדע פאר'ן קעניג
געארג דעם 5-טען

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.)

דער קעניג געארג דער 5 נעהמט היינט אויף א גרויסע דעפילאדע פון דער ענגלישער ארמיי אויפן איבונגס-פלאץ אלדערסהאט, אין דער דעפילאדע זאלען אנטייל נעהמען 10,000 מענשען. דינסטאג דעם 16 ד.ח. וועט לעבען ספיטהעד פארקומען א דעפילאדע פון קריגס-פלאט, די גרעסטע פון דער צייט פון נאך דער מלחמה. אין דער דעפילאדע זאלען אנטייל נעהמען 160 קריגס שיפען. דער קעניג וועט קומען קיין ספיטהעד מיט דער יאכט „וויקטאריא און אלבערט", אין די איבונגען וועלען אנטייל נעהמען אויך קריגס-אעראפלאנען.

מיטוואך דעם 17 וועט דער קעניג איבערנעהמען די אנפיהרערשאפט איבער דער עסקאדרע פון פאנצער-שיפען. דאס פובליקום וועט זיך קענען צוקוקען צו די מאנעווראס פונם פלאט פון די דעקען פון 19 גרעסערע און 100 קלענערע שיפען, וועלכע וועלען שווימען אין א געוויסען שטח נאך די קריגס-שיפען.

די מאנעווראס, וועלען זיך פערענדיגען מיט יובילי-פייערונגען צוליב דעם 25-יעהריגען ארויס טרעטען אויפן טראן פון קעניג געארג.

פראנצויזישע רעגירונג העלפט צו בויען א יודישען שפיטאל
אין שטראסבורג

פאריז (יט"א) אין שטראסבורג איז פארגעקומען די פייערליכע עפענונג פון יודישען שפיטאל „הדסה". אין דער פייערונג האבען זיך בעטייליגט א רייה פיהרענדע יודישע און פראנצויזישע פערזענליכקייטען. די פראנצויזישע רעגירונג האט ביי־געשטייערט א האלב מיליאן פראנק צו די בויקאסטען פון דעם שפיטאל.

ווען וועט שוין א סוף נעהמען צום דייטשען שגעון!
שארפער ארויסטריט אין ענגלישען פארלאמענט וועגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד

לאנדאן, 13 (יט"א טעלעגראפיש)

אין דער גענעראל-דעבאטע אין פארלאמענט איבער דער ענגלישער אויסערן-פאליטיק האט בענומען א ווארט דעפ. שעלע, וועלכער האט בעריהרט די פראגע וועגען דער טרויעריגער לאגע פון יודען אין דייטשלאנד. די דייטשע בעפעלקערונג, האט דער דעפוטאט געזאגט, איז מסדר געהעצט צו גוויל-טאטען. די ראסען-טעאריע פערשווכט דעם אנדענק פון טויזענטער יודען, וואס זיינען געפאלען אויף די שלאכט-פעלדער.

אין זיין ווייטערדיגער רעדע, האט דעפ. שעלע געזאגט: די דייטשען פערלאנגען גלייכע רעכט. זיי מוזען אבער אויך אנדערע בעהאנדלען אויף א גלייכען אופן. די דייטשען מוזען קומען צו אונז מיט ריינע הענד. ביי די פערהאנדלונגען צווישען ענגלאנד מיט דייטשלאנד, מוז מען די לעצט געבען צו פערשטעהן, אז זייערע טאטען זענען אפשייליך פאר'ן ענגלישען פאלק.

צום סוף פון זיין רעדע רופט דער דעפוטאט אויס:

— ווען וועט שוין א סוף נעמען צום דייטשען שגעון?

בלוטיג געשלעג צווישען שטורמיסטען מיט יודישע פראנט-זעלנער

יודען שטעלען די צעיושע שטורמיסטען א העפטיגען ווידערשטאנד.— פיל פערוואונדעטע פון ביידע צדדים.—12 בעפאלענע יודען ארעסטירט

פּראַג, 13 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער פּראַגער פּרעסע טיילט מען מיט פון בערלין אז דאָרט האָט אויסגעבראָכען א גרויס געשלעג צווישען יודישע פראַנט-זעלנער מיט שטורמיסטען. די יודישע פראַנט-זעלנער האָבען זיך פערזאַמעלט אין א לאָקאַל, האָט זיך אהין אריינגעריסען א מחנה צעיושעטע שטורמיסטען און אָנגעהויבען א גע-שלעג. די יודישע פראַנט-זעלנער האָבען געשטעלט א העפטיגען ווידערשטאַנד. פון ביידע צדדים זענען דאָ פיל פערוואונדעטע.

די אָנגעקומענע פּאָליציי האָט ארעסטירט 12 בעפאַלענע יודישע פראַנט-זעלנער. קיין איינער פון די שטורמיסטען איז נישט ארעסטירט געוואָרען.

קראקא איז די פאדערשטע רייהען

פון קאמפיין פון זעלבסטהילף פאר די פוילישע יודען

וואַרשאַ, (יט"א) פון קראָקאָ ווערט מיט-געטיילט, אז די אַקציע צו שאַפען דעם גרויסען פאָנד פאַר די אויפבוי-צוועקען איז אין פולען גאַנג. עס איז שוין געשאַפען געוואָרען דער אַקציע-קאָמיטעט, אין שפיץ פון וועלכען עס האָבען זיך געשטעלט די אָנגעזעהענסטע פערזענליכקייטען פון קראָקאָווער יודענטום, ווי דר. יהושע טהאָן, דר. ראַפאַל לאַנדוי, דר. לעאָן אָדער, דר. שמאַו פעלדבלום א.א.וו. דער קאָמיטעט האָט ארויסגע-געבען א הייסען אַפּעל צו דער קראָקאָווער יודי-שער בעפעלקערונג וועגען שטיצען דעם קאַמפּיין, וועמענס ציל עס איז צו פערווירקליכען דעם גרויס-צוגיגען פּלאַן פון איבערשיכטונג און פּראָדוקטיווי-זאַציע פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכען דער „צעקאָבע" האָט אויסגעאַרבייט.

אויך די זאַמלונג פון אָבליגאַציעס און געלד לטובת דעם פאָנד האָט זיך שוין אָנגעהויבען. דער קאָמיטעט האָט בעשלאָסען נישט נאָר צו שאַפען דעם בעשטימטען דורך דער צענטראַלע קאָנטינגענט, נאָר איהם אין א גרויסער מאָס איבערצושטייגען.

אין „בני ברית" איז די טעג פאָרגעקומען א גרעסערע פערזאַמלונג פון אָנגעזעהענע פער-זענליכקייטען פון דער יודישער קראָקאָווער געזעל-שאַפט מיט דער בעטייליגונג פון דיר. י. גיטער-מאַן פון וואַרשע. אויפ'ן אָרט איז דעקלאַרירט געוואָרען א גרעסערע סומע לטובת דעם אויפבוי-פאָנד.

די יודישע קהלה, וועלכע בעטייליגט זיך אַקטיוו אין דער אַקציע האָט זיך בעשטייערט מיט א סומע פון 1000 זל.

ארץ-ישראל רעגירונג ווייסט נישט

וואס צו זאגען וועגען דעם לעגיס-לאטיוו-ראט

ירושלים, 13 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף אַנ'אָנפראַגע פון יט"א וועגען לעגיסלאַ-טיוו-ראַט, האָט מען פון דער רעגירונג ערקלערט, אז זי קען די ידעות נישט אָפּלייקענען און אויך נישט בעשטעטיגען.

ווידער א נייע רשימה

פון ענטבירגערטע יודען אין דייטשלאנד

בערלין 13 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין „רייכסאַנצייגער" איז פערעפענטליכט א רשימה פון ענטבירגערטע. דער רוב פון זיי זענען יודען. בלויז אין בערלין האָבען פערלוירען די דייטשע בירגער-רעכט 27 פערזאָן.

געשלאסען דעם יוד. עלטערן-קאמיטעט אין ריגע

ריגע 13 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער יודישער עלטערן-פעראיין איז פון דער מאַכט געשלאָסען געוואָרען, בלומרשט ווייל ער איז שעדליך פאַר דער מלוכה.

דייטשע קריגס-שיפען מאכען שיס-איבונגען

בערלין, 13 (ספּ. טעל.)

אין דער פעריפעריע פון העלהאַלאַנד האָט די דייטשע פּאַנצער-שיף „דויטשלאַנד" דאָנערשטאָג און פרייטאָג אדורכגעמאַכט אַרטילערישע איבונגען ביינאַכט און בייטאָג. עס זענען אויסגעפּרובט געוואָרען אַלע מינים אַרטילעריע פון די שווערסטע ביז לייכטע, עס זענען אויך אויסגעפּרובט געוואָרען די נייע אַעראָפּלאַנען אַרטילעריע.

די פראגע וועגען דער יודישער שפראך אין דער יודישער אויטאנאמער געגענד

מאָסקווע (יט"א) די פראַגע וועגען איינפיר-געווען די יודישע שפּראַך אין דער יודישער אויטאָ-נאָמער געגענד, וואָס איז שוין איינמאָל אויפגע-הויבען געוואָרען אויף דער ערשטער פּאַרטיי-קאָנ-פערענץ, וואָס איז נישט לאַנג צוריק פאָרגעקומען אין ביראָ-בידזשאַן, איז איצט ווידער אמאָל אויפ-געהויבען געוואָרען און ווערט בעהאַנדעלט אין דער יודיש-סאָוויעטישער פּרעסע.

די יודישע אויטאָנאָמע געגענד, שרייבט פ. שפּראַך (צווייטער רעדאַקטאָר פון מאָסקווער „עמעס") אין איינעם פון זיינע סעריע אַרטיקלען איבער ביראָ-בידזשאַן — איז נישט סתם אַנ'איבער וואַנדערישע געגענד, נאָר א נאַציאָנאַלע סאָוויעטי-שע געגענד. דאָס פערפליכטעט איינצופלאַנצען די נאַציאָנאַלע פאָרם און די נאַציאָנאַלע שפּראַך אין דער גאַנצער אַרבייט און אויף אַלע געביטען גלייך פון אָנהויב, אויפ'ן ערשטען עטאַפּ פון דער בויאונג פון דער געגענד. דאָס דאַרף געטון ווערען מיט א בעזונדער קראַפט. כדי איינצוגלידערן אין דעם בעוואוסטזיין פון די מאַסען דעם געדאַנק, ציטירט דער שרייבער קאַלינינס ווערטער, אז „ביראָ-בידזשאַן בעטראַכטען מיר ווי א יודישע נאַציאָנאַלע מלוכה... ביראָ-בידזשאַן איז אונז אינטערעסאַנט פון שטאַנד-פּונקט פון ענטוויקלען א יודישען מלוכה'שען איינם".

דער שרייבער דערמאָהנט די פאָדערונג, וואָס ראָבי, א קאָמאַנדיר פון דער רויטער אַרמעע און אַנ'אַלטער באָלשעוויק האָט ארויסגערוקט אויף דער נישט לאַנג צוריק פאָרגעקומענער פּאַרטיי-קאָנ-פערענץ, אז דאָס בעהערשען און דאָס בענוצען די יודישע שפּראַך אין דער טאָג-טעגליכער אַרבייט זאָל ווערען א פּאַרטיי-געזעץ פאַר יעדען טוער אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד. ראָבי האָט אויך אויפ-געוויזען דאָס ווייסענשאַפטליכע פּראָבלעם פון שאַפען אין ביראָ-בידזשאַן מיט זיין פערשידענאַרטיגער בע-פעלקערונג אַנ'איינהייטליכען, קולטורעלען דיאַלעקט פון דער יודישער שפּראַך.

פ. שפּראַך בעקלאָגט זיך, אז דאָס וואָס עס פער-שטעהען אזוי קלאָר די אָנפיהרענדע נישט-יודישע טוער, וועלכע דערלערנען איצט די יודישע שפּראַך, איז נאָר פאַר א היפשען טייל יודען - קאָמוניסטען נישט בעגרייפליך,

נישט אומזיסט זאָגט ווייטער דער שרייבער פון אַרטיקעל איז אויף דער פּאַרטיי - קאָנפערענץ אויפ-געהויבען געוואָרען די פראַגע וועגען ענטשיידענעם קאַמף געגען די רוסיפיקאַטאָרישע טענדענצען ביי א היבשען טייל יודען - קאָמוניסטען אין דער געגענד, וואָס קען זיין פערדריסליכער, פרעגט שפּראַך, ווען די ביראָ-בידזשאַנער גאַס רעדט איינגאַנצען אויף יודיש און נאָר יודיש, און אין די אַנשטאַלטען שעפּט זיך מעהרסטענטיילס אויס די גאַנצע נאַציאָ-נאַלע פאָרם מיט א יודישער אויפשריפט.

עס האַנדעלט זיך נישט בלויז וועגען איינגלידע-רען די יודישע שפּראַך אינם אָפיציעלען בענוץ, ווייזט ווייטער אָן דער שרייבער פון אַרטיקעל, נאָר אויך וועגען דעם, אז די יודישע אויטאָנאָמע געגענד זאָל ווערען מיט דער צייט דער קאָנדענסאַטאָר פון דער יודישער סאָציאַליסטישער קולטור, וועגען א ברייטער פיל-זייטיגער קולטור - שעפערישער אַר-בייט אויף יודיש. דערווייל פעהלט נאָך אין דער געגענד אפילו דער מינימום פון קולטור-שעפערשע כוחות.

אָט איז איצט פערהאַן א מעגליכקייט ארויס-צוגעבען אין ביראָ-בידזשאַן א ליטעראַריש - געזעל-שאַפטליכען זשורנאַל. נאָר איינע פון די הויפּט-שווע-ריגקייטען איז די אָפּוועזענהייט פון קוואַליפיצירטע ליטעראַריש-זשורנאַליסטישע כוחות.

די ציימונג אַפּעלירט צו פּאַרטיי-מיטגלידער, אי-בערהויפּט צו דעריוגענד, פריוויליג צו מאָביליזירען זיך פאַר קולטור-אַרבייט אין דער יודישער אויטאָ-נאָמער געגענד.

Dr. med. H. LUBICZ

פאַר הויט. ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
עמפּפאַנגס-שעה'! 8–10, 12–2 און 5–8 אָוועגד
זונטאָג פון 9–11 בייטאָג און יום-טוב פון 9–1.
פאַר דאַמען — א בעזונדערער ווארטע-זאַל.

פארשטאנד און גליק

וועגען דער ווערט פון מענשען ארטיילט די אָפּיניע לויט זיין ערפאָלג אין לעבען. ווען עס בעליגגט עמיצען זאָגט מען אויף איהם, אז ער איז א קלוגער און גוטער, ווען א שלימ-מזל אָבער זאָגט מען אז ער איז א נאַר און א שלעכטער.

אמגער פון מנגע בעקאַנטע. וועלכער האָט נישט לאַנג אין א געוויסער אונטערנעה-מונג פיל געלט פערלוירען, האָט טעלעפאָנאַליש א קיצבן געטון:

— ווען איך וואָלט געהאַט צוויי קלוג: בעת'ן אָנהויבען דעם געשעפט — האָט ער גע-זאָגט — הי מיין פרוי איז קלוג, ווען דאָס געשעפט האָט זיך מיר נישט איינגעגעבען, האָט איך געוועזען דער ריכטיגער מענש אין פוילען.

אָבער ווענען ערפאָלג בעשטימט נישט נאָר חכמה, נאָר אויך דאָס שטיקעלע מזל, און ווען דאָס פעלט, מאַכט עס דאָס לעבען שווער אפילו א גוטגעלונגענע מענש.

אמליכסטען איז פרובירען דאָס גליק, שפּילענדיג אויף דער מלוכה-לאָטעריע: דאָס בע-ווייזען א לאָס קען אונז פיל מעגליכ-קייטען און ווען אונז ווערט בעלינגען געווינען. דאַן וועלען מיר פערמעקען פערהאַנדלונגען אפילו ביי דער איינגעגעבער פרוי. נאָר איז ווערצען איז דאָ א געלעגנהייט, ווייל דעם 16-טען ה. ח. הויבט זיך אָן די ציהונג פון דער 2-טער קלאַס פון דער 33-טער לאָטעריע.

Dr B. ROBINSON

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 131-86
עמפּפאַנגט פון 1½–2½ פערמ. און פון 4–5 נאָכמ.
פון 6 א זייגער אין קאַלומנאַ, וואַרשאַווסקע גאַס, ווילע נייהאַוז.

אויטאָגענישע שווייסונגען
מעטאַל-בעאַרבייטען
שלאָסעריי-אַרבייטען
מאַשינען-טיילען
און וועררצייג
פירמע אויס בילינ
J. REDER, Łódź
11-טער ליסטאָפּאַד 1-13

אונזער ליבען און טייערען חבר
לייבל וואַקסבערג
צו זיין חתונה מיט פרל.
העלאַ ווייערושעווסקאַ
ווינשען מיר א הערציגען מזל-טוב
סאַלאַ און שלום וויטענבערג.

מזל-טוב
צו דער חתונה פון אונזער ליבען זוהן און ברודער
מאָטעל לעדערמאַן
מיט פרל. ראָזאַ זילבערשאַץ
וואָס קומט פאַר היינט, זונטאָג, דעם 14/7 י"ג תמוז תרצ"ה אין בריסעל, ווינשען מיר פיל גליק און א גוט אייביג צוזאַמענלעבען.
עלטערן, שוועסטער, ברידער לעדערמאַן און פאַמיליע אין לאָדז.

פאַר גאַרד,
בידזשוטעריע
און לאַמבאַרד-קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. **Wajnberg**
ספּעציאַליסט פאַר לונגען-, הערץ- און סקלעראָז-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145,
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אָוו.

צו פערדינגען
2 גרויסע שטובען
קאַניאַווער שיסער-פּולק 28. 3.
צו ערפאָהרען ביים הויז-וועכטער.

ד"ר
ל. שיפּמאַן
האָט זיך איבערגעצויגען פון זשעראָמסקאַ 3 אויף 64 זאַכאָדניאַ 64
פּראָנט, 2-טער שטאָק. טעל. 106-72.

רעכער
העיען אויפגעגעבען פון
שרודמיעסקאַ 8

הרב שמחה טרייסטמאַן
זאַכאָדניאַ 57
נעמט-אָן אַלע רבנישע אָנ-געלעגענהייטען, ווי:
דין-תורה'ס, חופות א.אַז.וו.
יעדען טאָג פון 5 ביז 8 אָוועגד.

בעקאַנטמאַכונג.
דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אז מיין סאָדע-וואַסער-פאַבריק איז איבערגעטראָגען געוואָרען אויף פּילסודסקיעגאָ 69
יעדע בעשטעלונג ווערט פּינקטליך ערלעדיגט.
ספּעצ. קליינע באַלאָנען וואַסער מיט איין אויף שבת
טעלעפאָן 190-48. טיט אכטונג פרידוואַלד

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז נעכטען שבת"ק געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, אונזער הייסגעליבטער פאָטער, זוהן, גרויספאָטער, שוויגער-פאָטער, ברודער, שוואָגער און אָנקעל
ב"ע
הערש לייב טישלער
אין עלטער פון 56 יאָהר (געוואוינט שוו. יאַקובאַ 16)
די לוי' קומט פאַר היינט, זונטאָג, ד. 14 יולי 1935, 1.30 נאָכמ.
פון פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל, שטערלינגאַ 1/3, וועגען וואָס עס טיילען מיט גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

די איינציגע
הנהה-פארשטעלונג
יודישע עקספּערימענטאַלע סטודיע
„יונג-טעאַטער" אין וואַרשאַ
„באַסטאַן"
קומט פאַר דינסטאָג, ד. 16 יולי ד. י. אָנהויב 9 אָוונט.
הנחה-בילעטען 54 גר. – 250 שוין צו בעקומען אין דער באַראַכאָוו-בילעטען אַל. קאָשטשושקי 9 יעדען טאָג פון 10—2 און פון 5—10 אָוונט. טעל. 191-50.

נאָר פאַר מענער!
דער לאַנג-עקזיסטירענדער לאָדזער ערשטקלאַסיגער ספּעציאַליסט פון הויזען איז צוריקגעקומען פון פּאַריז.
ווער עס וויל טראָגען הויזען לויט דער לעצטער מאָדע דאַרף זיך ווענדען נאָר צו דעם ספּעציאַליסט פון הויזען.
B. FAJWLEWICZ
אַלעע 1. מאַי 2, פראָנט, 1. שטאָק
קומט און איבערצייגט אייך
רעקלאַמע פּרייזען!

געשטארבען קאפיטאן אלפרעד דרייפוס

דער מארטירער פון א אנטיסעמיטישן בלבול

פאריז, 13 (ספ. טעל.)

נעכטען איז געשטארבען אין פאריז, נאך א לענגערער קראנקהייט און אפעראציע פולקאווניק אלפרעד דרייפוס, אין עלטער פון 76 יאהר.

* * *

פולקאווניק אלפרעד דרייפוס, איז דער העלד פון בשעתו אזוי בעריהמטען פראצעס, וואס האט געדויערט פונם יאהר 1894 ביז'ן 1906.

דרייפוס איז אלט געווען 76 יאהר.

דער דרייפוס פראצעס האט זיך אנגעהויבען מיט 41 יאהר צוריק.

אין הערבסט 1894 האט מען אין פראנצויזישען גענעראל־שטאב פעסטגעשטעלט, אז דער דייטשער אטאשע, וואס וואוינט אין פאריז, פולקאווניק פאן שווארצקאפען בעקומט פון עפעס א פראנצויזישען אפיציר, וואס שטעהט זעהר נאהענט צום שטאב, רעגולערע ידיעות פון מיליטערישען כאראקטער.

אין א קורצער צייט שפעטער האט דער געהילף פון שעף פון אינפארמאציע־ביורא, מאיאר אנרי צוגעשטעלט זיין שעף א דאקומענט, שפעטער בעוואוסט אלס „בארדערא" וואס האט מיט זיך פארגעשטעלט א צעטעל פון געהיימע דאקומענטען, וואס זענען איבערגעשיקט געווארען דעם פולקאווניק שווארצקאפ. מען האט אנגעהויבען זוכען, און דא האט צוגעלעגט זיין האנד מאיאר אנרי, ער האט אנגעוויזען אויף דעם ארטילעריע־אפיציר אלפרעד דרייפוס, וועלכער איז מיט א פאר יאהר צוריק צוגעשריבען געווארען צום הויפט־שטאב. בעסער טרעפען האט מען שוין נישט געקענט, ווי דאס האט געטראפען אנרי: דרייפוס איז געווען דער איינציגער יוד אין גענעראל־שטאב.

האט מען אנגעהויבען צו פארשען און געפינען אז דרייפוסעס האנדשריפט איז אידענטיש מיט דער האנדשריפט פון דער „בארדערא". מען האט אוועק געשטעלט עקספערטען. פון 4 עקספערטען האבען 2 נישט געוואלט אנערקענען די אידענטישקייט פון דרייפוס'עס האנדשריפט מיט דעם „בארדערא", אבער אונטער א געוויסען דרוק פון מאיאר אנרי האט מען אנגענומען די אויספיהרען פון די אנדערע צוויי און דרייפוס איז אויפ'ן צווייטען טאג, נישט קוקענדיג אויף זיין שטארקען פראטעסט, ארעסטירט געווארען.

די אנטיסעמיטישע צייטונגען האבען אויפגעלעבט. קיין בעסערען ביסען האבען זיי נישט געדארפט. מיט לבנה־אותיות האבען געשיינט אין זייערע צייטונגען די קעפ: „דער יוד דרייפוס אויף דינסט ביים דייטשען גענעראל־שטאב", „ווי אזוי דרייפוס האט פערקויפט פראנקרייך".

דעם 22 דעצעמבער איז דרייפוס געשטעלט געווארען פארן קריגס־געריכט און פעראורטיילט געווארען אויף לעבענסלענגליכע פעסטונג און צו פערלירען אלע רעכט. נאכ'ן געריכט איז אין דער געגענווארט פון אלע העכערע מיליטער־לייט פארגעקומען די צערעמאניע פון דעגראדאציע: פון דרייפוס'ן האט מען אראפגעריסען די עפאלעטען, צובראכען איבער זיין קאפ די שווערד.

„איך בין נישט שולדיג", „איך בין נישט שולדיג"", האט ער געשריגען צו די אויסגעשטעלטע אין א פיער־עק זעלנער.

„איך בין נישט שולדיג", האט ער געשריגען אויך אומעטום, און יעדעס מאל ווען עס איז איהם אויסגעקומען שפעטער עמיצען צו זעהען.

„איך שווער, אז איך בין נישט שולידג", הזר'ט זיך איבער אין אלע זיינע בריף און ווענדונגען צו דער עפענטליכקייט. די דאזיגע ווערטער האבען נישט געקענט צורוה־לאזען די מענשען מיט א פיינפיהלענדען געוויסען און אין דער פראגרעסיווער פרעסע האבען זיך אנגעהויבען צו הערען שטימען: צי איז דא נישט פארגעקומען עפעס א פאטאלער טעות?

דרייפוס איז פערשיקט געווארען אויף א אינזעל, וואס מען האט נישט אומזיסט אנגערופען „טייוועל־אינזעל". א חוץ די שווערע מאראלישע לייד ען האט דער ארעסטאנט נאך געליטען פיזישע קוועלען. ער האט בעקומען א פיבער, וואס האט איהם געמאטערט די גאנצע צייט. ער האט אבער נישט אויפגעהערט צו שרייען און שרייבען פון זיין פערשיקעניש:

„איך שווער, איך בין נישט שולדיג".

עס זענען אבער אוועק א פאר יאהר און זיין געשריי האט נישט געפונען קיין אפקלאנג אין דער פראנצויזישער געזעלשאפט.

נאר איז בראש פון דעם פראנצויזישען אויסקונפטס־ביורא ביים שטאב אוועקגעשטעלט געווארען אין יאהר 1896 פולקאווניק פיקאר. פיקאר איז נישט געווען קיין יודען־פריינד, נאר א עהרליכער מענש. ער איז געווען טיף איבערצייגט אין דרייפוס'עס שולד. נאר אין א שעהנעם פריהמארגען האט איהם די אויפרוימערין פון דער דייטשער געזאנדשאפט, וועלכע איז געווען אין דינסט ביי דער פראנצויזישער אינפארמאציאנס־ביורא, צוגעשטעלט שטיקלעך פון א צעריסענעם בריף. פולקאווניק פיקאר האט די שטיקלעך צוזאמענגעקלעבט. דאס איז געווען א בריף פון פולקאווניק שווארצקאפען צום מאיאר עסטערהאזי. נאכ'ן איבערלייענען דעם בריף, איז ביי פיקאר'ן נישט געבליבען קיין ספק, עסטערהאזי איז געווען דער געהיימער אגענט ביי די דייטשען... א שטילע אויספארשונג האט בעוויזען, אז עסטערהאזי איז א קארטען־שפילער, אן אוואנטוריסט, לעבט אויפ'ן חשבון פון פרויען האנדעלט כמעט מיט זיינע געליבטע, א. ד. גל. פון די ווייטערדיגע אויספארשונגען האט פיקאר מיט ערשטוינונג פעסטגעשטעלט, אז דרייפוס.ען האט מען פעראורטיילט אויפ'ן סמך פון פאלשע דאקומענטען. פיקאר איז געווען אן'עהרליכער מענש. ער האט נישט געקענט פערטראגען„ וואס אן'אומשולדיגער ליידט. ער האט וועגען זיינע ענטדעקונגען מיטגעטיילט דעם נאטשעלניק פון הויפט־שטאב גענעראל בודערף. דער לעצטער האט זיך דערשראקען: וואס וועט זיין מיט'ן פרעסטיזש פון דער מיליטערישער מאכט? וואס וועט מען טענה'ן ווען מען וועט זיך דערוויסען דעם אמת, זאל שוין בעסער ליידען דער יוד! און דער גענעראל האט בעפוילען פיקאר'ן, ער זאל שווייגען. פיקאר האט אבער ערקלערט, אז זיין געוויסען לאזט איהם נישט שווייגען. מען האט פיקאר'ן אפגעשיקט קיין טונים אין א וויסט ארט, וואו עס הערשט די מאלאריע.

וועגען דעם, וועגען וואס עס איז געווען בעוואוסט פיקאר'ען און פון דער פרוי און ברודער פון אלפרעד דרייפוס האט זיך דערוואוסט די עפענטליכקייט אין פראנקרייך פון „מאטען" דעם 10 נאוועמבער 1896. עס איז אפגעדרוקט געווארען די פאקסימיליע פון דעם בעוואוסטען „בארדערא" און אין איין רייהע א בריף פון מאיאר עסטערהאזי. די ביידע האנדשריפטען זענען געווען אינגאנצען אלץ איינס. דאס האט געמאכט א קאלאסאלען איינדרוק. מען האט אנגעהויבען אפען צו בעשולדיגען עסטערהאזי'ן אין פערראט און די גאנצע פראגרעסיווע פרעסע האט אנגעהויבען פאדערן מען זאל איהם צוציהען צו פעראנטווארטליכקייט.

דאס געריכט איבער עסטערהאזי'ן איז געווען אן'עפענטליכע קאמעדיע. פאר די אפיצירען ריכטער זענען דורכגעגאנגען א רייה מיליטער־לייט אין די פאראד־אוניפארמען, געהאלטען פאטריאטישע רעדעס, אז מען זאל נישט צו שאנדע און שפאט מאכען דער פרעסטיזש פון דער מיליטערישער מאכט. עסטערהאזי איז בעפרייט געווארען.

אבער דער פראצעס איז געווען אן'עפענטליכער סקאנדאל. מען האט אנגעהויבען צו פערשטעהן און זיך איבערצייגט, אז דער אורטייל איבער דרייפוס'ן איז געווען אן'אורטייל געשטיצט אויף ליגען און פאלשע דאקומענטען. די צאהל פון די דרייפוס־אנהענגער האט געוואקסען.

אינגיכען איז ארויס עמיל זאלא מיט זיין בעריהמטען „זש'אקיוז", כ'בעשולדיג! זאלא איז צוגעצויגען געווארען צום געריכט, אויך פיקא, פאר פערעפענטליכען: מיליטערישע געהיימנישען.

און עס האט זיך אנגעהויבען דער ריכטיגער קאמף, מען קאן עס אנרופען דעם קאמף צווישען אמת און שקר. די גאנצע אינטעלקטועלע וועלט האט זיך ווי צושפאלטען אויף צוויי לאגערן. אייניגע האבען געבענשט און געלויבט די דרייפוסיסטען זשארעס און זאליא, די צווייטע די אנטיסעמיטען דריימאן און ראשפיאר. דער אמת האט אבער געזיגט. דעם 12 אויגוסט צוריק מיט 36 יאהר ד. ה. אין 1899, האט דאס געריכט אין רענא כמעט אנערקענט, אז דרייפוס איז פעראורטייל געווארען אונשולדיג.

מיט צוויי יאהר שפעטער איז דרייפוס אינגאנצען רעהאביליטירט געווארען, צוריק אריינגעטרעטען אין מיליטער, בעקומען אן'אויסצייכנונג, געשטיגען אין דער ראנגע ביז פולקאווניק — דערלעבט ביז 76 יאהר און געשטארבען אין עהרע.

ט.

פערעפענטליכט דעם רעגולאמין צו די קרייז־פערזאמלונגען פון סיים־ און סענאט־וואהלען

אין „דזשענניק אוסטאווי" פונם 13 יולי האט זיך בעוויזען א פעראָרדנונג פון אינערן־מיניסטער וועגען רעגולאמין פון די קרייז־פערזאמלונגען. אין דעם טייל וועגען די וואהלען אין די קרייז־פערזאמלונגען דארפען די טערמינען בעשטימט ווערען אזוי, אז די וואהלען זאלען זיך פערענדיגען נישט שפעטער ווי 20 טעג נאך דער פעראָרדענונג פון די וואהלען אין סיים.

אין די בעשטימונגען וועגען די ארגאנען, וועלכע זענען בערופען צו וועהלען דעלעגאטען:

די טעריטאריאלע זעלבסטפערוואלטונגען, פאוויאטאווע, דארפישע און שטאט־ראטען; ווירטשאפטליכע זעלבסטפערוואלטונגען — ראט פון אגרארקאמער, פלענארע פערזאמלונגען פון די האנדעלס, אינדוסטריע און האנדווערקער־קאמערן; פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס — פערזאמלונגען פון פארשטעהער פון פערוואלטונגען; טעכנישע און פרויען־געזעלשאפטען — פערוואלטונג; פראפעסיאנעלע זעלבסטפערוואלטונגען — די ראטען פון דאקטוירים, אדוואקאטען און נאטאריוס־פעראיינען;

אקאדעמישע שולען — סענאטען אדער אלגעמיינע פערזאמלונג פון פראפעסארען.

קאנדידאטען שטעלען ארויס: די פאוויאטאווע, דארפישע און שטאט־ראטען (איין זעקסטעל פון דער אלגעמיינער צאהל ליטן אוסטאוו פון די ראטמענער.

די פערוואלטונגען פון די קאמערן (איין זעקסטעל פון דער ליטן סטאטוט צאהל אנטייל נעהמער אין דער פערזאמלונג. פאר אויסגעוועהלטע ווערען פערעכענט די, וועלכע האבען בעקומען אין דער ערשטער שטימונג די מעהרהייט שטימען; אויב די ערשטע שטימונג האט נישט געגעבען קיין ענטגילטיגען רעזולטאט. קומט א צווייטע שטימונג — אן'ענטגילטיגע.

די פעראָרדנונג געהט אריין אין קראפט מיטן טאג פון פערעפענטליכען.

גלייכצייטיג האט זיך בעוויזען די פעראָרדנונג פון אינערן־מיניסטער וועגען די צעטלען צום סיים און סענאט.

די פוילישע יוגענד פון אויסלאנד ביים מלוכה־פרעזידענט

וו א ר ש א, 13 (טעלעפאניש)

נעכטען בייטאג האבען זיך אויפ'ן הויף פון פאלאץ ביים פרעזידענט פערזאמעלט די מיטגלידער פון דעם צוזאמענפליה פון דער פוילישער יוגענד פון אויסלאנד.

די יוגענדליכע זענען פארגעשטעלט געווארן פאר'ן פרעזידענט.

דער פרעזידענט האט אויפגענומען די יוגענדליכע אין דער געזעלשאפט פון די מיטגלידער פון זיין הויז. ער איז אדורכגעגאנגען די רייען פון די יונגע און זיי אויסגעפרעגט וועגען זייער לעבען אין אויסלאנד.

KLAVIOL „Ap. Kowalski" ODCISKI
ÚSUWA bezpowrotnie

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15 טעל. 149-07
ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוועגד.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע־פרייזן

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא־אנאליזע
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אווענד

מאריס ראטענבערג'ס פלאן צו פערברייטערן די ציוניסטישע ארגאניזאציע

די נייע מיינונג פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער פעדעראציע

ניו־יארק (יט"א) אין מיטעל־פונקט פון דער דיסקוסיע אויף דער 33־טער יעהרליכער קאנפערענץ פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וואס איז לעצטענס פארגעקומען אין אטלאנטיק־סיטי, איז, ווי בעקאנט, געשטאנען דער פראגראם פון מאריס ראטענבערג צו ענדערען די סטרוקטור און פערברייטערן די באזע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. ראטענבערגס פלאן בעשטעהט פון פאלגענדע 3 פונקטען:

1. עס זאלען געשאפען ווערען פערמאנענטע קהלה־ראטען (קאונסילס) פאר א"י, אין 141 יודישע קהלות אין אמעריקע. די דאזיגע „קאונסילס" זאלען ארומנעהמען פארשטעהער פון אלע לאקאלע יודישע ארגאניזאציעס, איינשליסענדיג שוהלען, טעמפעלס, פראטערנאלע ארגאניזאציעס, „קאמיוניטי סענטערס", „יאנג מען היברו אסאסיישאנס" און אלע אנדערע יודישע ארגאניזאציעס, וואס זענען פערהאן אין די שטעט.

2. עס זאל אויסגעארבייט ווערען א פראגראם פאר א"י־טעטיגקייט פאר די „קאונסילס", וואס זאל דורכגעפיהרט ווערען אונטער דעם איינפלוס, און אנפיהרונג פון די ציוניסטישע קרייז־קאמיטעטען. עס זאל געשאפען ווערען א מאדוס פאר א גענענזייטיגער פערטרעטערשאפט פון די א"י „קאונסילס" און די ציוניסטישע דיסטריקט־קאמיטעטען.

3. די א"י־קאונסילס און די נאציאנאלע יודישע ארגאניזאציעס זאלען בעקומען א פארשטע־הערשאפט מיט די שטימ־רעכט אויף די יעהרליכע קאנפערענצען פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע. די ציוניסטישע קאנפערענץ וועט דאן אפשפיגלען נישט בלויז די קליינע צאהל ציוניסטישע מיטגלידער, נאר וועט קענען רעדען אין נאמען פון די גרויסע מאסען פון אמעריקאנער יודענטום.

בעצייכענדיג די איצטיגע פארם פון שותפות צווישען די ציוניסטען און נישט־ציוניסטען, אלס „נישט־ארבייטספעהיג" און „פערעלטערט", האט מאריס ראטענבערג פארגעשלאגען, אז עס זאל געשאפען ווערען, ווענינגסטענס אין אמעריקע, א פער איינציגטע קערפערשאפט, וואס זאל אריינגעהמען ציוניסטען, און אזוי־גערופענע נישט־ציוניסטען, נישט אונטערשטרייכענדיג די דיפערענצען צווישען די צוויי גרופען, נאר די געמיינזאמע צילען, וואס פעראייניגען זיי.

„אזא קערפערשאפט", האט ערקלערט ראטענבערג — וואלט געקענט אויסוועהלען די אמעריקאנער רעפרעזענטאנץ אין דעם וועלט־ראט פון דער יודישער אגענץ, ער האט אנגעוויזען, אז אויף אזא אופן קען די פראגע פון וואהל־רעכט פאר די, וועלכע זענען נישט פערבונדען מיט דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, בעזייטיגט ווערען, ווייל א נאציאנאלע א"י־קאנפערענץ וואלט איינגעשלאסען ביידע גרופען.

די קאנפערענץ האט בעשלאסען צו רעארגאניזי־רען די ליטונג פון דער אמעריקאנער צ וניסטישער ארגאניזאציע לויטן מוסטער פון דער ציוניסטישער וועלט־עקזעקוטיווע און האט געוועהלט חוץ דעם פארזיצער, מארים ראטענבערג אויך 7 וויצע־פרעזידענטען, א סעקרעטאר, שאץ־מייסטער און 7 מיטגלידער וואס וועלען אנפיהרען מיט די בעזונדערע דעפארטאמענטען.

די וויצע־פרעזידענטען זענען: ראבינער סאלאמאן גאלדמאן פון טשיקאגא, ריכטער וויליאם מ. לואיס פון פילאדעלפיע, מאקס שולמאן פון טשיקאגא, ראבינער אבא הלל סילווער פון קליוולאנד, ריכטער אליהו ד. סטאון פון באסטאן, נייטען שטראוס פון ניו־יארק, הערי פרידבערג פון קענזעס סיטי.

אלס לייטער פון די 7 דעפארטאמענטען פון דער עקזעקוטיווע זענען געוועהלט געווארען: טשארלס א. קאווען, אב. גאלדבערג, ראבינער י. גאלדשטיין, ראבינער סטיפען ס. וויז, ד"ר סעמועל מארגאשעס, לעא וואלסטאן און לואיס פ. ראקער.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו גרינדען א פעראייניגטע ציוניסטישע בעראטונגס־קערפערשאפט, וואס זאל בעשטעהן פון פארשטעהער פון אלע ארגאניזאציעס אין אמעריקע, וואס פערנעהמען זיך מיט טעטיגקייט לטובת דער יודישער נאציאנאלער היים אין א"י.

ריזיגע שרפה אויף א באהן-סטאציע אין דייטשלאנד

דער סחורות-וואקזאל שטעהט אין פלאמען. - ס'קומען פאר כסדרדיגע עקספלאזיעס

בערלין, 13 (ספ. טעל.)

היינט אין אוונט, איז אויף דער סחורות סטאציע אין האלע אויסגעבראכען א ריזיגע שרפה, וואס איז ענטשטאנען אין מאגאזין פון פאשע און האט זיך מיט א גוואלדיגער שנעליגקייט פערשפרייט אויף די בנינים, וואס ענטהאלטען באלאנען מיט זויער-שטאף. אלע אפטיילונגען פייערלעשער, טעכנישע הילף, ארבייטס קאדרען, שטורם פארמאציעס און פאליציי זענען מאביליזירט געווארען בעטייליגען זיך אין דער רעטונגס-אקציע.

לויט'ן קאמוניקאט פון דייטשען אינפארמאציע ביורא זענען ארום 9 א זייגער אין אוונט אייניגע בנינים געשטאנען אין פלאמען. עס קומען פאר כסדרדיגע עקספלאזיעס פון די זויער-שטאף באלאנען. די קראפט פון די עקספלאזיעס איז אזוי גרויס, אז ריזיגע שטיקער מויער ווערען געשליידערט אויף א שטח פון עטליכע הונדערט מעטער.

אימפאזאנטע ענטוויקלונג

פון יודישן בוי-ארבייטער-פעראיין אין חיפה

חיפה, (יט"א) דער יודישער בוי ארבייטער פעראיין אין חיפה האט איצט פערעפענטליכט א טעטיגקייטס בעריכט, וואס ענטהאלט א רייה אינטערעסאנטע ציפערן און אילוסטרירט דעם אימפאזאנטען וואוקס פון דער בוי בעוועגונג און דעם אומייל פון די יודישע ארבייטער. אין אויגוסט 1933 האט דער פעראיין געציילט 600 מיטגלידער, סוף דעצעמבער 1934 — 3022 מיטגלידער. אין משך פון 17 חדשים האט זיך אלזא די צאהל יודישע בוי ארבייטער, וועלכע געהערען צום פעראיין פערגרעסערט פינף מאל. אין משך פון דער זעלבער צייט האבען 1097 ארבייטער א דאנק דעם מיטהילף פון פעראיין זיך אויסגעלערנט דעם פאך און געווארען קוואליפיצירטע בוי ארבייטער.

די איבערוויגענדע מעהרהייט איז בעשעפטיגט ביי בוי-אונטערנעמונגען, בלויז 186 ארבייטער (6 פראצ. פון דער אלגעמיינער צאהל) געהערען צו „קבוצות קבלניות", וועלכע פיהרען דורך זעלבסטשטענדיג פערשידענע בוי-ארבייטען.

אין דעם בעריכט ווערט אויך בעטאנט, אז דער פעראיין האט זיך ענערגיש בעטייליגט אין דעם קאמף פאר יודישער ארבייט. 410 מיטגלידער האבען זיך בעטייליגט אין די פיקעטען, די צאהל פיקעטען-טעג האט בעטראפען 684 און די צאהל תפיסה-טעג — 2250.

פראפאנאציע פון קעניגליכע קברים אין דייטשלאנד

די מאכט וויל ארויפווארפען די שולד אויף האמוניסטען

בערלין, 13 (ספ. טעל.)

אין דייטשלאנד האט ארויסגערופען א געוואלדיגע אויפרעגונג דער פאקט פון פראפאנאציע די פרייסישע קעניגליכע קברים אין פאדסטאם. אין דער נאכט פון פרייטאג אויף שבת האבען אונבעקאנטע פערזאנען אריינבעקומענדיג זיך אין די קריפטען פון דער קירכע ביים פאלאץ סאן-סוסי, אין וועלכע עס געפינען זיך די קברים פון פרידריך ווילהעלם דעם פירטען און זיין פרוי, האבען זיי געפרובט אראפצורייסען פון דער דעק פון דער טרונע די קעניגליכע אפצייכנונגען דעם אייזערנעם קרייץ, א חוץ דעם האבען זיי פון צוויי פעהנער אראפגעריסען די קאמבאטאנטען קרייצען. עס איז נישט בעוואוסט צי עס האנדעלט זיך וועגן דער טאט פון א משוגענעם אדער פון א בעוואוסטזיניגע פערשוועכונג פון היסטארישע דענקמעלער.

די מאכט שליסט נישט אוים די מעגליכקייט, אז דאס האבען געקענט טון קאמוניסטישע עמיגראנטען.

אמעריקאניש-סאוויעטישער האנדעלס-אפמאך

ווייכטען געשלאסען געווארען אין מאסקווע

וואשינגטאן, 13 (ספ. טעל).

דער מלוכה דעפארטאמענט מעלדעט, אז היינט איז געשלאסען געווארען אין מאסקווע א סאוויעטיש אמעריקאנישער האנדעלס אפמאך דורך א נאטען אויסטויש צווישען די אמעריקאנער אמבאסאדאר בולט און דער קאמיסאר פאר אויסערליכע ענינים ליטווינאוו.

דער אפמאך דערמאנט נארנישט וועגן די אמאליגע רוסישע חובות.

בלוטיגע אונרוהען אין אירלאנד

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.)

נעכטען ביינאכט זענען אין דער הויפטשטאט פון צפון אירלאנד, בעלפאסט, פארגעקומען בלוטיגע אונרוהען, בעת וועלכע צוויי פערזאן זענען דערהרגעט געווארען און 40 האבען בעקומען וואונדען.

די געשעהענישען זענען ענטשטאנען צוליב די פייערונגען, וועלכע עס האבען איינגעארדענט די אראניסטען אין יאהרטאג פון דעם נצחון פון ווילהעלם פון אראניען איבערן קעניג יאקוב דעם צווייטען אין יאהר 1690 ביים טייך באיען, עס איז געקומען צו א שטארקען צוזאמענשטויס מיט די אירלענדישע נאציאנאליסטען, וועלכע האבען געווארפען שטיינער און אפילו געשאסען אין די אנטיילנעהמער פון די פייערונגען, די פאליציי האט געמוזט אינטערווענירען, אויף די גאסען האבען זיך בעוויזען בעפאנצערטע אויטאס און מען האט גענעבען אייניגע שאסען אין דער לופטען, וואס עס האט ארויסגערופען א געוואלדיגע פאניק.

בערוהיגען די געמיטער האט זיך איינגעגעבען ערשט 1 א זייגער ביינאכט, צווישען די פערוואונדעטע געפינען זיך 4 פאליציאנטען; עס זענען דורכגעפיהרט געווארען פיל ארעסטען.

קאנפערענץ פון יור. אדוואקאטן-פערבאנד אין א"י

פראגען פון אדוואקאטן-בערוף

ירושלים (יט"א) דא איז פארגעקומען די 7-טע קאנפערענץ פון יודישען אדוואקאטן-פערבאנד אין א"י. נאך א גאנץ-טאג בעבעראטונגען זענען אנגענומען געווארען א רייה רעזאלוציעס וועגן ארגאניזאציאנעלע פראגען. די קאנפערענץ האט געוועהלט אנ'עקזעקוטיווע פון 9 פערזאן (5 פון ירושלים, 3 פון תל-אביב און 1 פון חיפה). אויף א געשלאסענער זיצונג זענען בעהאנדעלט געווארען א רייה פראפעסיאנעלע פראגען, וואס זענען נוגע דעם אדוואקאטן-בערוף אין א"י.

ירושלים (יט"א) אין דער „פאלעסטיין גאזעט" איז ערשינען אנ'ערגענצונג צום אדוואקאטן געזעץ אין א"י, וואס פארמולירט בעזונדערס די קאמפעטענצען און ארבייטס-בעדינגונגען פון די פיטעם-שרייבער. לויט דעם געזעץ טארען נישט די פיטעם-שרייבער ערפילען די יורידישע פונקציעס, וועלכע געהערען צום אדוואקאטן-בערוף.

פרעמיער סלאוועק ווערט דעקארירט מיט'ן ארדער פון ווייסען אדלער

ווארשא, 13 (טעלעפאניש)

צוליב'ן פונאנדערלאזען דעם סיים און סע[illegible]נאט און דער פערענדיגונג פון די ארבייטען איבער דער רעפארם פון דער מלוכה ארדנונג וועלן דעקארירט ווערען א רייה אנגעזעהענע פערזאנען. פרעמיער סלאוועק וועט דעקארירט ווערען מיט'ן ארדער פון ווייסען אדלער. מיט'ן ארדער פאלאניא רעסטיטוטא וועלן בעשאנקען ווערען די מארשאלקעס שוויטאלסקי און ראטשקעוויטש, די וויצע מארשאלקעס צאר און מאקאווסקי, געוו. פרעמיער אלעקסאנדער פריסטאר און דער געוועזענער פרעמיער יענדזשעיעוויטש.

פראגע וועגן פארטיפיצירן די גריכישע אינזלען אין דער סטרעפע פון די דעמיליטאריזירטע טערקישע ים דורכגוסען, ביידע צדדים ווארפען זיך פאר אונצוטרוי, שוואכע פריינדשאפט א.ד.ג.

די דארדאנעלען זאלען דעמיליטאריזירט ווערן

סטאמבול, 13 (ספ. טעל.)

די טערקישע פרעסע דיסקוטירט לעצטענס וועגן דער נויטווענדיגקייט פון אנולירען די דעמיליטאריזאציע פון די דארדאנעלען און באספאר און זיי צו פערפעסטיגען, די דאזיגע פאדערונג ווערט ערקלערט מיט דער נישט זיכערער פאליטישער סיטואציע אין אייראפא. מיט דעם אונאויפהעריגען בעוואפענען זיך מצד די מלוכות. ווי בעקאנט האט דער טערקישער פרעזידענט קעמאל עטאטירק זיך ארויסגעזאגט נישט לאנג פאר די זשורנאליסטען, אז ער וויל שליסען די דארדאנעלען פיר פרעמדע קריגס-שיפען און גלייכצייטיג איינגאנצען זיי פרייזען פאר'ן אינטערנאציאנאלען האנדעל.

די טערקישע פרעסע פאדערט פון איהר רעגירונג, אז עס זאל באלד אנגענומען ווערען א דעציזיע אין די אינטערעסען פון לאנד, וואס איז גרייט אויף די גרעסטע קרבנות צו זיין שוץ.

צווישען דער גריכישער און טערקישער פרעסע ווערט געפיהרט א ברייטע פאלעמיק אין דער

די פארבעריייטונג צום קאנגרעס אין דעם לאגער פון מזרחי

ווארשא (יט"א) נאך אייניגע חדשים זיין אין א"י, איז היינט צוריקגעקומען דער וויצע-פארזיצענדער פון מזרחי הרב נייפעלד מיט דעם צוועק צו פעראייניהייטליכען די שטעלונג פון הפועל המזרחי אין א"י מיט דער שטעלונג פון דער תורה ועבודה בעוועגונג אין פוילען אין בעצוג צו די קארדינאלע פראגען פון דעם 10-טען ציוניסטישען קאנגרעס ווי אויך אין בעצוג צו די קארדינאלע פראגען אינערהאלב דער בעוועגונג.

פון אראבישען לאגע

ירושלים (יט"א) דער אראבישער יוגענד-פערבאנד האט ארויסגעשיקט צו דער א"י-רעגירונג א מעמאריאל, אין וועלכען עס ווערט צוו. אנד. פערלאנגט איבערצונעבען די אראבער דעם קאנטראל איבער די רעגירונגס-שולען פאר אראבישע קינדער.

ירושלים (יט"א) די לאנדווירטען אין עבר-הירדן האבען געשאפען א ספעציעלע קאמיסיע, וואס וועט איבערגעבען דעם הויכקאמיסאר א מעמאריאל וועגן פערבאט פון מעהל-אימפארט קיין א"י, כדי צו בעשיצען די אינלענדישע תבואה-פראדוקציע.

איטאליעניש-פראנצויזישע ענגלישע קאנפערענץ צו ליקווידירן דעם קאנפליקט אין אביסיניען

וואשינגטאן, 13 (ספ. טעל)

די אמבאסאדארען פון ענגלאנד און פראנקרייך האבען היינט אינפארמירט דעם אמעריקאנישען אויסער. - מיניסטער, זול וועגן דער פאליטישער לאגע אין אייראפא אין צוזאמענהאנג מיט'ן איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט. מען האט בעת מעשה געשמועסט וועגן רופען אנ'איטאליעניש-פראנצויזיש-ענגלישע קאנפערענץ, וועלכע זאל פרובען פרידליך צו ליקווידירן דעם קאנפליקט. קיין שום קאמוניקאט איז נישט דערשינען.

נעאפאל, 13 (ספ. טעל.)

דער דאמפער „אווענטינא" איז אפגעפאהרען קיין אפריקא, מיטנעמענדיג מיט זיך 11 אפיצירען, 27 אונטעראפיצירען, 400 זעלנער און קריגס-מאטעריאל.

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.)

די פרעסע, וועלכע בעהאנדעלט ווייטער דעם איטאליעניש - אביסינישען קאנפליקט רוקט צר'יס אויפ'ן ערשטען פלאן צוויי פינקטען: 1) אין צוזאמענהאנג מיט'ן איבערייסען די אונטערהאנדלונגען אין דער שידס-קאמיסיע אין שעוועניגען, פאדערט אביסיניען קאטעגאריש, אז דער ראט פון דער פעלקער-ליגע זאל צוזאמענגערופען ווערען דעם 25. ד. ח. אדער א פאר טעג שפעטער; 2) סיי אין די לאנדאנער קרייזען, סיי אויך אין די זשענעווער ווערט ארויסגעזאגט דער אויפריכטיגסטער פערלאנג, אז איטאליען זאל אין א קלארער פארמע ארויסזאגען, וואס עס פערלאנגט פון אביסיניען.

אמעריקא'ס שטעלונג צו דער פראגע אביסיניען

וואשינגטאן, 13 (ספ. טעל.)

דער רעגירונגס-סעקרעטאר קארדעל הול האט אויף א פרעסע-קאנפערענץ געענטפערט אויף די פראגען פון די זשורנאליסטען וועגן דער שטעלונג פון אמעריקא אין דעם איטאליעניש אביסינישען קאנפליקט: די פערפליכטונגען, וועלכע פליסען ארויס פון דעם קעלאג-פאקט זענען איצט פונקט אזוי בינדעדיג אין טאג פון אונטערשרייבען דעם פאקט דורך די 63 פעלקער. אין דעם דאזיגען פאקט האבען זיך די אונטערגעשרייבענע ארויסגעזאגט געגען מלחמה, אלס מיטעל צו ערלעדיגען קאנפליקטען. אמעריקא, ווי אנדערע פעלקער, ווינשען, אז דער פאקט אין די פארשריפטען זאלען געהאלטען ווערען דורך די, וועלכע האבען איהם אונטערגעשריבען.

מען קויפט פראוויאנט

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.)

די איטאליענישע רעגירונג האט בעשטעלט 5,000 טאן פלייש-קאנסערווען אין אייגער פון די דרום-אפריקאנישע פירמעס, די קאנסערווען דארפען צוגעשטעלט ווערען אין אויגוסט, סעפטעמבער און אקטאבער, און זענען בעשטימט פאר דער איטאליענישער ארמעי אין די מזרח-אפריקאנישע קאלאניעס.

Dr.

Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

נעמהט אן אין הויט- און וועגערישע

קראנקהייטען, מענער-שוואכע

פון 8-11 בייטאג און פון 4-9 אוונט

Dr. med. P. Braun

ספעציאליסט פאר הויט און וועגערישע קראנקה.

נעהמט אן פון 8-1 און פון 4-8 אוו.

Cegielniana 4, tel. 100-57.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

דיר. דוד צעלמייסטער.

לודוויג זאץ

דער גענאלער קינסטלער אין זיין קרוין-ראל פייערט זיין גרויסען טריאומף אין לאדזש, ווער ס'צווייפעלט קאן זיך איבערצייגען יעדן אוונט.

דער „גזלן"

א ים פון הומאר!

געלעכטער ביז טרערען!

טראגי-קאמעדיע אין 3 אקטען פון ה' קאלמאנאוויטש.

היינט 2 פארשטעלונגען 4.30 (צו ביליגע פרייזען) און 9.15 אוונט.

בעמערקונג: „דער גזלן" ווערט נאך געשפילט היינט און מארגען.

דינסטאג, — 2-טע לודוויק זאץ אויפטרעטונג „דער לידיקגייער"

לאדז, 14 יולי 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 14 יולי 1935

„פאלקס=פראנט" געגען „פייער=קרייץ"

היינטיגע מאניפעסטאציעס אין פאריז

היינט, דעם 14 יולי, צום פראנצויזישען נאציאנאלען יום־טוב ווערט ערווארט אין פאריז גרויסע געשעהענישען. אין דאזיגען טאג, ווי בעוואוסט, איז אין יאהר 1789 דורכ'ן פאריזער פאלק געשטורמט געווארען די באסטיליע, וואס האט געדינט אלס סימבאל פון אבסאלוטיזם און פאלקס־אונטערדריקונג. צום אנדענקען פון דאזיגען פאקט, איז דער 14 יולי בעשטימט געווארען אלס נאציאנאלער יום־טוב און אין דעם טאג פלעגען איינגעארדענט ווערען פערשידענע פאלקס־פערוויילונגען.

אין לויפענדען יאהר אבער, איז דער דאזיגער טאג ערווארט געווארען מיט א געוויסער בעאונרוהיגונג. עס האנדעלט זיך אין דעם, אז די פראנצויזיש־פאליטישע פארטייען סיי פון רעכטס, סיי פון לינקס, האבען אנגעקינדיגט אויף דעם טאג גרויסע מאניפעסטאציעס. בכלל דארף אנגעוויזען ווערען דערויף, אז אין דעם מבול פון פראנצויזישע פאליטישע ריכטונגען האבען זיך לעצטענס אויסגעטיילט צוויי קאנצעפציעס. איינע פון רעכטס, די אנדערע פון לינקס. ביידע מיט דער דייטליכער אינטענץ צו קומען פאר יעדען פרייז צו דער מאכט.

אין דעם שפיל פון דער רעכטער קאנצעפציע האט זיך ארויסגערוקט דער „פייער־קרייץ", וואס זיין גרינדער איז דער פולקאווניק דע לא ראק. דאס איז דער רוקען־ביין פון גאנצען פאשיסטישען לאגער אין פראנקרייך. די ארגאניזאציע „פייער־קרייץ" האט ביי זיך איינגעפיהרט א מיליטערישע דיסציפלין. זי האט צו איהר פערפיגונג עטליכע עסקאדרעס אעראפלאנען, וואס גיט איהר די מעגליכקייט פון א שנעלען און ענערגישען בעוואפענטען איבערפאל. דע לא ראק האט אויך בעציהונגען מיט מיליטער און ער בעמיהט זיך די דאזיגע בעציהונגען אויסצובריייטערן. דאס איז, ווי געזאגט, די שטארקסטע פאשיסטישע ארגאניזאציע. א חוץ דעם געהען נאך דא די פערשידענע אנדערע נאציאנאליסטישע ארגאניזאציעס.

דער הויפט־השדרה פון דער לינקער קאנצעפציע איז דער געמיינזאמער סאציאליסטיש - קאמוניסטישער פראנט, וואס האט זיך לעצטענס פערוואנדעלט אין דעם אנטי־פאשיסטישען פראנט צו דער פערטיידיגונג פון דער דעמאקראטיע, צו וועלכען עס געהערען אויך די ראדיקאלען. דער דאזיגער פראנט וואס ווערט גערופען „פאלקס־פראנט" בעגרעניצט זיך נישט בלויז מיט דער לאזונג צו פערטיידיגען די דעמאקראטיע, נאר רוקט אויף ארויס א רייהע אנדערע פאדערונגען, דערונטער אויך ווירטשאפטליכע.

די ביידע לאגערן האבען בעשלאסען דעם 14 יולי אדורכצופיהרען א מאניפעסטאציע פון זייערע כחות. עס איז פערשטענדליך די בעאונרוהיגונג, וואס דאס האט ארויסגערופען אין פראנקרייך, ווי אויך אין דער גאנצער וועלט, בעזונדערס נאך די לעצטע ערקלערונגען פון דעם פיהרער פון „פייער־קרייץ" פולקאווניק דע לא ראק, וועלכער האט אנגעזאגט, אז זיין ריכטונג איז גרייט איבערצונעהמען די מאכט אין פראנקרייך.

דאס געשפענסט פון א בירגער־קריג אין פראנקרייך איז דעריבער זעהר נאהענט. דאס איז אזוי אייגענארטיג, אז עס האבען זיך דערמיט שוין פעראינטערעסירט די ענגלענדער, וועלכע האבען אנגעהויבען איבערצושיקען צו די פראנצויזישע רעגירונגס - פאקטארען זייערע ראפארטען, אין דער איבערצייגונג, אז די אינטעליזשענס - סערוויס אין ענגלאנד ווייסט בעסער, וואס עס טוט זיך אין פראנקרייך, ווי די פראנצויזישע זיכערהייטס־מאכט.

לויט אינפארמאציעס פון דער רעכטער פרעסע, גרייט צו דער „פאלקס־פראנט" אויפ'ן 14 יולי א רעוואלוציע. עס זאל שוין זיין אפילו אנגעגרייט א מיניסטארען־ליסטע. די איבערקעהרעניש זאל פאר קומען אהן אויפטרייסלונגען און די מאכט זאל איבערגעהען צו די לינקע גרופירונגען ד. ה. צו די קאמוניסטען, סאציאליסטען און ראדיקאלען. לאוואל'ס רעגירונג זאל ארפגעווארפען ווערען און עווענטועל צווינגען דעם פרעזידענט לעברען צו דימיסיאנירען. צו דעם צוועק ווערען ארגאניזירט די מאניפעסטאציעס פון 14 יולי.

אויב דאס וועט נישט געלונגען, זענען זיי גרייט צו געהען אויף א ריזיקא איינשליסליך ביז צו א רעוואלוציע.

די רעגירונג ווידער פון איהר זייט נעהמט אן אלע מיטלען, אז דער טאג זאל אדורך רוהיג. די רעגירונג האט בעשלאסען די ביידע געגענזעצליכע שטרעמונגען צו איזאלירען און אפצוגעמען דעם מזרח'דיגען טייל פון פאריז מיט די גרויסע פלעצער לא באסטיל און רעפובליק - דיטיעקע און דעם מערב'דיגען טייל פאריז מיט פלאץ עטואל, מיט'ן קבר פון אונבעקאנטען זעלנער — די רעכטע ד. ה. די קאמבאטאנטען, דעם „פייער־קרייץ" פון פולקאווניק דע לא ראק און די אנדערע נאציאנאלע גרופעס.

אזוי ארום וועלען ביידע געגנער זיין אפגעטיילט דורך דעם צענטר פון שטאט, וואס וועט זיין בעזעצט דורך פאליציי, גווארדיע און מיליטער.

עס איז אבער נישט בעוואוסט מיט וואס דאס אלץ קען זיך ענדיגען. מען שמועסט, אז אויף ביידע צדדים וועלען מאניפעסטירען צו 200 טויזענד מאן. אנדערע ווידער פערזיכערן, אז די לינקע וועט זיין ביז 600 טויזענד מאן. עס איז שוין פעסטגעשטעלט די ציפערן. עס איז נאר בעוואוסט אז די „רויטע" פארשטעט ארום פאריז האבען אנגעקינדיגט זייער אנטייל אין דער מאניפעסטאציע אויפ'ן פלאץ פון דער באסטיל, און נישט נאר פון די פארשטעט, נאר אויך פון דער ווייטערדיגער פראווינץ.

פון דער אנדערער זייט ווידער, איז בעוואוסט, אז אויך דער פאשיסטישער לאגער האט זיך שטארק צוגעגרייט. די מאביליזאציע איז פארגעקומען אויפן גאנצען פראנט און הגם די ביידע לאגערן וועלען צווישען זיך זיין אפגעטיילט מיט א שטח פון קרוב 15 קילאמעטער, וואס וועט שטארק בעוואכט ווערען פון פאליציי און מיליטער קען מען אבער דאך נישט פאראויסזעהן די קאנסעקווענצען פון אזעלכע ריזיגע מאניפעסטאציעס.

פון גוט אינפארמירטע קרייזען פערזיכערט מען אבער, אז דער היינטיגער טאג דארף אדורך רוהיג. לאוואל האט לאנג קאנפערירט מיט די פיהרער פון „רעכטס" און „לינקס"; דער אינערן־מיניסטער פאגאנאן האט אנגענומען אלע מיטלען, אז די מאניפעסטאציעס זאלען זיך נישט צוזאמענטרעפען. די רעגירונג איבריגענס האלט די היינטיגע מאניפעסטאציעס פאר א געוויסען „זיכערהייטס - ווענטיל" און האט פרעה די דאזיגע מאניפעסטאציעס אקעגענצושטעלען קאנקרעטע מעשים.

צוויי טעג נאך די מאניפעסטאציעס, דעם 16 יולי דארפען פערעפענטליכט ווערען רעגירונגס־דעקרעטען, וואס פיהרען אדורך פינאנסיעלע רעפארמען אין גייסט פון די דערהאלטענע דורכ'ן פארלאמענט פולמאכטען. אויב די דאזיגע דעקרעטען וועלען דורך דער עפענטליכער מיינונג אויפגענומען ווערען גינסטיג האפט לאוואל'ס רעגירונג אויף א אלגעמיינע בערוהיגונג און דער פראנצויזישער פרעמיער וועט זיך דאן קענען פערנעהמען מיט די פראבלעמען פון דער אויסערליכער אינטערנאציאנאלער פאליטיק, וואס זענען צוליב די אינערליכע געשעהענישען לעצטענס אפגערוקט געווארען אויפן ווייטערדיגען פלאן.

דייטשלאנד הויבט אן א געיעג פון בלוט

בעפעלקערונגס־צוזואוקס אין משך פון א יאהר געשטיגען אויף 100 פראצענט

א בעקאנטער עקאנאמיסט האט פערעפענטליכט אין דער „א. ק. צ." אן אינטערעסאנטען ארטיקעל וועגען דער „בעפעלקערונגס־עוואלוציע", אין דריטען רייך. דער אויטאר שרייבט, אז די ציפערען פון נאטירליכען צוואוקס אין דייטשלאנד פאר'ן יאהר 1934 זענען ממש א רעוואלאציע. די דאזיגע ציפערען זענען אן אויסנאהם אין דער געשיכטע פון מענשליכע מנהגים, א מערקווירדיגער פענאמען, וואס וועט זיין דער אביעקט פון גענויע פארשונגען מצד דעם סאציאלאג, היסטאריקער, פאליטיק, מאראליסט און עקאנאמיסט.

אין משך פון יאהרהונדערטער האט זיך נישט בעמערקט די ערשיינונג, אז דער נאטירליכער צוואוקס פון דער בעפעלקערונג — מיט'ן אויסנאהם פון צייטען פון גרויסע קריגס־איבערגעהענישען זאל פאלען אדער שטייגען פון איין יאהר אויפ'ן צווייטע אויף גאנצע 100 פראצענט, אז אין איין יאהר למשל, זאל דער נאטירליכער צוואוקס בעטרעפען 200 טויזענד און אין צווייטען 400 טויזענד. געוועהנליך זענען די וואקלענישען נישט קיין גרויסע און בעדייטענדע ענדערונגען טרעטען ארויס ערשט אין משך פון צעהנדליגער יאהרען.

אין דייטשלאנד איז אין 1934, ד. ה. א יאהר נאכדעם ווי היטלער איז געקומען צו דער מאכט, פארגעקומען א פולשטענדיגע איבערקעהרעניש אין נאטירליכען צוואוקס פון דער בעפעלקערונג. אין 1933 האט דייטשלאנד געהאט א בעפעלקערונגס־צוואוקס פון 226 טויזענד און אין יאהר 1934 שוין 463 טויזענד. דאס הייסט אז אין משך פון איין יאהר איז דער צוואוקס געשטיגען אויף צווייפאך. די דייטשע פרויען האבען דעם היטלער־רעזשים געבוירען 238 טויזענד קינדער מעהר ווי דעם פריהערדיגען דעמאקראטישען רעזשים.

דעם דאזיגען צוואוקס קען מען אויך נישט צושרייבען דער ווירטשאפטליכער בעסערונג, ווייל מיר ווייסען, אז די קאנסומציע קראפט פון דער דייטשער בעפעלקערונג איז געפאלען און נישט געשטיגען.

דער אויטאר שטעלט דעריבער די פראגע וואו עס איז צו זוכען אן אויפקלערונג פאר דער דאזיגער מערקווירדיגער ערשיינונג, וואס מען געפינט נישט צו איהר קיין ביישפיל אין דער געשיכטע פון די ציוויליזירטע פעלקער אין די לעצטע צוויי יאהרהונדערטער און קומט צום אויספיהר, אז דאס איז א רעזולטאט פון דער ראדיקאלער ענדערונג פון זיטען־לעבען אין דייטשלאנד. עס איז דא פארגעקומען א איבערראשונג פון אלע ווערטען. דייטשלאנד איז בעהערשט געווארען פון א קריגס־גייסט, א הערואיש־ראמאנטישען גייסט פון אלט־גערמאניען. דער יונגער דייטש ווערט ערצויגען אלס צוקונפטיגער זעלנער, די יונגע דייטשקע אלס די מוטער פון די צוקונפטיגע זעלנער. די בירגערליכע טוגענד פון דער דייטשער פרוי — איז קודם־כל צו געבוירען א סך קינדער. פערוואונדערליך איז נישט דאס, וואס עס איז פארגעקומען אזא ענדערונג פון דער פסיכיק פון דייטשען פאלק, נאר דאס, וואס די ענדערונג איז פארגעקומען כמעט איבער נאכט. עס איז פשוט נישט צו גלויבען — און מען וואלט קיינמאל אין דעם נישט געקענט גלויבען — ווען נישט די אויטענטישע ציפערן פון בעפעלקערונגס־צוואוקס.

אין אלע ציוויליזירטע לענדער פון איראפא און אמעריקא, פערקלענערט זיך דער נאטירליכער בעפעלקערונגס - צוואוקס פון יאהר צו יאהר. די ציוויליזירטע פעלקער ווערען אלט אין בוכשטעבליכען זין פון ווארט, אין אלע לענדער פון מערב־איראפא ווערען פון יאהר צו יאהר געבוירען ווייניגער קינדער.

דאס היטלעריסטישע דייטשלאנד האט זיך מיט אמאל ארויסגעריסן פון דער דאזיגער טענדענץ. אין א סך הינזיכטען איז עס ארויסגעטרעטען פון דער מערב־איראפעאישער קולטור, אבער אויך אין דער הינזיכט פון דעמאגראפיע. זיי זענען געגאנגען צוריק נישט נאר אין הינזיכט פון ציוויליזאציע נאר אויך אין הינזיכט פון בעפעלקערונגס - פערמעהרונג ציוויליזאטאריש און אין הינזיכט פון בעפעלקערונגס פערמעהרונג זענען זיי געווארען יונגער.

די דאזיגע ציפערען בעווייזען, אז דער היטלעריזם האט אדורכגעאקערט די דייטשע בעפעלקערונג א סך טיפער ווי מען האט געמיינט. דער היטלעריזם האט זיך אזוי טיף ארייגעריסען אין דער דייטשער נשמה, אז ער איז ארייגעדרינגען אין דער ספערע פון זיטליכען לעבען. אין דער ספערע פלעגען זיך ארייינקריגען געוועהנליך נאר רעליגיעזע בעוועגונגען און אויב דער היטלעריזם האט זיך ארייגעקריגען אין דער דאזיגער ספערע, איז עס א סימן, אז ער איז נישט נאר א פאליטישע בעוועגונג, נאר אויך א רעליגעזע בעוועגונג. דער רעליגיעזער קאנפליקט אין דייטשלאנד איז נישט קיין צופאל, נאר פליסט ארויס פון מהות פון דער נייער בעוועגונג.

עס ווייזט זיך ארויס, אז דייטשלאנד בעוואפענט זיך נישט טעכניש, ארגאניזאטאריש און ווירטשאפטליך, נאר אויך אין הינזיכט פון בעפעלקערונגס - צאהל. דייטשלאנד, וואס האט א גרויסע טעכניש - ווירטשאפטליכע קולטור, וואס ווירטשאפטליך שטעלען זיי מיט זיך פאר א שטארק איבערהיצטען קעסעל, וואס ווייזען ארויס אנ'איבערוואוקס פון אינדוסטריעלען אפאראט און א הויכע איבערבעפעלקערונג, וואס רעדען אליין וועגען זיך ווי וועגען א „פאלק אהנע ראום" ווילען פעראייניגען די טעכניש־ווירטשאפטליכע עקספאנסיע מיט א בעפעלקערונגס - עקספאנסיע. דער דרוק אין דייטשען קעסעל וועט געוואלדיג נאך מעהר שטייגען. די איבערבעפעלקערונג וועט נאך מעהר וואקסען.

דער אויטאר ענדיגט, אז די גאנצע וועלט בעזונדערס פוילען, מוז מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט אבסערווירען די עוואלוציע פון דער בעפעלקערונגס - צוואוקס אין דייטשלאנד. אויב עס זאל אזוי ווייטער געהען, וועט דאס הייסען א פערשטארקטער „דראנג נאך אסטען". דער דאזיגער פאקט קען האבען אונגעהויערע פאלגען פאר דער פאליטיק, ווירטשאפט און מנהגים אין דער גאנצער וועלט. דאס איז א נייער געיעג פון בלוט, וואס דייטשלאנד הויבט אן, די פלוצלונגע שטייגערונג פון דעם בעפעלקערונגס - צוואוקס אין דייטשלאנד איז דאס גרעסטע, וויכטיגסטע געשעהעניש אין דער איראפעאישער געשיכטע.

די עראבערונג פון דער סטראטאספערע

לאנגע צוגרייטונגען ווערען געמאכט פאר יעדען פליה

דער מענש עראבערט די סטראטאספערע זעהר לאנגזאם און געלונגענע פרובען פון פליהען אין דער סטראטאספערע, קען מען דערווייל נאך אויף די פינגער איבערצעהלען. דערווייל קומען זיי פאר אויף סטראטאסטאטען און וועגען סטראטאפלאנען טראכט מען נאך דערווייל נישט. פאר יעדען פליה אין דער סטראטאספערע קומט פאר א זעהר לאנגע וויסענשאפטליכע צוגרייטונג, בעת וועלכער מען נעמט אין אכט נעבען די טעארעטישע דערגרייכונגען ביים אויספארשען די סטראטאספערע, אויך די נישט־גרויסע ערפאהרונגען, וואס מען האט געמאכט ביי די ביז־איצטיגע פליה־פרובען, וועלכע האבען זיך צום בעדויערען, נישט שטענדיג פערענדיגט גוט פאר די פארשערס. אבער די ברייטע מעגליכקייטען פאר די לופט־פליהער, וואס מען ערווארט פון דער עראבערונג פון דער סטראטאספערע. די גרויסע סכנה, וואס איז דערמיט פערבונדען, די גראנדיעזקייט, קאן מען זאגען, פון פאנטאסטישע אויפגאבען, וואס עס שטעהען פאר די עראבערער פון דער סטראטאספערע איבערראשען און ענטציקען די מענשליכע פארשטעלונגס־קראפט ארויסרופענדיג א געוואלדיגען אינטערעס צו די סטראטאספערע־פליהער.

פראפ. סטרעלזאוו דערצעהלט וועגען דער ספעציעלער טרענירונג, וואס עס מאכען אדורך די אנטיילנעמער פון דעם סטראטאספערע־פליה אין די באראקאמערען (קאמערן פון נידריגען לופט־דרוק.) די באראקאמער דאס איז א הערמעטיש פערשלאסען מעטאלען צימער, פון וועלכען מען פאמפט ארויס ביז צו א געוויסען גראד די לופט. די איינארדנונג פון צימער ערלויבט צו מאכען קאמפליצירטע פרובען איבער דעם מענש ביי פערשידענעם לופט ד.ה. אויפהויבען זיך אויף 4 אדער 5 קילאמעטער איבער דעם ים־פלאך, עטעמען איין די וואס טרענירן זיך אין דער קאמער זויערשטאף פון ספעציעלע אפאראטען. בעת דעם „אויפהויבען" זיך איז אין דער קאמער געוועהנליך אנוועזענד א דאקטאר־פיזיאלאג, וואס אבסערווירט און אינסטרואירט די „אנפענגער". פערשטעהט זיך, אז די קאמער הויבט זיך נישט אויף נאר עס ווערט פון איהר איינציגוויין ארויסגעפאמפט די לופט, אזוי, אז עס בעקומט זיך אין דער קאמער אזא לופט־דרוק, ווי עס הערשט אויף דער הייך פון 4—5 קילאמעטער.

דער סאוויעטישער סטראטאספערע - פליהער ווערינא, וועלכער האט ערשט די טעג אדורכגעפיהרט אזא סטראטאספערע־פליה האט נאך אין יאהר 1933 אנגעהויבען צו טרענירען אין דער באראקאמער. ער האט זיך ארויסגעוויזען פאר א זעהר אויסהאלטעוודיגען און שטארקען מענש. אין דער קאמער, ביי א דרוק פון 200 מילימעטער האט ער געפיהרט גענויע אויספארשונגען, קאנטראלירט זיין זכרון און דעם פולס, פראטאקאלירט די רעזולטאטען אזוי ווי ער פלעגט עס מאכען ביי זיך אין זיין לאבאראטאריע. עס זענען געווען פאלען ווען מען האט געדארפט ווערינא'ן „אויפהויבען" אויף 12.000 טויזענד מעטער. אויף דער דאזיגער הויך האט שוין דער זכרון נישט פונקציאנירט אזוי גוט.

ביי א מענש, וואס האט נישט גענוג זויערשטאף פערלירט זיך די קריטישע בעציהונג צו דער ווירקליכקייט און צו זיין אייגענעם צושטאנד. אזוי למשל, האט אמאל פרילוצקי, דער צווייטער אנטיילנעמער אין ווערינא'ס פליה אין דער סטראטאספערע, בעת דעם טרענירונג אויף דער „הויך" פון 10.000 מעטער געדארפט מאכען עטליכע גימנאסטישע איבונגען און בעת מעשה אבסערווירען זיין פולס. דאס זעלבסטגעפיהל איז געווען גוט, דער פולס 72 אין א מינוט. אבער אויף דער פירטער גימנאסטישער איבונג האבען די הענד זיינע פלוצלונג א פלאטער געטון און איבער'ן גאנצען קערפער איז אדורכגעלאפען א קאנוואולסיע די פיס האבען זיך איהם אונטערגעהאקט און ער איז ארייגעפאלען אין א טיפען חלשות. מען האט געמוזט באלד עפענען אלע קראנען פון דער קאמער בכדי ארייגצולאזען לופט. ווען עס איז שוין אין דער קאמער געווען לופט ווי אויף א הויך פון 5 טויזענד מעטער איז פרילוצקי געקומען צו זיך און אנגעהויבען צו צעהלען דעם פולס. זיין פנים האט אויסגעדריקט פערוואונדערונג, ווען ער האט בעמערקט, אז די „הויך" פערקלענערט זיך שנעל. ווען ער איז ארויס פון דער קאמער האט ער פראטעסטירט, פארוואס מ'האט אפגעשטעלט דאס „אויפהויבען" זיך: ער האט געוואלט אויפהויבען זיך נאך העכער. וועגען דעם חלשות האט ער נישט געהאט קיין שום אהנונג.

אין פאלען ווען אויף גרויסע הויכקייטען מוזען די פליהער עפענען די הערמעטיש געשלאסענע קאמערען און זיך ארויפווארפען מיט א פאלשירם, טרעפען זיי אויך אן אויף גרויסע שוועריגקייטען צוליב דעם אונטערשיד אין דעם לופט־דרוק אין דער הויך און אין די נידריגערע שיכטען לופט. עס קענען דאן פארקומען פערשידענע אי־בעראשונגען און אויך צו די דאזיגע פאלען גרייטען זיך די פליהער צו דורך טרענירען אין דער באראקאמער.

אבער נישט אויף אלע הויכקייטען קען מען עפענען די הערמעטיש - פערשלאסענע קאמערען. אויף דער הויך פון 20 קילאמעטער קאכט וואסער זיך אויף שוין ביי 37 גראד ד. ה. ביי דער טעמפעראטור פון מענשליכען קערפער. ווען מען זאל דעריבער אויף אזא הויך עפענען די פערשלאסענע קאמערען פון סטראטאסטאט און דער לופט־דרוק אין דער קאמער וועט זיך אויסגלייכען מיט דעם לופט־דרוק אין דרויסען וועט דאס בלוט אין די מענשליכע געפעסען זיך מאמענטאל אויפקאכען און עס וועט קומען א מאמענטאלער טויט.

א לאנד, וואו א מאן קען נישט קריגען קיין ווייב סיידען ער האט א שוועסטער

א לאנד פון מענשען - פרעסער.— זיהן האסען דארט זייערע טאטעס, מאמעס פערדראסען זייערע טעכ־טער, און ברידער שלאגען זיך אי־בער כלות.—א מערקווירדיגע שיל־דערונג פון אנ'אמעריקאנער וויסענ־שאפטלערין, וועלכע האט גע־לעבט א לאנגע צייט צווישען ווילדע מענשען אויף א ווייטען אינזעל.

ווען די אמעריקאנער געלערטע מארגארעט מיד האט געהאלטן ביים פארלאזן די אראפעשען האבען צו איהר געזאגט די אלטע מענער פון דעם שבט: „ווייסע פרוי, איהר נעמט זיך אונטער א ווייטע רייזע אויף דעם סעפיק־טייך. איהר וועט קומען אין א לאנד, וואו ס'וואוינען גרויזאמע מענשען, וואו ס'וואוינען מענשען־פרעסער. איהר נעמט מיט זיך מיט איניגע פון אונזערע יונגע־לייט אלס איערע דינער, גיט אכטונג, אז מיט אייך זאל קיין אומגליק נישט פאסירען. זייט זעהר פארזיכטיג. מיינט נישט, אז די נייע מענשען זענען אין אונז געראטען. זיי געהערען צו א גאנץ אנדער מין. ווייסע פרוי, זייט פארזיכטיג."

מארגארעט מיד האט גאנץ שנעל אויסגעפונען אז די זקנים פון דעם אראפעש־שבט האבען קיין ליגען נישט געזאגט.

א נייע וועלט, נייע מענשען, נייע זיטען, נייע פיהרונגען!

די ערשטע פאר וואכען, וואס מארגארעט מיד האט געלעבט צווישען די מאנאדאגאמארען האט זי בכלל נישט פערשטאנען אין וואס פארא וועלט זי איז אריינגעפאלען. אלץ איז געווען אזוי אנדערש! זי האט צוערשט נישט געקענט בעגרייפען דעם זין פון די טאג־טעגליכע האנדלונגען פון די מענער און פרויען.

מארגארעט מיד איז געפאהרען קיין ניו־גיני מיט דעם געדאנק צו זעהען אויב ס'איז ווירקליך אמת אז די יעניגע אייגענשאפטען, וואס מיר ציוויליזירטע מענשען בעצייכענען אלס „ספעציפיש מענליכע" אדער „ספעציפיש ווייבליכע" אייגענשאפטען, זענען טאקע איינגעבוירענע אייגענשאפטען, אדער זיי זענען בלויז דער רעזולטאט פון געוויסע אומשטענדען. צווישען די אראפעשען האט זי אויסגעפונען, אז ס'איז פאקטיש נישטא קיין שום אונטערשיד צווישען דעם כאראקטער פון די מענער און דעם כאראקטער פון די פרויען. אז סיי די מענער און סיי די פרויען האבען איין סארט כאראקטער, און גראד איז דאס א ווייבערישער כאראקטער.

און וואס האט מארגארעט מיד געפונען ביים מאנדאגאמאר־שבט?

אויך פונקט דאס זעלבע: אז די מענער און די פרויען האבען דארט איין סארט כאראקטער.

וואס פארא סארט כאראקטער?

א „מענערישער" כאראקטער.

אויב בייזקייט, שטרענגקייט, גרויזאמקייט און פערביסענקייט זענען „ספעציפיש מענערישע" אייגענשאפטען, דאן זענען אלע מענשען פון דעם מאנדאגאמאר־שבט נישט אנדערש ווי מענער.

דער מאנדאגאמאר־שבט בעשטעהט הייגט־צו־טאג פון ארום טויזענד מענשען. מיט א יאהר צוואנציג־דרייסיג צוריק איז דער שבט בעשטאנען פון איבער פופצעהן הונדערט מענשען. דער שבט איז איינגעטיילט אין צוויי גרופען: איין גרופע וואוינט ביי די ברעגען פון דעם ספעפיק־טייך; די אנדערע גרופע וואוינט טיף אינ'ם וואלד. די צוויי גרופען רעדען איין שפראך, דער מאנדאגאמאר דיאלעקט, כאטש זיי רעדען איינע־און־דיזעלבע שפראך, בעטראכטען זיי זיך אבער שוין נישט מעהר אלס מענשען פון איין פאלק. דער יואט־טייך האט געשאפען א מחיצה צווישען די צוויי גרופען. אמאליגע צייטען איז עס געווען פערבאטען פאר א מיטגליד פון דעם מאנדאגאמאר־שבט צו עסען א מענש, וואס רעדט דעם זעלבען דיאלעקט ווי ער. אין די לעצטע צוויי צענדליג יאהר זענען די צוויי גרופען אזוי אפגעפרעמדט געווארען איינער פון אנדערען, אז ס'איז איצט שוין מעהר נישט קיין „עברה" פאר איין מאנדאגאמאר צו עסען א צווייטען מאנדאגאמאר.

יעדער מאנדאגאמאר לעבט זיך אין א וועלט פאר זיך. וואס וועניגער מגע־ומשא איין מאנדאגאמאר האט מיט א צווייטען, אלץ צופרידענער איז ער. די מאנדאגאמארען זענען הונדערט־פראצענטיגע אינדיווידואליסטען און הונדערט־פראצענטיגע עגאאיסטען. יעדען מאנדאגאמאר'ס וואוינונג איז א פעסטונג, ארומגעצוימט פון אלע זייטען.

די געזעלשאפטליכע ארדנונג צווישען די מאנדאגאמארען איז געבויט אויף דעם געדאנק, אז צווישען אלע מיטגלידער פון איין געשלעכט הערשט א נאטירליכע שנאה, און אז די איינציגע מעגליכע פריינדשאפט, וואס קען עקזיסטירען אויף דער וועלט, איז נאר צווישען מענשען פון פערשידענע געשלעכטער.

די געזעלשאפטליכע ארדנונג צווישען די מאנדאגאמארען, האט די פארם פון א „שטריק", ווי דאס ווערט ביי זיי בעצייכענט. יעדער מיטגליד פון דעם מאנדאגאמאר־שבט געהער צו א געוויסען „שטריק". א „שטריק" בעשטעהט פון א מאנספערשוין, זיינע טעכטער, זיינע טעכטער'ס זיהן, זיינע טעכטער'ס זיהנ'ס טעכטער. און אזוי ווייטער. אדער דער „שטריק" בעשטעהט פון א פרויענצימער, איהרע זיהן, איהרע זיהנ'ס טעכטער, איהרע זיהנ'ס טעכטער'ס זיהן, און אזוי ווייטער.

אייגענטום געהט איבער בירושה לויט דער פארם פון דעם „שטריק" — פון דעם טאטען צו די טעכטער, דערנאך צו די טעכטער'ס זיהן, און אזוי ווייטער, אדער פון דער מאמען צו די זיהן דערנאך צו די זיהנ'ס טעכטער און אזוי ווייטער. די איינציגע אויסנאהם ווערט געמאכט מיט לאנד. וואס געהט איבער בירושה פון טאטען צום זוהן. אבער ביים מאנדאגאמאר־שבט שפילט א לאנד א גאנץ קליינע ראלע. דער שבט האט א סך מעהר לאנד ווי ער בעדארף און קיינער איז דארט קיינעם נישט מקנא זיין שטיק לאנד.

א טאטע און א זוהן געהערען נישט צום זעלבען „שטריק", זיי דינען אפילו נישט צום זעלבען געץ. א ברודער און א שוועסטער געהערען נישט צום זעלבען „שטריק". דער זוהן איז אפהענגיג פון דער מאמען, און די טאכטער איז אפהענגיג פון דעם טאטען.

דער סאציאלער אידעאל פון דעם מאנדאגאמאר־שבט איז א הויזגעזינד, וואס בעשטעהט פון א מאן מיט אכט אדער צעהן ווייבער. פיל־ווייבעריי ווערט ביי די מאנדאגאמארען בעטראכט אלס דאס העכסטע גליק — פאר דעם מאנספערשוין...

אין אזא מין הויזגעזינד הערשט א שארפע צוטיילונג צווישען דער גרופע וואס בעשטעהט פונ'ם פאטער און אלע זיינע טעכטער, און דער גרופע, וואס בעשטעהט פון א מוטער מיט אלע איהרע זיהן. און אפילו צווישען די זיהן פון איין מוטער הערשט א שטענדיגע קנאה־שנאה. עס איז איינער פון די שטרענגע מנהגים ביים מאנדאגאמאר־שבט, אז די זיהן פון איין מוטער מוזען בעהאנדלען איינער דעם אנדערען אויף א צירליך־מאנירליכען אופן. זיי דארפען אויסמיידען צו בעגעגענען איינער דעם אנדערען פנים־אל־פנים ווי ווייט מעגליך. איין ברודער טאר מיט א צווייטען ברודער פון דער זעלבער מוטער נישט כאפען א לייכטען שמועס. ס'איז פערבאטען צו פלוידערען מיט א ברודער פון דער זעלבער מוטער. אויב ס'קומט שוין אמאל יא אויס פאר א ברודער צו פערפיהרען א געשפרעך מיט א צווייטען ברודער פון דער זעלבער מוטער, מוז דער געשפרעך טראגען א הויך־ווירדיגען טאן... צוויי ברידער פון איין טאטען, אבער נישט פון איין מאמען, מעגען זיך יא חברן איינער מיט דעם אנדערען — אבער נישט צופיל. צווישען אזעלכע שטיפברידער הערשט אבער אין דער זעלבער צייט א שטארקע קאנקורענץ, אלס רעזולטאט פון דער שנאה וואס עקזיסטירט צווישען זייערע מאמעס. די פיינדשאפט צווישען צוויי קעבס־ווייבער איז אזוי טיף, אז איינע וועט נישט אנזויגען דער צווייטער'ס עופהלע, אפילו ווען דאס קינד זאל אויסגעהען פון הונגער. גלייך פון קינדווייז אן ווייסט דאס יונגעל, אז צווישען איהם און זיין טאטען קען קיין פריינדשאפט נישט זיין. ווען א יונגעל דערגרייכט דעם עלטער פון צעהן אדער צוועלף יאהר, איז שוין די מאמע זיינע, א מיטעליעהריגע פרוי, און דער טאטע זיינער זוכט שוין אודאי א נייע ווייב, א יונגערע. אויב דאס ערשטע ווייב מאכט געוואלטען דערפאר וואס איהר מאן האט אין שטוב אריינגענומען א צווייטע ווייב, קריגט זי קלעפ. ס'איז די פליכט פון דעם צעהן־צוועלף יעהריגען יונגעל צו פערטיידיגען זיין מוטער געגען דעם פאטער'ס קלעפ, צו ווישלטען דעם טאטען און איהם בעליידיגען אט דאס איז די לאגע אין יעדען הויזגעזינד.

ביים מאנדאגאמאר – שבט הערשט א מנהג, אז א מאן קען נישט קריגען קיין ווייב, סיידען ער האט א שוועסטער. א ברודער בייט אויס א שוועסטער פאר א כלה. יעדער בחור, וואס וויל חתונה האבען מוז געבען זיינע א שוועסטער צו א צווייטען בחור פאר א ווייב. דאס איז דאס רעכט וואו ברידער האבען איבער זייערע שוועסטער, כאטש די ברידער און די שוועסטער געהערען צו בעזונדערע „שטריק". א בחור, וואס האט נישט קיין אייגענע שוועסטער, מוז רויבען א ווייב... קיין אנדערער וועג איז נישטא פאר אזא יונגערמאן צו קריגען א כלה פאר זיך.

דערפון קומען אפט ארויס שטענדיגע מחלוקות. דער עלטסטער ברודער, ווען דער טאטע איז געשטארבען, בעשליסט אפטמאל אויסצובייטען אלע זיינע שוועסטער פאר ווייבער פאר זיך אליין, און איבערלאזען זיינע יונגערע ברידער אויף גאס'ס בערואס.

אזעלכע זאכען זענען גארנישט קיין נייעס ביים מאנדאגאמאר־שבט.

א ברודער קען אויסבייטען זיין שוועסטער פאר א כלה; און דער פאטער קען אויסבייטען זיין טאכטער פאר א נייע ווייב...

אנשטאט צו ערלויבען, אז דער זוהן זיינער זאל קריגען א כלה פאר זיך דורך אויסבייטען זיין שוועסטער, בעשליסט גאר דער טאטע דאס אליין צו טון.

יעדע מוטער ווארענט איהר יונגעל, אז סיקען פאסירען, אז דער טאטע זיינער זאל ביי איהם אוועקרויבען די מעגליכקייט צו קריגען א כלה פאר זיך ווען ער וועט אויפוואקסען. דערפון קען מען פערשטעהן, אז יעדער זוהן קוקט אויף זיין טאטען, ווי אויף א צוקונפטיגען קאנקורענט, א צוקונפטיגען שונא.

ווען א מאנדאגאמאר פרוי זאגט אן איהר מאן די בשורה, אז זי איז שוואנגער געווארען נעמט ער אויף די נייעס מיט א זויערען מינע. ס'הויבט זיך גלייך אן א דיסקוסיע אינ'ם הויזגעזינד, צי מ'זאל דאס צוקונפטיגע קינד לאזען לעבען, אדער דערשטיקען גלייך ביים געבורט. סיי דער טאטע און סיי די מאמע דיסקוטירען די פראגע.

(ווייטער זעה 11. זייט)

מאגדא לופעסקו

געליבטע פון רומענישען קעניג

(די געשיכטע דערצעהלט מאגדא'ס מומע)

האבען דעם קעניגס פריינד געזעהן, אז עס וועט זיי גארנישט העלפען, זיי וועלען מוזען אויפזוכען דעם קעניגס געליבטע מאגדא, און זעהן אריבערצוברענגען זי צו זייער קעניג.

אבער נישט אזוי גרינג איז געווען מאגדא'ן צו געפינען, זי איז ארומגעפאהרען פון איין שטאט אין דער צווייטער און פון איין לאנד אין אנדערען.

זי האט זיך אויך קיין רוה נישט געקענט געפונען, ווייל ביי איהר אין הארצען האט זי אויך געטראגען א טיפע בענקשאפט צו קאראל'ן, זי האט איהם נאך מעהר ליב געהאט ווי פריהער.

מאגדא פלעגט זעהן קאראל'ס בילדער אין די צייטונגען, ווי ער איז אנגעטון אין דער קרוין, אדער ווי ער קוקט איבער די פאלקען־סאלדאטען, — פלעגט זיך דאן מאגדא בעוואשען מיט הייסע טרעהרען.

אבער קאראל האט זי דאך שטארק בעליידיגט מיט זיין אהיימפאהרען אהן א „זיי־געזונט", און זי האט עס איהם נישט געקענט מוחל זיין, — אזוי שטארק האט ער וועה געטאן.

אבער קאראל איז געפאלען אויף א פלאן; און איצט, האט ער זיך געטראכט, וועט ער מאגדאן אויספרובען צי זי האט איהם נאך ליב, אדער איהר ליבע צו איהם האט זיך שוין טאקע אויסגעשפילט.

האט ער זי מיט שליחים געלאזט אויפזוכען, און זיי האבען איהר געלאזט וויסען, אז אויב זי קומט נישט קיין רומעניען וועט ער, קאראל, אויפגעבען דעם טראן.

און דאס האט אויף מאגדאן געווירקט, דאס האט זי בשום אופן נישט געוואלט דערלאזען, זי האט געוואוסט ווי גליקליך דאס גאנצע לאנד איז מיטן נייעם קעניג, ווי ליב מ'אט אים, און א דאנק איהם איז דאס גאנצע לאנד אויפגעלעבט געווארען, דער האנדעל איז געשטיגען און דער קרעדיט אין אויסלאנד האט זיך פערבעסערט, און אויב קאראל זאל חלילה אויפגעבען דעם טראן, וועט דאס אלץ גיין צו גרונט.

און מיר וועלען שוין נישט רעדען וועגען לאנד, — און וואס איז מיט איהר אליין מיט מאגדא'ן?

ווערט דען איהר הארץ נישט פערברענט פון בענקשאפט צו קאראל'ן? קאן זי דען געפינען רוה אהן איהם? זענען דען נישט איהרע טעג און נעכט איין קיים פון מאטערנישען פון קאשמארען, בענקענדיג נאך איהם?...

איז מאגדא מיט קאראלס שליחים געקומען צו איהם קיין רומעניען?

אבער איצט האט שוין מאגדא אויך געשטעלט דעם קעניג בעדינגונגען.

אויב ער האט איהר נישט געגלויבט און איז אנטלאפען פון איהר אהן א זיי געזונט, אויב ער האט זי פערשעהמט פאר דער וועלט, וויל זי איצט פון איהם איין זאך, און מיט דעם וועט ער איהר איבערצייגען, אז ער האט זי טאקע אזוי שטארק ליב, ווי ער זאגט איהר.

מאגדא האט איצט געוואלט, אז דער קעניג קאראל זאל אלעמען (דער גאנצער וועלט) אנזאגען, אז זי איז ווידער מיט איהם צוזאמען און אז איהר זיין אין בוקארעשט זאל נישט זיין קיין „סוד".

קאראל האט מאגדאס פערלאנג בעוויליגט. און אין דער לאנד פרעסע איז אנגעזאגט געווארען אז מאגדא איז ביי קאראלן אין קעניגליכען הויף, און אז זיי זענען צוזאמען.

ביי די צייטונגען איז עס ווידער געווען א געבראטענע טויב אין מויל אריין: מען האט צעכאפט די צייטונגען ווי מצה־וואסער, ווייל עס איז נישט געווען דער טאג, אז עס זאל עפעס נישט געווען זיין קיין פיקאנטע נייעס וועגען מאגדא'ן מיט'ן קעניג.

די מיניסטארען האבען געשטוינט און גענאפט פון מאגדאס חוצפה.

אויסלענדישע קארעספאנדענטען האבען זיך פערגנב'עט אונטער די פענסטער פון קעניגליכען פאלאץ און האבען געוואלט זעהען, צי מאגדא איז טאקע ווירקליך מיטן קעניג.... די וועלט האט געקלונגען.. די רומענישע מלוכה האט זיך געשאקעלט, מיניסטארען האבען אריינגעשיקט רעזיגנאציעס... אנדערע מיניסטארען מיט וועמען מאגדא האט זיך געוואלט אפרעכענען האבען אליין „אפגעדאנקט".

מאגדא איז געווארען די מאכט הינטערן טראן, און זי האט אנגעווארפען א פחד אויפן רומענישען פארלאמענט.

מאגדא איז געווארען א מאכט אין דער רומענישער פאליטיק, אבער אין דער אמת'ן האט מאגדא קיין מאכט נישט געזוכט, זי האט בלויז געוואלט נקמה נעהמען פאר דער בעליידיגונג וואס מ'האט איהר אומעטום בעליידיגט — האט זי זיך דערמיט געקיהלט איהר הארץ.

און כדי צו איבערצייגען קאראל'ן, אז אין דער אמתען אינטערעסירט זי נישט די מאכט. האט זיך מאגדא אין א שעהנעם פריהמארגען אויפגעהויבען און האט פערלאזען רומעניען אהן קאראלס וויסען — זאל ער פיהלען דעם טעם וואס זי האט געפילט...

און קאראל האט טאקע באלד, נאך מאגדאס פערשווינדען דערפיהלט דעם ביטערען טעם.

ער איז אריינגעפאלען אין א מעלאנכאליע און נאהענטע האבען געמיינט אז קאראל ווערט משוגע אז ער געהט ארונטער פון זינען.

אבער מאגדא האט איהר געליבטען קאראל נישט געוואלט שטראפען נאך שרעקען און אין עטליכע וואכען ארום האט זי זיך ווידער אומגעקעהרט קיין רומעניען, און איז שוין זינט דאן מעהר אין ערגיץ נישט ארויסגעפאהרען.

דאס פאלק האט געוואוסט אז דער קעניג לעבט מיט זיין יודישער געליבטער, אבער קיינעם האט עס נישט געארט.

אין אנפאנג האבען די רומענישע דיפלאמאטען מורא געהאט אז מאגדא וועט אויסנוצען איהר איינפלוס אויפן קעניג און וועט אנפיהלען דעם פארלאמענט מיט איהרע אייגענע פריינט. אבער מאגדא איז זעהר א קלוגע פרוי און זי האט איהר ליבע צו קאראלן נישט געוואלט פערוואנדלען אין קליינליכע נוצען.

מאגדא האט זיך אפילו איבער איהר ליבע מיטן רומענישען קעניג צעקריגט מיט איהרע אייגענע עלטערען, און זי איז מיט זיי ביזן היינטיגען טאג ברוגז, און דא וועט זיין אינטערעסאנט צו וויסען ווי אזוי דער ברוגז איז געקומען.

די גאנצע צייט וואס מאגדא האט זיך געפינען אין אויסלאנד און די רומענישע צייטונגען האבען וועגען איהר געשריבען אין א חוזק־טאן און די רומענישע אנטיסעמיטען האבען דאס אויסגענוצט פאר זייערע צוועקען, האבען מאגדאס עלטערען געמוזט ארויספאהרען פון בוקארעשט און זיך בעזעצען ערגעצוואו אונטער אנ'אנדערען נאמען, ווייל דער נאמען לופעסקו האט דאן צופיל אויפעריסען ביי אלע מען די אויגען און זייער לעבען איז ממש געווען אין א סכנה.

און נישט נאר האבען זיך מאגדאס עלטערען ארויסגעצויגען פון בוקארעשט נאר אפילו איהרע שוועסטער און ברידער וואס זענען שוין אויך געווען פערהייראט און וועמען מען האט אויך געקענט אין גאנץ בוקארעשט, האבען זיך אויך ארויסגעצויגען אין אנדערע שטעט.

ווען מאגדא איז אבער צוריקגעקומען קיין רומעניען און איז געווארען א מאכט אין קעניגליכען הויף האט זיך איהר משפחה אויך אומגעקעהרט קיין בוקארעשט און אלע האבען זיך א לאז געטון צו מאגדאן נאך טובה'ס....

מאגדא האט גוט פערשטאנען אז זי האט אין בוקארעשט גענוג שונאים, וואס שפיאנירען איהר נאך אויף יעדען טריט און שריט, און אויב זי וועט עפעס טון א קרומע זאך, וועט מען עס באלד צופויקען איבערן לאנד, האט זי זיך געהיט, ווי א מענש היט אפ דאס שווארצאפעל פון אויג, און האט זיך צו ליב דעם אפגעפרעמדט פון איהר אייגענער פאמיליע...

און אויב מאגדא האט נישט געוואלט טון קיין טובה'ס איהר אייגענער משפחה איז זי אבער פערבליבען געטריי איהר פאלק, די יודען.

ווי נאר עס פלעגען אין רומעניען פארקומען אומרוהען און פאגראמען אדער אזוי אנ'אויפשטאנד ער געגען אויף יודען, פלעגט מאגדא שטענדיג זיך איינשטעלען פאר די יודען און זי פלעגט ווירקען אויפן קעניג ער זאל אונטערדריקען די אנטיסעמיטען.

א סך א סך שטילע טובה'ס האט מאגדא געטון די יודען פון רומעניען, און דאס זענען געווען אזעלכע טובה'ס וואס די רומענישע יודען האבען אפילו נישט געוואוסט ווער ס'האט זיי פאר זיי געטון.

א טובה, וואס מאגדא האט געטון פאר א יודישער פאמיליע אין רומעניען איז בעקאנט איבערן גאנצען לאנד, און די יודען אין רומעניען קאנען עס נאר נישט פערגעסען.

אין א סקולענער קלויז (א שטעטעל לעבען דאראהאי), ווען מאגדא איז מיט א שטיקעל צייט צוריק געווען קראנק, האבען אין יענער קלויז די יודען געזאגט תהילים פאר מאגדאס לעבען, און זיי האבען פאר איהר געבעטען גאט.

מאגדא איז אפילו קיינמאל דארטען נישט געווען; אבער אלע רעדען פון איהר און מען דערמאהנט איהר נאמען צום גוטען, און דער סקולענער רב זאגט אז מאגדא האט אין זיך דיזעלבע נשמה וואס אסתר המלכה האט געהאט און זי איז אויך א צדקת.

און אט פרוואס ער זאגט ער אזוי:

דער סקולענער רב, ר' איציקל באראש האט געהאט א איין־איינציגע טאכטער, א שעהנע מיידעל, א יפת תואר, וואס איהר נאמען איז געווען סערעל איז אט די מיידעל סערעל וואס האט זיך אין רומענישען גערופען סאפיקא, ווען זי איז אלט געווארען אכצעהן יאהר פערליבט אין א סקולענער שייגעץ, טאקע דעם סקולענער „דיאק'ס" (א אונטער גלח) א זוהנדעל.

דער סקולענער רב, מיט דער רביצין האבען זיך דערפון גאר געוואלט נעהמען דאס לעבען. זיי האבען זיך געבעטען ביי זייער בת יחידה, ווי מען בעט זיך ביי א גזלן, אז זי זאל אוועקווארפען דעם שייגעץ, אבער א נעכטיגער טאג! זיי האבען זיך ביי איהר נישט געקאנט דערבעטען, און זייער טעכטערל די בת יחידה איז אין א שעהנעם טאג (פאר איהרע עלטערען איז יענער טאג געווען זעהר א פינסטערער), אנטלאפען מיטן שייגעץ. (ווייטער מארגען).

דער נגב

(מיינע רייזע איבער ארץ ישראל)

פון ש. ראָזענפעלד

איך דערמאָן זיך אָן א שמועס, וואָס איך האָב געהאַט אין טבריה מיט אַ פריינד, אַ תושב אין לאַנד און א מקורב צו די ציוניסטישע פיהרענדע קרייזען.

מיר האָבען זיך בעקלאָגט איינער פאַר׳ן אַנדערן אויף די פערשידענע שטערונגען, וואָס שטעהען אונז אין וועג צו פערווירקליכען אונזערע שטרעבונגען אין ארץ־ישראל.

— אָט כאָטש אַ מערהייט דערגרייכען — האָב איך צוגעגעבען.

— אָפּגעשטאַנען ביזטו, האָט מיר מיין פריינד בעמערקט. נאָר רעוויזיאָניסטען זענען פערגליידערט געוואָרען ביי דעם פונקט. מיר האָבען איצט שוין גרעסערע השגות.

— דהיינו?

— נישט צו האָבען אין ארץ ישראל א מעהרהייט פון דער ארץ־ישראל׳דיגער בעפעלקערונג, איז אונזער פערלאַנג, נאָר צו האָבען אין ארץ־ישראל אַ מערהייט פון יודישען פאָלק, וואָס געפינט זיך אויף דער וועלט, פערלאַנגען מיר...

איך בין נשתומם געוואָרען, און מיין פריינד האָט ווייטער גערעדט:

— וואָס איז דען אַ מערהייט פון דער ארץ־ישראל־בעפעלקערונג? נו, א מיליאָן. איין מיליאָן יודען אין ארץ־ישראל וועט אָבער נישט ענדערען די יודישע לאַגע אויף דער וועלט. זעהסטו: זעקס־זיבען מיליאָן יודען אין ארץ־ישראל, קאָנען דאָס יאָ. און זיבען מיליאָן יודען אין איין פלאַץ, איז דאָך אויך שוין אַ פאָלק!

— רעכט, אָבער וואו נעמט מען דעם באָדען פאַר אזא גרויסער צאָהל יודען?

מיין פריינד האָט געקוקט אויף מיר, און, ווייזט אויס, זיך געשלאָגען מיט דער דעה: עפּעס יאָ זאָגען, צי נישט זאָגען. און אין אַ פּאָר סעקונדען ארום האָט ער ווי אויסגעשאָסען די צוויי ווערטער:

— דער נגב!

כ׳האָב זיך דערמאָנט, אַז אין משך פון דער צייט, וואָס כ׳האָב זיך געפונען אין ארץ־ישראל האָב איך עטליכע מאָל געהערט פון פערשידענע מענשען, ביי פערשידענע געלעגענהייטען, ווי מען שטיצט זיך אויפ׳ן „נגב"; פון איהם זאָל עס קומען די גרויסע ישועה. איך האָב עס אַלעמאָל פערבייגעלאָזט. אָבער דאָס מאָל האָב איך מיין פריינד נישט נאָכגעלאָזט און געפאָדערט גענויען בעשייד וועגען די פּאָר ווערטער. נאָך אַ היבשען קווענקלען זיך, האָט ער, ווי אַראָפּגענומען די האַנד פון האַרצען און האָט גערעדט ווי פאַר אַ אוידיטאָריום:

— דער נגב, וואָס פערנעמט אַ קאָלאָסאַלען שטח זאַמד־בעדעקטען באָדען, צו דרום פון ארץ־ישראל, פון באר־שבע און ים־המלך ביז על־עריש אָדער נחל־מצרים, און פון עמק־הערבה ביז הרי פארן — קאָן שפּייזען מיליאָנען מענשען. זי האָט אַמאָל פערצייטען געשפּייזט אַזוי פיל. דאָ האָט געלעבט דער גרויסער און שטאַרקער שבט יהודה. נאָך אין די צייטען פון די צלם־טרעגער, האָבען זיך אין דעם שטח געפונען רייכע און זאַטע ישובים. איז ער אָבער מיט דער צייט פערזאַמדיגט געוואָרען, פערוואָרלאָזט געוואָרען; די איינוואוינער האָבען איהם פערלאָזט. אין גאַנצען ווייטען נגב איז נישטאָ קיין איין שטעטעל. נעבען די אַלטע חורבות געפינען זיך נאָר דאָ און דאָרט אַראַבישע דערפער־קברים, און עטליכע טויזענד בעדואינער בלאָנדזשען דאָרט אַרום מיט זייערע האָרדעס. דער באָדען אונטער׳ן זאַמד האָט גענוג וואַסער: מ׳האָט דאָס אויסגעפּאָרשט.

קיין שום בעלי־בתים, אויסער דער רעגירונג האָט נישט דאָס לאַנד, און די רעגירונג וועט דאָס אונז אָוועקגעבען. נאָר פעהיג מאַכען דאָס לאַנד צו פערזייהען דאַרף קאָסטען געלד; אָבער דאָס וועט זיך געפינען.

קומט אַריין דער נגב אין אונזערע הענד — ווערט ממילא אויף די אַראַבישע פראַגע. שוין הונדערטער יאָהרען, אַז דער נגב ווערט נישט בעאַרבייט און קיינער האָט נישט קיין חזקה אויף איהם — שוין נישט רעדענדיג דערפון, וואָס יודען וועלען דאָ קאָנען זיין פינף מאָל אַזוי פיל און מעהר, וויפיל אַראַבער עס זענען דאָ אין גאַנצען לאַנד.

און דאַן —

דאַן — מאַך איך מיר שוין אַליין די ווייטערע אויספיהרונגען פון דעם מעגליכען פאַקט — דאַן וועט ממילא אויפהערען די שפּעקולאַציע; דער פּרייז פון באָדען וועט פאַלען ביז צום נאָרמאַלען; די אינדוסטריע וועט שנעלער קאָנען וואַקסען...

און אַז מ׳וועט זיך נישט נויטיגען אינ׳ם באָדען פון אבר־הר״ן, וועט ער אויך ווערען צוגענגליכער פאַר אונז. דאָס אייגענע וועט זיין מיט סיריע אויך: די סירער וועלען דאַן קיין מורא נישט האָבען, טאָמער וועלען מיר פערכאַפּען סירישען באָדען פאַר אונז...

— — —

די גרעסטע זאָרג: ווי שאַפט מען אַ גרויסען לאַנדווירטשאַפטליכען ישוב? איצט איז עס שוין פאַר אַלעמען קלאָר. און ווער עס זאָגט, „לאָזען מיר די לאַנדווירטשאַפט פאַר דער פּריוואַטער איניציאַטיוו", דער איז מפקיר נישט בלויז די לאַנדווירטשאַפט, נאָר אויך דעם גורל פון דעם ציוניזם אינגאַנצען. געוויס איז אויך די פּריוואַטע לאַנדווירטשאַפט, ביי יודישער אַרבייט, זעהר און זעהר וויכטיג. אָבער אַלע גיבען־צו, אַז אַ נייע, גרויסע נאַציאָנאַלע קאָלאָניזאַציע, איז איצט די הויפּט־פּראַגע, וואָרום נאָר נאַציאָנאַלע קאָלאָניזאַציע פערזיכערט יודישע אַרבייט, און נאָר יודישע אַרבייט זיכערט די מעגליכקייט פון אַ ברייטער עליה, ווייל זי זיכערט אַרבייט פאַר די עולים.

און די זאָרג פאַר אַ גרויסער נאַציאָנאַלער קאָלאָניזאַציע רופט אַרויס די זאָרג וועגען קויפען נייעם באָדען. און די זאָרג פאַר׳ן באָדען־קויף שטייגערט די זאָרג פאַר׳ן נאַציאָנאַלען פאָנד — וואָרים די פאָנדען פון קרן־קימת קאָנען שאַפען די מעגליכקייט פון נאַציאָנאַלער קאָלאָניזאַציע —

און מען זאָרגט פאַר נייע מערק, וואוהין מ׳זאָל קאָנען שיקען היימישע סחורות און מ׳זאָל פערשיקען פון דאָרט פרעמד־געקומענע ספּעקולאַנטען, און די, וואָס זענען נישט אַזוי געלאָפען קיין ארץ־ישראל, ווי אַנטלאָפען פון דער היים, כדי זיך צו ראַטעווען פון א פערברעכען...

און מיט די זאָרגען, קומען האָפנונגען.

האָפען אַלע, אי די פיהרער, אי דאָס פאָלק, אַז דער האַלבער מיליאָן פונט, וואָס די אַגענטור האָט היי־יאָהר בעשטימט פאַר קאָלאָניזאַציע, וועט גענוצט ווערען נישט בלויז פאַר נאַציאָנאַלער קאָלאָניזאַציע, נאָר ער וועט גענוצט ווערען אויך צו בעאיינפלוסען די פּריוואַט־איניציאַטיוו, אַז זי זאָל זיך מעהר אינטערעסירען מיט לאַנדווירטשאַפט

(ווייטער זעה 11. זייט)

קינדער ערציהונג אין דער צייט פון תלמוד

אזוי ווי עס האָבען די חכמים אין ארץ־ישראל געשטרעבט פאַר דער ערציהונג פון די יודישע קינדער, האָבען אויך די אמוראים פון בבל געשטרעבט, איינצואָרדענען פאָלקס־שולען ביי יודען — און דעם ערשטען פּלאַץ אין אָט דער בעציהונג פערנעהמט רב (אבא אריכא), וועלכער דאַרף פערגערעכענט ווערען פאַר איינעם פון אונזערע קלאַסישע פעדאַגאָגען.

רב האָט צו זיך צוגעצויגען דעם אמורא רב שמואל בר שילת, מיט וועמעס הילף ער האָט דאַן דורכגעזעצט זיינע פעדאַגאָגישע איינפיהרונגען. קודם כל האָט ער געזאָרגט דערפאַר, אַז יעדער מלמד זאָל זיין איבערגעגעבען אין גאַנצען צו זיין אַרבייט, און געלונגען איז איהם דאָס, ווען עס איז איינגעפיהרט געוואָרען א געוויסע פאָרם, לויט וועלכער מען זאָל קענען דעם מלמד בעצאָהלען פאַר זיין אַרבייט, כדי ער זאָל נישט דאַרפען קלערען וועגען אַנדערע הכנסות פאַר זיין פּרנסה, ווייל מען האָט ביז דעמאָלט נישט געטאָרט נעהמען קיין שכירות פאַר לערנען, האָט רב מתיר געמאַכט, דער מלמד זאָל מעגען נעהמען שכירות פאַרן אכטונג געבען אויף די קינדער, זיי זאָלען נישט ארומלויפען אין גאַס און אָפּגעבען זיך מיט נאַרישקייטען.

אין אָט דער בעציהונג האָט ר׳ יוחנן פעסטגעזעצט אַנ׳אַנדערע פאָרם, אַז דער מלמד זאָל מעגען נעהמען געצאָהלט פאַר זיין אַרבייט, ווען ער האָט געזאָגט, אַז פאַרן לערנען די תורה גופא טאָר נישט דער מלמד נעהמען קיין שכירות, ער מעג זיך אָבער לאָזען בעצאָהלען פאַרן לערנען דעם ניקוד פון דער תורה און די טעמים. (זעה נדרים, דף ל״ז, ע״א).

בזה האופן קענען מיר זאָגען, אַז ר׳ שמואל בר שילה איז געווען דער ערשטער, וואָס האָט זיך מפרנס געווען פון מלומדות און ער האָט פערדינט פאַר אַלע זיינע בעדערפענישען. ער האָט געגעסען פון זיינע אייגענעם דאַך. און ווען עס איז פערבייגעגאַנגען דער שליח פונם קעניג פאַר זיין הויז, האָט ער נישט פערלאַנגט פון איהם קיין אָפּצאָהל פאַרן קעניג (זעה כתובות, דף ס״ב, ע״א).

דערפאַר האָט רב פון אָט דעם ר׳ שמואל בר שילת פערלאַנגט די גאַנצע איבערגעבענקייט צו זיין אַרבייט, און וואָס דער פסוק זאָגט, אַז די, וואָס זענען מזכה הרבים וועלען שיינען ווי די שטערען אויף אייביג, האָט רב ערקלערט, אַז די דאָזיגע „מזכי הרבים" זענען די מלמדים פון די יודישע קינדער, א שטייגער ווי ר׳ שמואל בר שילת. און ווי עס ווערט דערצעהלט, האָט רב אמאָל דעם ר׳ שמואל בר שילת געטראָפען, ווי ער האָט ארומשפּאַצירט אין גאָרטען, האָט איהם רב געפרעגט, „האָסט איבערגעלאָזען דיין עהרליכקייט און דו זיצסט נישט מעהר מיט דיינע תלמידים?" — האָט ר׳ שמואל בר שילת אויף דעם געענטפערט: „שוין דרייצעהן יאָהר ווי איך האָב דעם גאָרטען נישט געזעהען, און אפילו איצט האָב איך אויך די קינדער אין זינען"! (בבא בתרא, דף ה׳, ע״א).

בנוגע צום ענין ערציהונג, האָט רב נאָך מתקן געווען, מען זאָל נישט ארויפלייגען א צו גרויסען „עול תורה" אויף די קליינע קינדער, גלייכצייטיג, האָט ער אָבער פערלאַנגט, צו פערמעהרען דעם געגענשטאַנד פונם לערנען פאַר די עלטערע תלמידים און ער האָט געזאָגט צו ר׳ שמואל בר שילת: „א קינד, וואָס איז ווייניגער ווי זעקס יאָהר אַלט, זאָלסטו נישט אריינגעהמען אין דיין שולע, אָבער פון זעקס יאָהר אָן און ווייטער נעהם און שטאָפּ איהם אָן מיט תורה גלייך ווי מען שטאָפּט אָן אַנ׳אָקס, ווען מען גיט איהם דעם יאָך אויף זיין האַלז!" (כתובות דף נ׳, ע״א, בבא בתרא, דף כ״א, ע״א).

אָבער דאָס לערנען גופא — האָט רב אנגעזאָגט — דאַרף נישט אָנגעפיהרט ווערען מיט צוואַנג, אָדער מיט קערפּערליכע שטראָפען, ווייל אפילו אזעלכע תלמידים, וואָס פוילען זיך אין זייער לערנען, דאַרף מען נישט שווער שטראָפען און מען טאָר זיי נישט ארויסשיקען פון דער שולע. נאָר מען דאַרף בעווייזען צו זיי די נויטיגע געדולד, ביז זיי וועלען זיך אליין ענטוויקלען און זייער חשק צום לערנען. און „טאָמער איז טראַץ אַלעמען נויטיג, א קינד צו בעשטראָפען — האָט רב ווייטער געזאָגט — זאָלסטו עס שלאָגען מיט א רימען פון א שיך, און וועט זיך דאַן דאָס קינד נעמען צום לערנען, איז גוט, און ווען ער וועט אפילו ווייטער נישט קענען, איז נישט! זאָל ער נאָר זיצען אינאיינעם, מיט די אַנדערע תלמידים, וועט ער שוין שפּעטער לערנען!" (בבא בתרא, דף ח׳, ע״א).

פיל אויפגעטון פאַר דער פאָלקס־שולע, האָט אויך דער אמורא רבא, פון זיינע אויסשפּרוכען וועגען ערציהונג קען מען זעהן זיין שטרעבען פאַר קינדער, ווי ער פּלעגט פאַר זיי זאָגען, זיי זאָלען האָבען א מלמד נאָהענט פון זייער היים און זיי זאָלען נישט דאַרפען ווייט געהען צו זייער שולע אָדער נאָר צו פערלאָזען דאָס פאָטערליכע הויז, אוועקצוגעהען אין אַנ׳אַנדער שטאָט, ווען זיי האָבען נישט קיין מלמד אין דער אייגענער שטאָט. (בבא בתרא, דף כ״א, ע״א).

לויט רבא׳ס מיינונג האָט מען געקענט צווינגען די מענשען פון דער שטאָט, זיי זאָלען בעשטימען א מלמד פאַר זייערע קינדער, און ווען דער מלמד טויג נישט, האָט רבא ערלויבט, אוועקצונעהמען די קינדער פון איין שולע און זיי אָפּגעבען צו אַן אַנדערער, אָבער מיט א בעדינג, אַז דער וועג צו דער שולע זאָל נישט זיין איבערגעריסען פון א טייך וואָס די בריקען איז דאָרט נישט קיין פעסטע. ביי א בריק, וואָס קינדער דאַרפען געהן דאַרף מען איבערהויפּט אכטונג געבען, זי זאָל זיין א ברייטע און א זיכערע צום געהן!

גרשם באדער

א נאַר

(סקיצע)

מ. י. סמאלאזש

אַ נאַס, טריבער, זומערדיגער פאַרטאָגס. אויף אַ שוועל פון אַ צוגעמאַכט געוועלב שטעהט אַ יונגער מענש און ציטערט פאַר קעלט. זיינע אָדורכגערעגענטע, צעלעכערטע בגדים, קלעפּען זיך צו זיין לייב און שוידערן אויף אין איהם יעדעס אבר. פון דער צעקנאָדערטער מאַטשטשיובקע רינט ווי פון אַ דורכזייער, שמאָלע ריטשקעלעך וואַסער איבער די אויערען, פּנים, אויפ׳ן קאַרק ביז אַראָפּ צום נאַקען. דער הילכיגער געריש פון די גראַבע, צענויפגעפלאָכטענע וואַסער־ביימשען, וואָס שאַרזען אין רינשטאָק, — פּערטויבט און מאַכט זינקען זיין קאָפּ אַראָפּ אויפ׳ן האַרץ. ער טוליעט זיך אַזוי, אַ נעבעכדיגער, טיפער אַריין, אין ווינקעל פון דער וואַנד, כדי זיך בעשיצען פון דער ווינטיגער נעצקייט, וואָס בלאָזט צו איהם אַהער פון דער גאַס.

צוליב דער פריהער צייט, זעהט מען נישט קיין לעבעדיגען נפש, אַלץ אַרום ווייקט זיך אין אַ טריב־גרויער מוטנעקייט; ס׳קאַפּעט, ס׳רינט פון די דעכער, ס׳בלעזעלט, ס׳בולבעט זיך, אויפ׳ן ראַטשאַר, אויפ׳ן צעלעכערטען ברוק, ס׳טראַפּעט מיט אַן איינטאָניג געסימערייי פון די בלעכערנע צינגער רינעס, דאָס אַלץ ווירקט מרה־שחורה׳דיג, שלעפּעריג אויף די חושים, דער יונגער מענש כאַפּט אַזוי שטייענדיגערהייד אַ טיפּען דרימעל, פאַר מידיגקייט, רינט איבער אַזש אַ סלינע פון מויל און ער קאַפּעט זיך אַראָפּ פון דער שוועל.

—————

שפּעטער אויפ׳ן טאָג, לייטערט זיך עטוואָס אויס. די שוואַרצע גרויע וואָלקענס, וויגען זיך צעריסען זיך שטיקערווייז, ציהען ווי קריעס איינז ערגיץ וואו אַוועק און דעקען אָפּ אַ מוטנעם בלוילעכען הימעל. ווי געזונטע מילך.

דער יונגער מענש שאַרט זיך אַרויס פון ווינקעל, צעפּעפּענט אַ פּאָר רויטליכע, [illegible] אויגען, ווישט אָפּ מיט אַ [illegible] דאָס נאַסע פּנים און קוקט זיך [illegible] ווי אַ נישט היגער. אָבער דער גאַס זיי פּנים זעהט נישט אויס צו זיין פרעהליך, אָבער ס׳איז אויך נישט טרויעריג, ס׳איז נאָר בלויז בעפאַרבט, פערשמירט מיט טונקעלע, נאַבטישע, פעטע פּלעקען. אויף זיין געמיט רוהט נישט קיין גוטמוטיגקייט ווי ס׳טרעפט געוועהנליך ביי יונגע מענשען אין די פריהמאָרגען־שעה׳ן, ווען ס׳לייטערט זיך אויס אויף אַ שעהנעם זומער־טאָג. ס׳איז אָבער אויך נישט בעשווערט מיט בייזקייט און פערדראָסיגקייט צוליב׳ן אַרומוואַלגער, זיך אַ גאַנצע נאַכט אונטער׳ן רעגען, ווייל דאָס איז נישט ביי איהם ס׳ערשטע מאָל, זייט ער איז אַרבייטסלאָז און היימלאָז. ער איז איצט בלויז טעמפּ, אויסגעפּוילט, און אויסגעזאָגט פון די ווינטיגע רעגענדיגע שעה׳ן. ער שטעהט מטושטש מיט די הענד אין די הויזען־טאַשען און גלאָצט. אַ קליינינקייט ווילט זיך איהם גאָר שטאַרק: אַ הייס גלאָז טיי מיט אַ שטיקעל ברויט. נאָכדעם וואָלט ער אַוועק אין שטאָטישען פּאַרק, אָדער אין א סקווער, זיך אַוועקגעלעגט אויף א בייזן [illegible] באַנק, און געכאַפּט אַ דרימעל און דערנאָך, וואָס אַלע זיינע מחשבות כאַפּען זיך אָן אין דעם איינציגען בעגעהר. דער [illegible] ער פון זיך אַראָפּ די שלעפּעריגקייט, די מטושטשדיגקייט און אַלץ אין איהם ווערט וואַך, רירהוידיג. ער שפּרייזט דעריבער הין און צוריק איבער׳ן גלאַנציגען, אָפּגעוואַשענעם ברוק, שמעקט ניוכעט, ווי אַ הונגעריגער הונט.

אינדעם דערהערט ער ווי פון אַ טויער אַרויס ריפט אַ קול:

— ניסל, האַ, יאָ, ער איז דאָך דאָ! — די עטליכע ווערטער זענען געווען אַרויסגעזאָגט אין אַ לאַכענדיגען, חוזק׳דיגען טאָן, און אַזוי ווי ס׳וואָלטען געשטאַנען עטליכע מענשען, און אַלע זיינען זיי אַ בעשטימטען פערזאָן. נאָר איך אמת׳ן איז מעהר נישט געווען ווי [illegible], די מיטעלע יאָהרען, מיט אַ [illegible], אַ [illegible] און מיט [illegible] אויסגעשלאָפענע אויגען, [illegible] טויער, ווי יעדען [illegible] מאָרגען, און [illegible] דעם [illegible] דער גאַס, [illegible] זאָל [illegible] ברענגען וואַסער, נאָר ער איז ערגעץ־וואו פערפאַלען געוואָרען איצט. דער — זעהענדיג דעם יונגען מענש, וואָס שפּרייזט אַזוי הין און צוריק, און אין דער וואוקס ווי אויך אין דער הלבשה, שטאַרק ענליך צו יענעם, האָט זי דאָס איהם אַ רוף געטון, מיט יענעם לאַכענדיגען, חוצפּה׳דיגען טאָן, מיט וועלכען מ׳ווענדעט זיך צו מענשען, וועלכע מ׳האַלט נידריגער פאַר זיך. ווען דער יונגער מענש האָט זיך דערנענטערט, האָט זי זיך צוריקגעצויגען און געזאָגט מיט אַ געוויסער פערלעגענהייט:

— ייט מוחל, כ׳האָב מיך טועה געווען, כ׳זוך מיין נאַר, דער וואָס טראָגט וואַסער — און בכדי צו פערגלעטען איינגאַנצען דאָס מיספּערשטענדניש, האָט זי צוגעגעבען מיט אַ פוילען שמייכעל:

— אז די וועלט זאָגט „פון אַ נאַר האָט מען צער" זאָל מען גלויבען, אָט אַוועקגעקומען ווי אין דער פרייע און אַ נעבעכדיגער טאָג.

אויף דעם יונגען מענש האָט דער אויסגערוהטער פרויס אויגען, מיט די בעזען צו לעכעלע, וועלכע האָבען אַרויסגעשיינט פון אונטער דער ווייסער ראַגאָוועקע, און די צעבליטקייט פון איהרע [illegible] באַקען — אַ ווייכע געטון מיט אויסגעהלמ׳טער היימישקייט און זאַטקייט. דעריבער האָט ער מיט זיין הונגעריגען, פערוואָגעלטען בליק איינגעגעסען זיך אין איהר און שטעהן געבליבען פערבליפט. נישט צו ענטפערן איהר קיין וואָרט.

זי פון איהר זייט, בעטראַכטענדיג מיט ווייבערישען [illegible] זיין „הולד" (איהם האָט זיך אפילו אויסגעדאַכט, ווי זי קנעפּעלט אויף, מיט איהר טעמפּען, רוהיגען בליק, זיינע אויבער מלבוש און קוקט אין זיין צעמאַרגעט, בריידיג העמד) ווי אויך זיין בעוואַקסען פּנים, מיט די דריבנע שטעכעדיגע הערעלעך, און דעם איינגעגעסענעם [illegible] אויף די נישט בעוואַקסענע ערטער — האָט איהם אָנגענומען אויך עפּעס ווי אַ נאַר, אַ שלים־מזל און זי האָט אַ פאָנפע געטון אונטער דער נאָז:

— נו, יאָ, דאָס האָט בעדייט — מן־הסתם, אויך אַ וואַשנע לייט — און באַלד האָט זי צוגעגעבען מיט חוזק:

— אפשר וועלען זי פערטרעטען ניסל׳ס אָרט — און אַז ער איז נאָך אַלץ אַזוי געשטאַנען, פערגאַפעט, צוזאָל נישט קיין [illegible] מיט אַנ׳אויג — האָט זי זיך אָנגענומען מיט מוט, ווענדענדיג זיך צו איהם אויף דו:

דו וואָלסט ביי מיינע שכנים אויך געהאַט צו טראָגען וואַסער, מ׳פערלאַנגט נישט אומזיסט און קיין ביסעל עסען שפּילט אויך נישט קיין ראָלע.

דער יונגער מענש האָט אַ שוידער געטון און איז שטאַרק רויט געוואָרען. פון דעם ווענדען זיך צו איהם אויף דו און דאָס אָננעמען איהם פאַר אַ נאַר — האָט אַלעס אין איהם אויפגעזאָטען אין אַ ווילדע רציחה, אַ ווילע איז ער גרייט געווען איהר צו געבען אַ שפּיי אין פּנים, נאָר דער שטאַרקער פערלאַנג עפּעס טועם צו זיין און אַוועקצולייגען זיך ערגעץ אויף אַ באַנק, האָט אין איהם געהאַמעוועט די רציחה. זיין פּנים איז איצט געוואָרען ווייס, האָט זיך צונויפגעצויגען ווי אַ פויסט און ער האָט ענטשלאָסען געזאָגט:

— גיט אַהער די וואַסער־עס.

ביים פּליטשען, אויף אַ צווייטען הויף, דאָס וואַסער, האָט זיך גלייכצייטיג פערפּלאָנטעט אין זיין מוח פערשידענע מחשבות: כדאי געווען אויס צו זיין לטהר, אויסצושטיין [illegible] שלעק און לסוף פערמעסטען עפּעס אַ ניסל נאַר, וואָס טראָגט וואַסער פאַר מיטעליעהריגע, פוביגע ווייבער, ביי וועלכע ס׳שפּילט נישט קיין ראָלע אַביסעל עסען. יאָ, יאָ, אַלץ כדאי געווען, אָט צו וואָס זיך דערקאָלערט. ער האָט אָהן כוח אַוועקגענומען די הענד פון דער פּלומפּ [illegible] די מחשבות האָט איהם אַ היך בעשלאָגען. ער האָט מיטאַמאָל דערזעהן, ווי עפּעס אַ שאַרפע זאַך וואָלט איהם [illegible] געטון אין מוח — דאָס איז געווען די בעליידיגונג, וואָס האָט גענומען טריפען גיפט אין אַלע זיינע אבֿרים. ער האָט אַ פערביטערטען בליק געטון אויף די האַלבע־אָנגעפילטע [illegible] וואַסער־עס און עפּעס רציחה׳דיגעס [illegible] געטון פון זיינע רויטליכע, פאַראַפּיעטע אויגען. ער האָט אַ כאַפּ געטון די וואַסער־עס, זיי אויפגעהויבען מיט אַ קללה אינדערהויך און מיט אימפּעט זיי צוריק אַראָפּגעלאָזט אויפ׳ן ברוק און אַנטלאָפען.

פון דעם רעשיגען געקלימפּער פון די וואַסער־עס וועלכע האָבען זיך צעשריגען אויפ׳ן ברוק, איז אָנגעקומען צו לויפען די פרוי. זי האָט פערלייגט די הענד אויף די ברוסטען און אויפגערעגט אַרויסגעזעהשעט:

— א מבין אויף אַ נאַר, ס׳מוז גערבישט זיין קיין נאַר. נאָר אַ ווילסטער משוגענער. איז נישט קיין עבירה. וואָס גאָט לאָזט דאָס אַרומדרייען אויף דער ערד...

רעכט און לעבן

יורידישע בײַלאַגע
פון „נײַעם פאָלקסבלאַט"

נאָטיצן

אַרום עקסמיסיע מאָראַטאָריום

צעהנדליגע עקסמיסיע - אורטיילען טראָגען די לאָדזער געריכטען טעגליך אַרויס.

כמעט אין אַלע פאַלען ווערען די עקסמיסיעס פעראָרדענט צוליב צאָהלונגס - אונטערשטעליגקייט. וואָס איז ווייטער אַ רעזולטאַט פון אַרבייטסלאָזיג־קייט און אויסערגעוועהנליכער אָרימקייט.

לײַדער זענען אָבער די פערהעלטענישען אַזוי איינגעשטעלט, אַז בלויז די יעניגע צו אַנ׳עקסמיסיע פער׳משפּט׳ע לאָקאַטאָרען קאָנען געניסען פון די בעשיידענע הנחות פון ·עקמיסיע - מאָראַטאָריום, וועלכע זענען ביכולת מיט אָפיציעלע דאָקומענטען צו בעווייזען זייער אָרימקייט.

בעמיהט זיך מאַקע יעדער איינער פון די דאָזיגע אומגליקליכע מענשען זיך צו פערשאַפען די נויטיגע דאָקומענטען. זיי דערלאַנגען קודם כל בקשות אין דער אָפּטיילונג איבער געזעלשאַפטליכער השגחה, ביי דער שטאָט־פערוואַלטונג וועגען אָרימקייט־צייג־נישען, אויפן סמך פון וועלכע די הנחות פון עקס־מיסיע - מאָראַטאָריום ווערען אָנערקענט ד. ה. דאָס אויספיהרען די עקסמיסיע ווערט אָפּגעלייגט און דעסטגלייכען, וואָס איז אגב נישט ווייניגער וויכטיג. די גאַנצע פּראָצעדור ווערט בעפרייט פון געריכטס - אָפּצאָהל.

געוועהנליך ווענדעט מען זיך ערשט וועגען אַזאַ אָרימקייט־צייגניש נאָכן דערהאַלטען די התראה פון קאָמאָרניק, אַז מ׳זאָל אין משך פון אַ 14 טעג גוט־ווילינג אויסליידיגען דעם פערנומענעם לאָקאַל. אין משך פון אָט דעם קורצען טערמין מוז אַלזאָ דער בעטערפענדער לאָקאַטאָר דערלאַנגען אַ בקשה אין דער שטאָט־פערוואַלטונג, אַרויסבעקומענדיג די אָרימקייט - צייגניש, אַריינגעבען דעם ענין אין גע־ריכט און אַרויסבעקומען די דעציזיע וועגען דער עקסמיסיע - פּראָלאָנגאַטע.

מילא דאָס געריכט ווייזט אַרויס די ווייטגע־הענדסטע פערשטענדעניש פאַר אַזעלכע ענינים און ערלעדיגט זיי אין אַ באמת בליץ־שנעלער טעמפּאָ, ס׳איז גענוג צו דערלאַנגען די בקשה אין געריכט אַ 5 טעג פאַר דער עקזעקוציע, ווערט דאַן גלייך בעשטימט דער טערמין פון דער פערהאַנדלונג אויף אַ טאָג אָדער אויף אַ שעה פריהער. דער גורל פון לאָקאַטאָר ווערט אַלענפאַלס דעצידירט איידער די עקזעקוציע דאַרף אויסגעפיהרט ווערען.

שלעכט איז אָבער מיט דער פּראָצעדור פון אַ־רויסבעקומען אָרימקייט - צייגנישען. די דערלאַנגטע בקשות ליגען אָפּ אַ שיינע פאַר טעג אין דער קאַנ־צעלאַריע פון דער שטאָט־פערוואַלטונג ביז דער קאָנטראָלער בעווילגט אויפן אָרט פעסטצושטעלען דעם פערמעגענס - מצב פון פּעטענט און ערשט דער נאָך דויערט ווייטער אַ צייט ביז דער פּעטענט דער לעבט שוין ענדליך צו זעהען דאָס אויסגעטרוימטע ישועה - פּאַפּירעל.

ביי אַזעלכע אומשטענדען טרעפט גאָרנישט זעל־טען, אַז דעם פּעטענט געלונגט נישט דורכצופיה־רען די אַלע פאָרמאַליטעטען אין געהעריגען טער־מין און נישט איינער ווערט דערוויל מיט זיין ווייב און קינדער און לעצט ביסעל אָרימקייט אַרויסגע־וואָרפען אויפן ברוק.

די בערופענע מאַכט־אָרגאַנען דאַרפען תיכף פער־אָרדענען די נעהעריגע בעאַמטע פון דער אָפּטיילונג איבער עפענטליכע השגחה, אַז די בקשות וועגען אָרימקייט - צייגנישען פאַר עקסמיסיע - בעדראָהטע זאָלען ווי אַמגיכסטען ערלעדיגט ווערען. דאָס אַ־רויסגעבען אַנ׳אָרימקייט - צייגניש טאָר בשום אופן נישט לענגער דויערן, ווי 3 העכסטענס ביז 5 טעג. די בעוואָרפענקייט מיט אַרבייט קאָן אין דעם פאַל נישט גילטען פאַר קיין תירוץ.

י. אינפעלד.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט און טריבונאַל

ביבליאָטעקען

אַ ביבליאָטעק אין די שטעט פון דער ערשטער שטייערען־קלאַס מוז אויסקויפען אַ פּאַטענט 3־טער קאַטעגאָריע.

סאָציאַלע - פערזיכערונג

אַ בוכהאַלטער, וועלכער פיהרט פאַר אַ שטענ־דיגען געהאַלט ביי זיך אין דערהיים די געשעפטס־ביכער פאַר אַ געוויסע פירמע אונטערליגט דער סאָ־ציאַלער פערזיכערונג.

פערגיטיגונג פאַר אורלויב

די פערגיטיגונג פאַרן אורלויב נעהמט אַרום די גאַנצע שכירות, וויפיל דער זעלבער אַרבייטער וואָלט פערדינט, ווען ער וואָלט אין משך פון דער אור־לויב־צייט געאַרבייט, ממילא אויך מיטן דעפּוטאַט ד. ה. מיטן צוגאָב שכירות אין נאַטור.

אַרבייטס-געזעצען וועגען גייסטיגע אַרבייטער

דאָס געזעץ וועגען אַרבייטס - אָפּמאַכען מיט גייסטיגע אַרבייטער איז נישט חל אויף לעהרער, דאַ־געגען דאָס געזעץ וועגען פערזיכערען גייסטיגע אַר־בייטער איז אויך לעהרער יאָ חל.

לאָקאַטאָרען - שוץ

גרינטליך איבערגעאַרבייטע בוידעמס אויף די־רות אונטערליגען נישט דעם דעקרעט פון לאָקאַ־טאָרען־שוץ. גרינטליך איבערגעבויטע זענען די אָביעקטען דאַן, ווען מ׳האָט צוגעשטעלט פרישע ווענט אָדער געהויבען דעם דאַך.

אַלימענטען

אויף מעהר ווי 2 פינפטעלך פון אַרבייטס־לוין טאָר קיין עקזעקוציע נישט געוואָנדען ווערען. 2־פינפטעלך מעג מען אָבער צונעהמען בלויז פאַר אַלימענטען. קוים זענען פערהאַן נאָך חובות, ווערט פאַר די אַלימענטען גענומען בלויז 1 פינפטעל און דאָס אַנדערע פינפטעל ווערט בעשטימט פאַר די איבעריגע חובות.

אַרבייטס - פערזיכערונג

אויב אַ פרוי פערלאָזט דעם פּאָסטען אין משך פון 2 יאָהר נאָך דער חתונה, האָט זי רעכט צוריק צו מאָהנען 50 פּראָצענט פון די אָפּגעצאָהלטע בייטראָגען אָבער נאָר אויפן חשבון פון עמעריטאַל רענטע און נישט אויפן חשבון פון די איבעריגע פערזיכערונגען.

לאָקאַל - שטייער

אַ קויף רעכענט זיך פאַר אַ שטוב און ממילא דאַרף מען פאַר אַ דירה פון 3 שטיבען מיט אַ קויף צאָהלען 12 פּראָצענט פון גרונט דירה־געלד.

נויטיגע אינפאָרמאַציעס פאַר מיליטער - פליכטיגע

ווען און ווי אַזוי קאָן מען געשטעלט ווערען נאָכאַמאָל פאַר אַ קאָמיסיע?

גענען דער דעציזיע פון אַ פּאָבאָר־קאָמיסיע בנוגע דער דינסט־פעהיגקייט, קאָן דער קוואַ־ליפיצירטער מיליטער - פליכטיגער נישט דערלאַנ־גען קיין רעקורס. קוים קומט אָבער נאָכדעם פאַר אַ פערערגערונג אין זיין געזונד־צושטאַנד, מעג ער זיך בעמיהען, אַז מ׳זאָל איהם נאָכאַמאָל שטעלען פאַר אַ קאָמיסיע.

מיט אַזאַ בקשה דאַרף מען זיך ווענדען אין דער סטאַראָסטווע, וואו דער בעטרעפענדער פּי־גור־ט אין די פּאָבאָר־רשימות. וויבאַלד די פּער־ערגערונג דריקט זיך אויס אין אַ בולטע עפּענט־ליכע צושעדיגונג (קאַלעקעשאַפּט) למשל: אין אַ פערלוסט פון אַ האַנד, פוס, אויג אָדער אַנדערען אָרגאַן, מוז צו דער בקשה בייגעלייגט ווערען אַ בעשטעטיגונג פון דער ראַיאָנער געמיינדע־פער־וואַלטונג.

די דערלאַנגטע בקשות ווערען איבערגעגעבען דעם סטאַראָסטוואָ־דאָקטאָר, וועלכער שטעלט פעסט צי די געמאָלדענע קראַנקהייט, אָדער קערפערליכער דעפעקט, איז ענטשטאַנען שוין נאָך דער פּאָבאָר - קאָמיסיע און צו די געגעבענע קראַנקהייט אָדער פעהלער מאַכט ווירקליך דעם בעטרעפענדען פאַר אונפעהיג צו מיליטער־דינסט און בערעכטיגט ד״ר בער איהם נאָכאַמאָל צו שטע־לען פאַר אַ פּאָבאָר־קאָמיסיע.

דער אונטערזוכטער קאָן פאָרשטעלען צייג־נישען פון פּריוואַטע דאָקטוירים, זייער מיינונג איז אָבער פאַר׳ן פּאָוויאַטאָווע דאָקטאָר נישט פער־פליכטענד.

אויב דער פּאָוויאַטאָווע דאָקטאָר קאָנסטאַ־טירט, אַז ס׳איז פאַקטיש פאָרגעקומען דורך דער צייט אַ פערערגערונג פון אונטערזוכטענס געזונד־צושטאַנד, ווערט ער דורך דער סטאַראָסטווע גע־שטעלט נאָכאַמאָל פאַר אַ קאָמיסיע. קוים איז דער דעפעקט נישט קיין בולטער, טאָר די קאָמיסיע פריהער נישט דעצידירען וועגען אַזאַ אונטערגע־זוכטענס דינסט־פעהיגקייט, כל־זמן ער איז נישט אָפּגעשיקט געוואָרען אין אַ שפּיטאָל אויף עקספּער־טיזע.

בכלל ווערט געשטעלט נאָכאַמאָל אויף אַ קאָ־מיסיע אַ מיליטער־פליכטיגער נאָר אין דעם פאַל, אויב ער האָט נאָך נישט בעקומען קיין קאַרטע־פּאָוואָלאַניע. מיטן מאָמענט, ווען מ׳בעקומט אַ קאַרטע פּאָוואָלאַניִע, ווערט שוין נאָכאַמאָל אויף אַ קאָמיסיע קיין מיליטער־פליכטיגער נישט גע־שטעלט. דערפאַר, ווייל ביים אַריינגלידערען אין דער פאָרמאַציע, ווערט סיי ווי סיי נאָכאַמאָל אונ־טערזוכט דער געזונד־צושטאַנד פון אַלע זעלנער־קאַנדידאַטען.

די בקשות פון די פּעטענטען וועגען נאָכ־אַמאָל שטעלען אויף אַ קאָמיסיע ווערען אין אַזאַ פאַל צוגעשיקט צו דער בעטרעפענדער פאָרמאַציע און אויף דער אונטערזוכונג ביים איינשליסען נעמט מען זיי אין אַכט.

נייע געזעצען

אָפּצאָהל ביים האַנדעלס־רעגיסטער

אין דזש. אוסטאַוו נומער 43 איז פערעפענט־ליכט געוואָרען אַ פעראָרדנונג, וואָס נאָרמירט די אָפּצאָהלען פאַר פערשידענע דינסטען, וועלכע ווע־רען גענומען דורכן האַנדעלס־רעגיסטער.

די פעראָרדענונג זעהט פאָר פאָלגענדע זיבען ערליי אָפּצאָהלען: איינטראָג, פערהעלטנישמעסיגער־אָפּצאָהל, רעגיסטריר־אָפּצאָהל, אָפּצאָהל פון בקשות און ביילאַגעס, קאַנצעלאַריע - אָפּצאָהל, פּאָרטאָ - אָפּצאָהל און קאָסאַציע־קויציע.

אין רעגיסטריר־ענינים ווערט גענומען אַנ׳אָפּ־צאָהל אין דער הויך פון 20 גילדען פון יעדער בקשה, מיט וועלכע ס׳הייבט זיך אָן די געריכטס - פּראָצעדור.

אין ענינים וועגען אויפלעזען שותפות׳ן ווערט גענומען אַנ׳אָפּצאָהל אין דער הויך פון אַ האַלבען פּראָמיל פון גרונט־קאַפּיטאַל אַלענפאַלס נישט וויי־ניגער, ווי 20 גילדען.

אַ שטענדיגער אָפּצאָהל אין דער הויך פון 20 גילדען ווערט גענומען פון אָנקלאַגעס, קאַסאַציעס און רעווידיר־אָנקלאַגעס.

די רעגיסטריר־אָפּצאָהלען פאַר אַריינציהען אין האַנדעלס - רעגיסטער איינפערזאָניגע סוחרים בע־טרעפען: פאַר די, וועלכע קויפען אויס 1. קאַטעג. האַנדעלס - פּאַטענט — 60 גילדען, 2. קאַט. — 60 גילדען; 3. קאַט.—45 גילדען; 4. קאַט.—30 גילדען 5. קאַט.—20 גילדען.

וואָס שייך אינדוסטרי - אונטערנעהמער פון 6. 7. און 8. פּאַטענט - קאַטעגאָריעס, וועלכע פיהרען אַ פערקויף פון אייגענע פּראָדוקציעס אויפן סמך פון אַ רעגיסטראַציע־קאַרטע, ווערט פון זיי גענומען אַנ׳אָפּצאָהל אין דער הויך פון 20 גילדען.

די פעראָרדענונג פערפליכטעט פון 27. יוני 1935.

אַכטונג, לעסטניקעס!
אין ווישניאָווע-גוראַ
דעם „נײַעם
פאָלקסבלאַט"
בעקומט מען יעדען טאָג 8 פריה
ביים ציימונגס-פערקויפער יאַמניק,
ווילאַ קאַוואַלאַ.
בעשטעלונגען ווערען אָפּגעשיקט אַהיים.

משומדים

ר. איזראַעל

סענסאַצ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

66

דאָס איינציגע וואָרט, וואָס מ׳האָט סאַבאַ׳ן פער־שטאַנען, איז געווען דאָס וואָרט „רידעקטאָר". מ׳האָט זיך אָנגעשטויסען, אַז זי פערלאַנגט, אַז מען זאָל זי אָנמעלדען צום דירעקטאָר פון קאַבאַרעט און מיט דער ענגלישער העפליכקייט און פינקטליכקייט איז דאָס באַלד אויסגעפיהרט געוואָרען. אָבער אויך דער דירעקטאָר האָט סאַבאַ׳ן נישט פערשטאַנען און ס׳וואָלט געווען אונמעגליך, אַז דער דירעקטאָר זאָל זיך צוזאַמענרעדען מיט סאַבאַ׳ן ווען נישט דאָס, וואָס אידאַ האָט אויסגעדריקט איהר גרייטקייט צו פערמיטלען צווישען זיי אין דער דייטשער שפּראַך, וועלכער דער דירעקטאָר האָט געקענט און אויך אידאַ אויף אַגוי פיל, וויפיל זי האָט געקענט יודיש.

דער בנין פון דעם קאַבאַרעט איז געווען אַ הער־ליכער, סאַבאַ איז שוין אַרויסגעטרעטען נישט אין איין קאַבאַרעט און נישט אין איין וואַריעטע, אָבער אַזאַ שעהנקייט און לוקסוס האָט זי נאָך אין ערגיץ נישט געזעהן און סאַבאַ האָט געטראַכט, אַז ווען זי וואָלט זיך אַהער געקענט אַריינבעקומען וואָלט זי געווען אַ גליקליכער מענש און וואָלט אפשר נאָך גע־קענט אויסהאַלטען אידאַ׳ן.

— וואָס איז אייער פערלאַנג, לעדיס, האָט דער דירעקטאָר געפרעגט דורך אידאַ׳ן.

אידאַ האָט איבערגעזר׳ט די פראַגע פאַר סאַ־באַ׳ן.

— זאָג איהם, אַז איך בין אַ פרעמדע, האָב גע־ליטען פון אַ שיפס־קאַטאַסטראָפע, בין געקומען אַהן מיטלען צום לעבען און וואָלט זיך געוואָלט אַנגאַ־זשירען צו איהם אין טעאַטער אַריין אַלס טענצערין. אידאַ האָט וואָרט ביי וואָרט איבערגעגעבען דעם דירעקטאָר אַלץ, וואָס סאַבאַ האָט איהר געהייסען.

דער דירעקטאָר האָט אַראָפּגענומען די גרויסע האָרן־ברילען און זיך שטאַרק צולאַכט, ער האָט דאָס געטון אויף אַזאַ אופן ווי די ברילען וואָלטען איהם געשטערט צום לאַכען.

— זאָג דער לײַדי, אַז נישט יעדער מענש קען זיך אַנגאַזשירען אַלס טענצערין, אמת זי איז זעהר שעהן, האָט אַלע בעדינגונגען דערפאַר, אויך איהר מוט געפעלט מיר, אָבער צו דעם אַלעם מוז מען קע־נען טאַנצען אויך.

— זאָג איהם, אַז איך בין נישט קיין קינד, אַז איך וויים, אַז אַ טענצערין דאַרף נישט קענען גע־הען מיט׳ן קאָפּ אַראָפּ, נאָר דאַרף קענען טאַנצען. ער האָט דאָך אַנ׳עצה מיך צו הייסען מאַכען פּראָבע.

— וואָס פאַר אַ נאַציאָנאַליטעט איז זי?

— אַ פּוילישע, האָט אידאַ געענטפערט, שוין נישט שטעלענדיג די פראַגע סאַבאַ׳ן.

— אָבער דאָס איז דאָך מאָדנע, האָט דער די־רעקטאָר ווייטער געלאַכט, איך האָב נאָך קיינמאָל נישט אַנגאַזשירט אויף אַזאַ אופן קיין טענצערינס. שטענדיג מוז זיין אַנ׳אימפּערסאַריאָ, אַ מענעדזשער אָדער אַ ביוראָ, וועלכע שטעלט צו טענצערינס, אפשר וויל זי ווערען אַ גירל — דאָס וואָלט געווען עפּעס אַנדערש.

— זאָג, אַז איך אָריענטיר זיך אויסגעצייכענט, וואָס דאָס איז אַ גירל אין באַלעט און וואָס איז אַ זעלבסטשטענדיגע סאָלאָ־טענצערין. זאָג איהם, אַז איך טרעט אַרויס שוין נישט צום ערשטען מאָל און האָב אין פּוילען געהאַט גרויס ערפאָלג.

דעם דירעקטאָר איז געפעלען געוואָרען דער גאַנ־צער ענין, בעזונדערס דער אָריגינעלער אופן ווי אַזוי די צוויי מיידלעך זענען אַהן שום צערעמאָניעס גע־קומען צו איהם פּשוט זיך צו אַנגאַזשירען אַלס טענ־צערינס. אַנ׳אַנדערש מאָל וואָלט ער פּשוט זיך נישט געהייסען פערדרעהען דעם קאָפּ, אָבער איצט איז ער געווען אין אַ זעהר גוטער שטימונג און ביידע זעהר שעהנע מיידלעך, לויט זיין מיינונג, האָבען אויף איהם געמאַכט אַ גוטען איינדרוק.

— און איהר אַליין, האָט ער זיך געווענדעט צו אידאַ׳ן, ווילט זיך אויך אַנגאַזשירען אַלס טענצערין צו מיר אין טעאַטער?

— איך נישט, איך בין נישט קיין טענצערין.

— וואָס האָט ער געפרעגט? האָט סאַבאַ גע־וואָלט וויסען, זעהענדיג ווי דער דירעקטאָר שמועסט זיך אַדורך מיט אידאַ׳ן.

— ער פרעגט צי איך בין אויך אַ טענצערין און צי איך וויל זיך אַנגאַזשירען צו איהם אין טעאַטער אַריין.

— מיט דער צייט קענסטו עס ווערען, זאָג איהם אַז דאָס איז נישט אויסגעשלאָסען.

— איהר געפעלט מיר, האָט דער ענגלענדער גע־זאָגט, אַרויפלעגענדיג צוריק די ברילען אויף דער נאָז, וואָס האָט געזאָלט הייסען, אַז ער נעמט זיך צוריק צו זיין אַרבייט און האָט שוין גענוג ליצנות געטריבען. גראָד קומט איצט פאַר אַ פּראָבע צו דעם נייעם פּראָגראַם ביי אונז אין טעאַטער, איך וועל אייך אַריינפיהרען צום רעזשיסער און דאָרט וועט איהר ווייזען וואָס איהר קענט.

— אַ דאַנק, האָט אידאַ געזאָגט פון זיך אַליין און איז געווען שטאַרק צופרידען פון דערוויילינגען אויסגאַנג.

דער דירעקטאָר האָט זיי אַרויסגעפיהרט פון קאַ־בינעט אין דעם גרויסען טעאַטער־רוים, וואו אויף דער סצענע איז פאָרגעקומען די פּראָבע צום נייעם פּראָגראַם.

דער דירעקטאָר האָט איבערגעריסען דאָס פּרו־בען און אויף ענגליש עפּעס גערעדט אין דער שטיל מיט׳ן רעזשיסער, אָנווייזענדיג אויף סאַבאַ׳ן און אידאַ׳ן.

סאַבאַ האָט נישט געוואוסט, וואו זי זאָל צו־ערשט די אויגען אַהינטון. אַזאַ לוקסוס האָט זי נאָך אין ערגעץ נישט געטראָפען, אַזאַ גרויסקייט און איינ־ריכטונג פון דער ביהנע האָט זי זיך קיינמאָל נאָר־נישט פאָרגעשטעלט ווען מען זאָל זי איצט הייסען טאַנצען אויף דער דאָזיגער ביהנע וואָלט זי זיכער אַדורכגעפאַלען, זי וואָלט געהאַט די גרעסטע טרעמע, וועלכע זי האָט ווען עס איז געפיהלט, אַרויפגעהענ־דיג אויף דער ביהנע. דער רעזשיסער האָט אויפ־מערקזאַם אָנגעקוקט ביידע מיידלעך, ער איז צוגע־גאַנגען צו סאַבאַ׳ן זי אָנגעמאָסטען פון קאָפּ ביז פיס, צו דעם איז זי געווען געוואוינט, שטענדיג ווען זי איז אָנגעקומען אויף אַ פרישען אָרט, האָבען זי די דירעקטאָרען אָדער רעזשיסערען אָפּגעמאָסטען מיט אַזאַ זעלבען בליק. דער רעזשיסער איז אויך אָהן שום צערעמאָניעס צוגעגאַנגען צו סאַבאַ׳ן אויפ־געהויבען איהר קליידעל און געקוקט אויף איהרע פיס. סאַבאַ האָט נישט פּראָטעסטירט, ווייל אויך צו דעם איז זי געווען געוואוינט, זי האָט געוואוסט, אַז ווען איינער וויל קויפען סחורה, האָט ער דאָס רעכט די סחורה גוט צו בעטראַכטען, דערין קען מען דעם קונה נישט שטערען. דאַן האָט דער רעזשיסער זיך ווידער מיט עפּעס געווענדעט צום דירעקטאָר, פון דעם אויסדרוק פון זיין פנים האָט מען געקענט בע־מערקען, אַז פון דעם איבערזיכט, וועלכען ער האָט געמאַכט איז ער שטאַרק צופרידען. דער דירעקטאָר האָט זיך ווידער געווענדעט צו אידאַ׳ן.

— פרעגט אייער חבר׳טע וואָס וואָלט זי געוואָלט טאַנצען און צי האָט זי נאָטען ביי זיך, לויט וועלכע די מוזיק וואָלט איהר געקענט בעגלייטען.

— איך וויל טאַנצען פּוילישע כאַראַקטעריסטי־שע טענץ. קיין שום נאָטען האָב איך נישט, אַלץ ליגט אויפן גרונד פון ים. איך וועל צוערשט אַליין שפּילען אויף דער פּיאַנינאָ און דאַן אויב דאָ איז פאַרהאַן אַ מוזיקער, וועט ער דאָס באַלד קענען נאָכ־שפּילען, ווייל דאָס איז זעהר פּרימיטיווע מוזיק.

(פאָרטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער · לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג, 14 יולי — י"ג תמוז תרצה

זון-אויפגאנג 3.31
זון-אונטערגאנג 7.52

ווען נעמט דער נייער לאדזער שטאט-פרעזידענט פולק. גלאזעק אפיציעל איבער דעם אמט?

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, וועט דער ניי-נאמינירטער לאדזער שטאט-פרעזידענט פ׳לק. גלאזעק, קומען קיין לאדז מארגען, מאנטאג, און איבערנעמען פון רעגירונגס-קאמיסאר, אינזש. וואיעוואודזקי די ליטונג פון דער שטאטישער ווירטשאפט.

ווי מיר דערוויסען זיך איצט, וועט פולק. גלאזעק קומען קיין לאדז מארגען, מאנטאג, אויפ׳ן באהן-הויף וועט ער אפגעווארט ווערען פון ביז-איצטיגען רעגירונגס-קאמיסאר וואיעוואודזקי, דירעקטאר קאלינאווסקי און הויכע בעאמטע.

פון באהן-הויף, וועט דער פרעזידענט אוועק אין דער פר׳וואטער וואוינונג פון אינזש. וואיעוואודזקי אויף דער פיראמאוויטשא גאס, וואו ער וועט צייטווייליג וואוינען.

קומענדיגען דינסטאג אין דער פר״ה, וועט פרעז. גלאזעק צום ערשטען מאל בעזוכען די מאגיסטראט-געביידע אויף פל. וואלנאשטשי, וואו ס׳וועלען איהם פארגעשטעלט ווערען די העכערע שטאטישע בעאמטע.

איך משך פון דינסטאג׳דיגען טאג, וועט דער רעג. קאמיסאר וואיעוואודזקי איבערגעבען דעם פרעזידענט אויספיהרליכע ערקלערונגען וועגען דער שטאטישער ווירטשאפט.

נאכמיטאג וועט פארקומען דער פייערליכער אקט פון איבערנעמען דעם אמט פון נייעם פרעזידענט. דער פייערליכער אקט וועט פארקומען אין דער אנוועזנהייט פון א ספעציעל-דעלעגירטען פארשטעהער פון דער וואיעוואודזטווע, וועלכער וועט דעם אינזש. וואיעוואודזקי איבערגעבען די אפיציעלע נאמינאציע פון פולק. גלאזעק. דאס אפיציעלע איבערנעמען די נאמינאציע וועט פארקומען ערשט מיטוואך.

דעם זעלבען טאג וועט אין קאנפערענץ-זאל פון מאגיסטראט פארקומען א פייערליכקייט, אויף וועלכער דער ביזאיצטיגער רעג. קאמיסאר אינזש. וואיעוואודזקי וועט זיך געזעגענען מיט די בעאמטע.

* * *

וועגען דעם נייעם פרעזידענט גלאזעק שרייבט דער נעכטיגער „ראבאטניק" פאלגענדעס:

ה׳ וואצלאוו גלאזעק געהערט צו דער אמת׳ער „אלטער גווארדיע" פון דער אונאפהענגיגקייטס-בעוועגונג. ער האט געארבייט אין פערבאנד פון אקטיווען קאמף געווען א טוער אין פ.א. וו., ער איז שפעטער א אנגעזעהענער אפיציר פון אינזשיניער-מיליטער אין דער פוילישער מלוכה. אלס סאציאליסט איז ער א נישט דורכשניטליכע קראפט, מיט אונז האלט ער שוין לאנג נישט אן קיין קאנטאקט. ער האט אבער אויף אלע אמטען בעוויזען אפצוהיטען — אין איצטיגע צייטען א זעהר שווערע זאך — לאיאלע שטעלונג און עהרליכקייט.

די שפאלטונג ביי די ענדעקעס צעוואקסט זיך

אויף ראדאגאשטשער-קרייז האט זיך אפגעריסען — ביז איצט זענען שוין אוועק פון די ענדעקעס 500 מאן

ווי מיר האבען שוין געמאלדען אין אונזער פרייטאג-נומער איז ביי די לאדזער ענדעקעס פארגעקומען א שפאלטונג. איצט דערוויסען מיר זיך פאלגענדע פרטים וועגען דאזיגען ענין:

אויף דער פערזאמלונג פון די קאמענדאנטען פון די קרייזען און מיטגלידער, וואס איז פארגעקומען דעם 9 ד. ח. אין באלוט, האט מיט׳ן פארזיץ אנגעפיהרט דער פראפ. פארגורסקי. עס איז אנגענומען געווארען א בעשלוס אפצורייסען זיך פון די ענדעקעס און צו בילדען אין לאדז א נייע פארטיי מיט׳ן נאמען „אונאפהענגיגער קלוב אויפ׳ן נאמען פון גענעראל האלער". אין דער שפיץ פון די אפגעפאלענע שטעהט — דער געוו. ראטמאן סקערניעווסקי.

ווי עס ווייזט זיך איצט ארויס, נעמט די שפאלטונג ארום גרעסערע גרופען. דעם ביישפיל פון באלוטער קרייז האט איצט נאכגעמאכט ראדאגאשטש. פרייטאג איז אין לאקאל פון ראדאגאשטשער קרייז אויף דער מוראנסקא גאס פארגעקומען א פערזאמלונג אונטערן פארזיץ פון ראטמאן סקערניעווסקי און עס איז בעשלאסען געווארען זיך אויך אפצורייסען פון די ענדעקעס און צוצוטרעטען צו דער ניי-געשאפענער ארגאניזאציע. נאך דער פערזאמלונג האט א גרופע פון די אפגעשפאלטענע פערשלאסען דעם לאקאל און די שליסלען איבערגעגעבען סקערניעווסקי׳ן ווען וועגן דעם האט זיך דערוואוסט דער געוועזענער ראטמאן סטאלארעק, האט ער ארגאניזירט א באיובקע פון 60 מאן און אוועק אין לאקאל און געפרובט אויפצוהאקען די טיר. ווען זיי האבען זיך דערוואוסט, אז סקערניעווסקי האט די שליסלען, זענען זיי צו איהם אוועק אין דער וואוינונג. זיי האבען איהם אבער נישט געטראפען און ס׳וואלט זיכער געקומען צו א גרויסער אוואנטורע, ווען נישט די אינטערווענץ פון דער פאליציי, וועלכע האט צוטריבען די באיובקע.

ווי מען שמועסט האט זיך ביז איצט שוין אפגעריסען פון די ענדעקעס ביז 500 מאן.

די נייע ענדעקישע גרופירונג האט נאך דערווייל נישט קיין קריסטאליזירטען פאליטישען פראגראם, יעדענפאלס איז זיכער, אז ער וועט טראגען א קלאסען-כאראקטער.

עס איז אינטערעסאנט, אז דער פיהרער פון דער נייער גרופירונג סקערניעווסקי איז געווען דער איינציגער ענדעקישער ראטמאן, וואס האט אין שטאט-ראט געשטימט געגען אויסשטרייכען די סובסידיע אויפ׳ן קאמף מיט׳ן אלקאהאליזם, וואס איז געהאט ארייגעטראגען געווארען דורך דער סאציאליסטישער פראקציע. בעת דער בעקאנטער אוואנטוריסט אין שטאט-ראט, ווען די ענדעקעס האבען זיך געווארפען שלאגען די סאציאליסטישע ראטמענער, האט סקערניעווסקי געשריגען הויך אויפ׳ן קול: „שלאגט נישט קיין ארבייטער".

מען שמועסט, אז אדוו. קאוואלסקי האט שוין לאנג חושד געווען סקערניעווסקי׳ן אין צובערבעריישע טענדענצען און געהאלטען איהם אויפ׳ן אויג. אבער ווי מען זעהט איז איהם נישט געלונגען אפצוהיטען פון „אומגליק".

די דענטיסטישע הילף אין דער „אובעזפיעטשאלניע"

ווערט נישט סקאסירט ווערען

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, וועלען די דאקטוירים און דענטיסטען פון דער „אובעזפיעטשאלניע". פון סעפטעמבער אן אננעמען די קראנקע אין זייערע קאבינעטען.

ווי מ׳טיילט איצט מיט, וועלען די דענטיסטען געבען די ערשטע מעדיצינישע הילף, ווי ביז איצט אין די קאבינעטען פון דער „אובעזפיעטשאלניע", דאגעגען דאס ווייטערע היילען, וועט שוין פארקומען אין די פריוואטע קאבינעטען פון די דענטיסטען. די צאהל דענטיסטען וועט נישט פערקלענערט ווערען, ס׳וועט נאר געקינדיגט ווערען א צאל פון פערזאנאל. די פערוויכערטע וועלען ביים היילען די ציין נישט האבען קיין ספעציעלע צאהלונגען.

* * *

אין שייכות מיט דער רעארגאניזאציע, האט דער „אובעזפיעטשאלניע"-דירעקטאר אין אן אינטערוויו ערקלעהרט, אז פון 1-טען אקטאבער אן, ווערט אפגעשאפט דאס היילען ציין אין דער דענטיסטישער אפטיילונג. אין דער „אובעזפיעטשאלניע" וועט מען בלויז ארויסנעמען ציין. פערסמ׳ען און באכען פלאמבעס, וועט מען נאר אין דעם פאל, ווען ס׳האנדעלט זיך וועגען 1 וויזיט, ביי מעהר וויזיטען נישט.

דער דירעקטאר האט דערקלעהרט, אז דאס היילען ציין, איז נישט געווען קיין חוב פון דער „אובעזפיעטשאלניע". די דאזיגע פ׳יילונג מוז זיך דערום אליין אויסהאלטען.

* * *

ווי מיר דערוויסען זיך, איז דער סכסוך פון דער „אובעזפיעטשאלניע" מיט די בעאמטע וועגען איבערשעה׳ן ערלעדיגט געווארען.

די ארבייטער, וואס זענען געקינדיגט געווארען דעם 30-טען יוני האבען בעקומען פאר 3 חדשים פענסיע און פאר אורלויבען. ס׳זענען אויך ערלעדיגט געווארען די, וואס זענען געקינדיגט געווארען פאר׳ן 30-טען יוני ד. י.

יענער איז אוועקגעפלויגען

אבער ער גופא איז נישט געשטויגען און נישט געפלויגען...

(א) פאסירט האט עס דעם 11 מאי ה. י. איינער א שיינעץ, מיט׳ן נאמען יוזעף כאבאש (פון טושינער 24) האט שפאצירט אין רודע-פאביאניץ נישט ווייט פונם פליה-פלאץ און זיך צוגעקוקט, ווי מען פליהט אויף עראפלאנען.

משמעות עס איז איהם זעהר געפעלען געווארען דאס פליהען, ווארום ער האט זיך ממש בעלעקט, קוקענדיג בלויז...

אין א געוויסען מאמענט איז צו איהם צוגעקומען עפעס א פארשוין און פערפיהרט מיט איהם א געשפרעך.

דערוויסענדיג זיך, אז כאבאש האט א שטארקען חשק אליין צו ווערען א שטיק מלאך, אדער, להבדיל, א זומער-פייגעלע.... דאס הייסט — ער האט חשק אליין א פליה צו טון, האט דער אומבעקאנטער פארשוין איהם דערקלערט, דאס ער קען עס איהם איינארדנען: זאל ער איהם נאר געבען 45 זל.. וועלען זיי ביידע פליהען גאנץ לעגאל ביז ווארשא, און צוריק.

ווייזט אויס, אז קיין גרויסער חכם איז דער כאבאש נישט, ווארום, מ׳האט מיט איהם נישט געדארפט לאנג אריינטענה׳ן, און ער האט תיכף ארויס געגומען 30 זל. און אוועקגעגעבען דעם פארשוין.

יענער האט דאס געלד צוגענומען און איז אוועק געגאנגען קויפען די נויטיגע בילעטען — ואיננו!.. און ער איז נישט צוריקגעקומען.

דער סוף פון דער מעשה איז, אז פאליציי האט דעם פארשוין אויסגעפינען, און נעכטען האט ער, דער 34-יעהריגער וולאדיסלאוו יאבלאנסקי יעקור-מען צוגעמשפט — 8 חדשים צו זיצען.

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20

יונג-טעאטער
קינסטל. אנפיהרונג: ד״ר מיכאל בראנדט.

היינט זונטאג 2 פארשטעלונגען
4 נאכמיטאג און 9 אוונט

נאר נאך א קורצע צייט

„באסטאן"

רעזשי: ד״ר בראנדט. געשטאלטונג פון רוים: אורבאן באך מיט׳ן אנטייל פון גאנצען אנסאמבל. — בילעטען צו בעקומען א גאנצען טאג אין „קולטור-ליגע" און פון 6 נאכמ. ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכקייט
וואוינט יעצט
טראוגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אוונט
פאר פרויען א בעזונדערע ווארטע-צימער

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

מארגען מאנטאג ד. 15 יולי דארפען זיך צושטעלען די פאבאר-פליכטיגע פון יאהרגאנג 1914 און עלטערע, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9 און 11 פאליציי קאמיסאריאטען, וואס האבען זיך צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט צוגעשטעלט צו דער צייט צום פאבאר.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: קאספערקעוויטש (זגערזשער 54) י. סימקאוויטש (קאפערניקא 26), זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), באיארסקי (פושעכאזד 19), ליפיעץ (פיעטריקער 193), ריכטער און לאבאדא (11 ליסטאפאד 86).

אויסגעבראכען א שטרייק

פון די מאלאזשעס און לאקערניקעס

(א) אין די לאדזער מאלעריי-און-לאקירער אנשטאלטען איז אויסגעבראכען א שטרייק. אנ׳ערך 450 געזעלען האבען געווארפען די ארבייט.

די פאדערונגען פון די ארבייטער זענען — רעגולירען און העכערען די לוינען אויף 30 פראצענט.

לעת עתה זענען נאך נישט אנגענומען געווארען קיין שריט דעם שטרייק צו ליקווידירען.

געכאפט ביים פערקויפען גע-שמוגעלטע „זאפאלניטשקעס"

(א) אויפ׳ן לעאנהארדט-פלאץ איז פערהאלטען געווארען א געוויסער זיגמונד יוסטיקאוויטש (פון סטאשיצא 24), וועלכען מען האט געכאפט ביים פערקויפען „זאפאלניטשקעס" און שטיינדלעך וואס זענען געשמוגעלט געווארען פון דייטשלאנד.

מען האט די „זאפאלניטשקעס" ביי איהם קאנפיסקירט, און ער גופא ווערט צוגעצויגען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

אוועקגעפאלען פאר הונגער

(א) אויף פילסודסקיעגא 2 איז אוועקגעפאלען פאר הונגער און אויסשעפונג דעם היימלאזער איינוואוינער-בערג-ארבייטער. דער 49-יאהריגער קארל גוואזדז, וועלכער איז געקומען פון אויבער-שלעזיען קיין לאדז זוכען ארבייט.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אומגליקספאלען

(א) אויף בזשעזשינער גאס איז ארונטערגעפאלען פון א וואגען דער פוהרמאן משה ווינדשטיין פון בזשעזשין. ער האט זיך צובראכען א פוס און צוקאליעטשעט ס׳פנים. אין א שווערען צושטאנד האט איהם פאגאטאוויע אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(א) אויף בעלוטער מארק האט א דישעל געטראפען אין קאפ א געוויסע אסתר מילינסקא (פון זגערזשער 80). פאגאטאוויע האט איהר געמוזט קומען העלפען.

זעלבסטמארד פון א יונג מיידעל

(א) אויף זאווישא 15 איז בעגאנגען זעלבסטמארד, דורכ׳ן איינגעמען אזויגערופענע „טויט-טראפען" די 17-יעהריגע וואלענטינא ראגאלסקא.

אין א שווערען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

אין גלאונא
איז טעגליך צו בעקומען דעם
נייעם פאלקסבלאט
ביי גאלדבערג, ריבעק 6.
די ציישריפטען קען מען אויך אויפ׳ן פערלאנג פון די לעזעריקעס בעשטעלען אין די וואוינונג אריין.

די וואהל־הכנות

האבען זיך אין לאדז שוין אנגעהויבען

רעגיסטראציע־טערמין צום סענאט פערלענגערט ביז מיטוואך — עס ווערען שוין צוזאמענגעשטעלט די וואהל־ליסטעס — 205 וואהל־לאקאלען

אין שייכות מיט דער דערוואַרטעטער פעראָרד־נונג וועגען די וואהלען צום סיים און סענאט — אין הערבסט, אָדער אין אָנהויב אָקטאָבער — איז די אדמיניסטראַטיווע און די שטאָטישע מאַכט שוין צוגעטרעטען צו די צוגרייטונגס־ארבייטען.

א חוץ דער איצט אדורכגעפיהרטער רעגיסטרא־ציע פון די וועהלער צום סענאַט, דער טערמין, פון וועלכער עס איז פּראָלענגירט געוואָרען אויף 3 טעג, ד. ה. ביז׳ן 17 יולי איינשליסליך, ווערען אויך גע־מאַכט די נויטיגע הכנות צו די סיים־וואהלען.

ווי בעקאַנט, איז לאָדז צוטיילט אויף 3 וואהל־קרייזען: 15־טער, וואָס איז כולל דעם 2, 3 און 5 קאָמיסאַריאַט; 16־טער, וואָס נעמט אַרום דעם 1, 4, 6, 7 און 10 קאָמיסאַריאַט, און דער 17־טער, וואָס נעהמט אַרום דעם שטח פון 8, 9, 11, 12, 13 און 14 קאָמיסאַריאַט.

די וואהל־קרייזען ווערען צוטיילט אויף שטימען אַבוואָדען, וואָס זייער צאָהל אין דער שטאָט איז אַרום 205.

די לאָדזער וואהל־ביוראָס זענען אויך צוגעטרע־טען צום צוגרייטען א פּרוב־רשימה פון די היגע איינ־וואוינער, וועלכע וועט פערלייכטערן דאָס צונויפ־שטעלען פון די וואהל־רשימות, תיכף נאָך דער אָפי־ציעלער וואהל־פעראָרדנונג.

ווי מיר דערוויסען זיך טרעטען מיר שוין אין היינטיגער וואָך אַריין אין דער אייגענטליכער אָפי־ציעלער וואהל־אַקציע צום סיים און סענאַט.

צוליב דעם, וואָס זעהר ווייניג פערזאָנען האָבען זיך רעגיסטרירט אין מאַגיסטראַט אלס וואהל־בע־רעכטיגטע צום סענאַט, איז דער טערמין פון דער רעגיסטראַציע פערלענגערט געוואָרען ביז מיטוואָך איינשליסליך.

מאָנטאָג וועט דער מאַגיסטראַט אַרויסשיקען צו אַלע הויז־אייגענטימער פאָרמולאַרען, אויף וועלכע עס וועלען מוזען אָנגעגעבען ווערען אַלע איינוואוי־נער פון די הייזער, וואָס האָבען וואהל־רעכט צום סיים. אין די פאָרמולאַרען זענען אויסגערעכענט נאָ־מען, עלטער און פּראָפעסיע. אין משך פון דריי טעג מוזען די פאָרמולאַרען צוריקגעשיקט ווערען אין מאַגיסטראַט, וואו עס וועלען צוזאַמענגעשטעלט ווערען וואהל־ליסטעס. די דאָזיגע ליסטעס וועלען פאַר די וואהלען אַרויסגעלעגט ווערען אויף דריי וואָכען פאַר די וועהלער וואָס וועלען האָבען די מעג־ליכקייט נאָכצוקאָנטראָלירען אין הסכם מיט די פער־פליכטענדע פאָרשריפטען פון דער נייער וואהל־אָר־דינאַציע, צי זיי זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען אין דער ליסטע.

לאָדז איז ווי בעוואוסט צוטיילט אין 3 וואהל־קרייזען און עס וועלען זיין 204 וואהל־לאָקאַלען. די מיטגלידער פון די וואהל־קאָמיסיעס וועלען בע־שטימט ווערען א העלפט דורכ׳ן מאַגיסטראַט און א העלפט דורך דער סטאַראָסטווע. די פאָרזיצענדער פון די קאָמיסיעס וועלען בעשטימט ווערען דורך די קרייז־פערזאַמלונגען.

די קאָסטען פון די וואהלען וועלען גערעקט ווע־רען א העלפט דורכ׳ן מאַגיסטראַט און א העלפט דורך דער סטאַראָסטווע.

אין דעם וואהל־רעפעראַט זענען בעשטימט גע־וואָרען פון דער וואָיעוואָדזטוואָ בערקאָוויטש פון דער סטאַראָסטווע — נאָוואַקאָווסקי און פון מאַ־גיסטראַט — קאַלינאָווסקי.

געפּראַצט דער קאַסטען

און די „קאַכאַנקע" איז ענטפלויהט געוואָרען

(א) ס׳איז א קורצע מעשה, אָבער א שיינע: קאַזשימיעזש גאַלקאַ (פון מיאַנאָווסקיעגאָ 10) האָט אין חודש יוני געהאַט בדעה אַראָפּצופירנענען צו זיך פון לענטשיץ זיין 27־יעהריגע קאַכאַנקע, באַרבאַראַ וויאָנזעק.

דער דאָזיגער „גלענצענדער פּלאַן" איז איהם איינגעפאַלען, ווייל זיי איינענע, געזעצליכע פרוי האָט זיך געקליבען אַרויסצופיהרען אויף דער זו־מער־וואוינונג, און א מאַנספערשוין — ווייסט מען דאָך — איז נישט פון אייזען...

הכלל, אום כדי אויסצומייהען פערשידענע חשדים, האָט ער אָנגעשריבען א פתב׳ל צו זיין קאַ־לעגע וולאַדיסלאַוו מענדזשיצקי קיין לענטשיץ, און איהם געבעטען, ער זאָל איהם די קאַכאַנקע זיינע, די „האַננאַ" וויאָנזעק אַריינפּאַקען אין א גרויסען קאַסטען און ווי א באַגאַזש זי אַרויסשיקען קיין לאָדז אויף זיין אַדרעס.

וכך הוה — און אַזוי איז עס אויך געשעהן: מענדזשיצקי האָט געטון, ווי זיין ידיד האָט איהם בעפוילען — איינגעפּאַקט די „פאַננאַ באַר־באַראַ' 'אין א גרויסען קאַסטען, אָפּגעגעבען אויף באַגאַזש, און — יאַזדאַ לחיים ולשלום, נאַ זלאַמאַ־ניע קאַרקו...

ווייזט אָבער אויס, אַז דער קאַסטען איז געווען א צו שוואַכער פאַר דער „כלה", וואָרום אינמיטען וועג האָט ער געכאַפּט א פלאַץ און די באַהן־בעאַמ־טע האָבען געכאַפּט דעם שווינדעל.

הקיצור הדבר: מ׳האָט ביידע קאַלעגען גע־שטעלט פאַר א געריכט, און נעכטען טאַקי האָבען זיי בעקומען דעם פסק־דין — ביידע צו 3 חדשים אַרעסט, מיט׳ן אָפּלעגען די שטראָף.

פון שטעט׳שען געריכט

אז מ׳האָט אונטערגעשריבען א דעקלאַראַציע, מוז מען צאָהלען ביישטייער

א געוויסער י. ג—ג האָט זיך פערשריבען אלס מיטגליד אין א פעראיין און לויט דער אונטערגע־שריבענער דעקלאַראַציע זיך מתחייב געווען צו צאָה־לען יעדען חודש פּינקטליך ביישטייער.

אין די ערשטע חדשים האָט ער רעגולער גע־צאָהלט דעם ביישטייער. שפּעטער האָט ער אויפגעהערט צו צאָהלען און געמאָלדען דעם אינקאַסענט, אַז ער וועט שוין מעהר נישט צום פעראיין געהערען.

ווען ס׳האָט זיך אָנגעזאַמעלט א חוב פאַר איי־ניגע חדשים ביישטייער און דער אויפגעפאָדערטער מיטגליד האָט גוטוויליג די שולדיגע סומע נישט געוואָלט בעצאָהלען, האָט די פערוואַלטונג איהם איינגעקלאָגט אין געריכט.

אויף דער געריכטס־פערהאַנדלונג האָט דער אָנגעקלאָגטער גע׳טענה׳ט, אַז א דעקלאַראַציע איז נישט קיין וועקסעל, וואו ס׳פערפליכטעט אנ׳אונטער־שריפט אָהן פּראָטעסטען, איבעריגענס האָט ער בע־צייטענס געמאָלדען וועגען זיין בעשלוס אַרויסצו־טרעטען פון פעראיין.

דאָס געריכט איז אָבער געקומען צום אויספיהר, אַז קוים שרייבט מען אונטער א דעקלאַראַציע אלס מיטגליד אין א פעראיין, נעהמט מען דערמיט אויף זיך געוויסע התחייבות׳ן לגבי דעם פעראיין און קודם כל די התחייבות צו בעצאָהלען ביישטייער. אויב מ׳וויל אַרויסטרעטען פון א פעראיין, מוז מען דער־לאַנגען צו דער פערוואַלטונג א שריפטליכע מעלדונג און רעגולירען פאַר דער גאַנצער צייט דעם שולדי־גען ביישטייער.

ערשט פון דאַן אָן ווערט מען אויס מיטגליד און בעפרייט פון די גענומענע אויף זיך התחייבות!

דאָס געריכט האָט טאַקע צוליב דעם צוגע־משפּט לטובת דעם פעראיין די געמאָהנטע סומע ביישטייער.

DO NABYCIA W BLASZANKACH LUB TEKTURZE
MAOK
TĘPI ROBACTWO

בע׳גנב׳עט דעם אדוו. רייכמאַן

נעכטען האָבען גנבים אויסגעפיהרט אנ׳איינ־ברוך אין דער וואוינונג פון אדוו. רייכמאַן (צי־געל־גאַס 8) און דאָרט צינע׳גנב׳עט זעהר פיל ווערטפולע זאַכען. די גנבה האָט מען ערשט בע־מערקט שפּעט אין אָוונד. פּאָליציי זוכט די גנבים.

זיך אנגעהויבען דער שניט

אין דער געגענד פון לאָדז האָט זיך שוין אָנגעהויבען דער שניט פון קאָרן.

לויט ידיעות פון בעזונדערע לאַנדווירט־שאַפטליכע קרייזען, איז דער קאָרן־שניט און שטרוי א סך א בעסערער, ווי פאַראַיאָהרען.

פערמשפּט פאַר מעשי סדום

א געוויסער הענריק גראַבאַרטשיק (39 יאָהר אַלט) איז נעכטען פערמשפּט געוואָרען אויף 3 יאָהר טורמע פאַר׳ן פערגוואַלטיגען און לעבען מיט זיין אייגענער טאָכטער.

אונטערגעוואָרפען א קינד

(א) אין הויף אויף פּיעטריקאָווער 64 האָט מען אונטערגעוואָרפען א 4־וואָכעדיג קינד.

מ׳האָט דאָס קינד איבערגעשיקט אין זשלאָ־בעק.

די מוטער ווערט געזוכט.

גרויסע פערזאַמלונג פון הויזבעזיצער

(א) מאָנטאָג, ד. 15 ד. ח. וועט אין זאַל פון דער קרעדיט־געזעלשאַפט פּאָמאָרסקאַ־גאַס, פאָרקומען א גענעראַל־פערזאַמלונג פון די מיט־גלידער פון אַלע הויז־בעזיצער־פעראיינען אין לאָדז און לאָדזער קרייז.

צו דער פערזאַמלונג קומט ספּעציעל דער געוו. סיים־דעפּוטאַט, שימעל, וועלכער וועט בע־ריכטען וועגען דער סיים־אַרבייט.

אויף דער זעלבער פערזאַמלונג זאָל אויך פעסטגעשטעלט ווערען די ליניע פון דער ווייטער־דיגער פּאָליטיק פון די הויזבעזיצער, אין שייכות מיט די נאָהענטסטע סיים־און סענאַט־וואהלען.

יוליאַן טובים פאָהרט קיין א״י

ווי מיר דערוויסען זיך, פאָהרט בקרוב אַרויס אויף א בעזוך קיין ארץ־ישראל דער בעקאַנטער יודיש־פּוילישער דיכטער, ה׳ יוליאַן טובים (א לאָדזער).

טובים איז איינגעלאַדענט דורכ׳ן „קרן קימת" און ער וועט אין ארץ־ישראל בעזוכען איניגע שטעט.

געגען פערהאַלטונג

פון שטוהלגאַנג און העמאָרױדען ווערט עמפּפעהלט צו בע־נוצען קאָסקאַרין לעפּעכס.

דער אופן פון געברויכען: 1 אָדער 2 פּיגולקעס אין אָוונט בעת׳ן עסען קלײנער קאָסט, טאָרעבקע 40 גר. צו בעקומען אין יעדער אַפּטייק.

א דונער האָט אַריינגעטראָפען אין א ראַדיאָ

(א) עהערנעכטען אין אָוונט איז איבער פּעטריקאָוו אדורך א שטורעם.

איין דונער האָט אַריינגעטראָפען אין א ראַדיאָ־אַנטענע פון א געוויסען פּיאָטר כיבאָווסקיס הויז (אויף פּעסאָוש רודאָווסקי). א טייל פונ׳ם הויז איז אוועק מיט׳ן פייער. דער היזק בעטרעפט 5000 זל.

קיין מענשען האָט נישט געשאַדט.

אויספלוגען קיין ווין
פון 25/7 ביז׳ן 8/8 145 זל.
רייזע פעסער און וויזעס
פון 25/7 ביז׳ן 21/8 195 זל.
אינדיווידועלע פעסער אויף 4 וואָכען און וויזעס.
אינפאָרמאַציעס און איינשרייבונגען
Wagons-Lits Cook
פּיעטריקאָווער 64, טעל. 170־77

נייע פעראָרדנונג פון דער סטאַראָסטווע

וועגען ראַד־פערקעהר

די לעצטע צייט פּאַסירען פיל פאַלען, אַז די שאָ־פערס, ראָווערוסטען, מאָטאָציקליסטען און פוהר־מאַנעס זענען עובר אויף די פאָרשריפטען וועגען ראָד־פערקעהר. צוליב דעם קומען פאָר פיל קאַטאַס־טראָפעס. געגען פיל מענשען ווערן צוזאַמענגע־שטעלט פּראָטאָקאָלען.

אין שייכות דערמיט, האָט די סטאַראָסטווע אַרויסגעגעבען א פעראָרדנונג, וועלכע ענטהאַלט פאָלגענדע 16 פּונקטען:

1) געדענק, אַז פאָהרען מוז מען אויף דער רעכטער זייט.

2) שטעל זיך אָפּ ביים טראָטואַר אויף דער רעכטער זייט. ביים פערהאַלטען זיך, הויב אויף די האַנד אין דער הויך.

3) געדענק, אַז ביים אויסדרעהען, דאַרף מען אַכטונג געבען, צי דער וועג איז פריי.

4) לאָז נישט איבער די פערד אָדער אויטאָ אויפ׳ן גאַס אָהן אויפזיכט.

5) שלאָף נישט בעת׳ן פאָהרען.

6) וועגען, וואָס פיהרען מאַטעריאַלען, וואָס רו־פען אַרויס א שטויב, מוזען צוגעדעקט ווערען, אָדער בעשפּריצען מיט וואַסער.

7) ביים אַרויספאָהרען פון א טויער, גיב אַכ־טונג צי דער וועג איז פריי.

8) ביי א רוג, וואו די גאַסען קרייצען זיך, ווייז א צייכען מיט דער האַנד, וואו אין וועלכער ריכטונג דו האָסט בדעה צו פאָהרען. זיי אויפמערקזאַם אויפן צייכען פון פּאָליציאַנט.

9) אין אָוונט צינד אָן א ליכט אויפ׳ן וואָגען.

10) פאָר די טראַמוואַי־סטאַציעס פאָהר לאַנג־זאַם.

11) וואו די גאַסען קרייצען זיך, פערפאָהר נישט דעם וועג; פאָהר אונטער דעם אַנדערן.

12) פערפאָהר נישט קיינעם דעם וועג.

13) מייד נישט שנעל אויס א צווייטען און דו פערהיטסט א קאַטאַסטראָפע.

14) פאָהר אין א זייט, אויב דו הערסט סיגנאַ־לען פון: פּאָליציי, פייערלעשער, פּאַגאָטאָוויע און טראַמוואַיען.

15) אונבעדינגט גיב סיגנאַלען ווען מ׳דאַרף, פערמייד דאַגעגען אוננויטיגע סיגנאַלען, וואָס בע־אומרוהיגען דער בעפעלקערונג.

16) פאָהר נישט צו שנעל.

17) מ׳טאָר נישט פאָהרען אויף די טראַמוואַי־שינעס.

18) בעת׳ן פאָהרען, לאָז נישט אַרויס פון דער האַנד דעם קיעראָווניק, אָדער די לייצען.

19) שטעל זיך נישט אָפּ אין גאַס, פאָהר באַלד אויף דעם בעשטימטען אָרט.

קאַמף מיט דער טיפוס־עפּידעמיע

אין שייכות מיט דער מעגליכער פערשפּרייטונג פון בויך־טיפוס וואָס עס פּאַסירט יעדעס יאָהר אין דער צייט, האָט דער געזונדהייטס־אַמט ביי דער שטאָט־פערוואַלטונג געמאַכט די נויטיגע שריט, כדי צו שטערען דער פערשפּרייטונג פון דער עפּי־דעמיע.

קודם כל איז פערשטאַרקט געוואָרען די סאַני־טאַר־כעטיגקייט פון די קאָנטראָל־קאָמיסיעס, וואָס פאָרשען דעם היגיענישען צושטאַנד פון כל־עדליי שפּייז־אַרטיקלען.

חוץ מזה זענען אַרויסגעגעבען געוואָרען פער־אָרדנונגען, אַז אין יעדען פאַל, ווען עמיצער ווערט קראַנק אין א משפּחה, זענען די הויז־פערוואַלטער, אָדער הויז־בעזיצער מחויב צו מעלדען וועגען דעם אינם ענטשפּרעכענדען סאַניטאַר־פּונקט, וועלכע גע־פינען זיך אויף דוואָרסקאַ 10, סאָסנאָוואַ 1, קאַ־פּערניקאַ 19, זשעראָמסקיעגאָ 4.

אין פאַלען פון ערקראַנקונגען ווערען אין די וואוינונגען אדורכגעפיהרט דעזינפעקציעס, און די בעדראָהטע ווערען איזאָלירט.

אין ציטאַציענעק
איז צו בעקומען טעגליך דעם
נייעם
פאָלקסבלאַט
ביי ש. סוכעצקי,
זדראַיאָוואַ 10.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
WYJEZDZAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

געוואלדיגער שטילשטאנד אויפ'ן האלב-וואלענעם מארק

די שטייער-עקזעקוציעס מאכען אונמעגליך דאס אנהויבען די ווינטער-פראדוקציע

(אג) אויפ'ן לאדזער מארק פון האלב־וואלענע סחורות הערשט איצט א זעהר נישט גינסטיגע לאַגע. די אומזאצען זענען מינימאלע סיי ביי די פראַדוצענטען, סיי ביי די הורטאוניקעס. דער סחורות אויסטויש צווישען לאדז און דער פראווינץ איז כמעט פולשטענדיג אפגעשטעלט. לויט דער מיינונג פון די פעראיטערסירטע קרייזען, איז דער דאזיגער שטילשטאנד זעהר נישט גינסטיג. דאס בעוויזט, אז די האלב־וואלענע ארטיקלען, וואס געוועגליך האַבען זיי אויף דער פראווינץ א גרויסען אפגאנג זעַנען אין לויפענדען יאהר אינגאנצען נישט געקויפט געווארען,, אזוי אז די סוחרים האבען נישט נויטיג געהאט צו דערגענצען זייערע זאפאסען. עס פיהלען

עס זעהר שטארק די פראדוצענטען, וועלכע בעקומען לעצטענס פון די סוחרים פון איין זייט חזרה פון די סחורות, וואס זיי האבען בשעתו איינגעקויפט און פון דער צווייטער זייט אין אלס א גרעסערער מאס פראטעסטען. עס פערשטעהט זיך, אז סיי די חזרה, סיי די פראטעסטען רופען זיך אפ זעהר שלעכט אויף דעם פינאנציעלען מצב פון פראדוצענט, און וואס איז נאך ערגער דערמיט, וואס זיי האלטען איצט ביים צוגרייטען זיך צום ווינטער־סעזאן.

עס דארף בעטאנט ווערען, אז בעזונדערס שטארק פיהלען עס די קליינע פראדוצענטען, וועלכע בעקומענדיג צוריק חזרה, קענען זיך נישט ערלויבען צו פראדוצירען פרישע סחורות, ווייל זייער גאנצען קאפיטאל האבען זיי פערנוצט אין דער פראדוקציע פון די זומער־סחורות. זייער לאגע איז דעריבער א שווערע און עס איז נישט בעוואוסט צי זיי וועלען קענען ווייטער פראדוצירען.

א זעהר בעדייטענדער פאקטאר, וואס האט א שלעכטען איינפלוס אויף די לאגע אין דער בראנזשע פון האלב־וואלענע סחורות, זענען די פערשטאקטע שטייער־עקזעקוציעס. בעזונדערס טאקע פיהלען עס די קליינע פראדוצענטען. עס פאסירען פאלען, ווען אין דעם זעלבען טאג געבען איבער די סעקוועסטראטארען די פראדוצענטען די שטייער־אויסמעסטונג פון אומזאץ, אופאמניעגעס און גלייכצייטיג האבען זיי געמאכט זאיענטשעס, פער'חתמ'ענדיג די סחורות, וואס עס האט אינגאנצען אונמעגליך געמאכט דאס שליסען וועלכע עס איז טארנזאקציעס.

שטייער - עקזעקוציעס אין דער צייט פון אזא שטילשטאנד אויפ'ן מארק, איז גורם א נאך גרעסערע אויספומפעווען דעם מזומן פון די פראדוצענטען וואס בעשווערט נאך מעהר פאר די פראדוצענטען דאס אנהויבען די פראדוקציע צום ווינטער־סעזאן.

פערלייכטערונגען פאר ארבייטס-געבער

ביים אנמעלדען פארפאלען אין דער „אובעזפיעטשאלניע"

ווי מ'טיילט אונז מיט, האט די „אובעזפיעטשאלניע" פון 1־טען ד. ח. אן איינגעפיהרט בעדייטענדע פערלייכטערונגען פאר ארבייטס־געבער ביים איינמעלדען ארבייטער.

פון איצט אן וועלען די ארבייטס־געבער דארפען צושיקען 4 עקזעמפלארען „דאניעשעניא א וויפאדקי" — נאר אין דעם פאל, ווען די אומפעהיגקייט צו ארבייטען דארף דויערן מעהר ווי 1 טאג, נישט רעכענדיג דעם טאג, וואס ס'האט פאסירט דער צופאל.

פאר ארבייטס־פלעצער, וואו ס'זענען בעשעפטיגט מעהר ווי 20 פערזאן, ווערט איינגעפיהרט א ספעציעל עווידענץ־בוך פון פארפאלען, אין וועלכען די ארבייטס - געבער וועלען פערצייכענען אלע פארפאלען ביי דער ארבייט. 4 עקזעמפלארען וועגען א פארפאל וועט מען דארפען צושיקען נאר אין דעם פאל, ווען דאס וועט גורם זיין א לענגערער איבעררייס פון דער ארבייט.

די נייע פארמולארען קען מען בעקומען אין דער „אובעזפיעטשאלניע".

„בערל-שמערל" שפילט היינט אין ווישניאווא-גורא

דאס לאדזער בעליבטע מאריאנעטען־טעאטער „בערל־שמערל" שפילט היינט אין ווישניאווע־גורע מיט'ן פרעכטיגען פראגראם „מזל־טוב ווישניאווא־גורא" אין קאפע־דאנסינג „עליטע" (געוו. אלהאמברא).

דאס פראגראם ענטהאלט א רייכע גאלעריע לאלקעס פון בעקאנטע פערזענליכקייטען און פיגורען און איז אנגעפיקעוועט מיט געלונגענעם הומאר און סאטירע.

די קינסטלערישע ליימונג פון דער מאריאנעטען־טעאטער ליגט ביים דיכטער משה בראדערזאן. די טעקסטען זענען געשריבען דורך משה בראדערזאן, י. אבערזשאנעק און ח. י. בזשוסטאווסקי. מוזיק: דוד בייגעלמאן. די לאלקעס זענען געשניצט דורכ'ן יונגען קינסטלער ש. טאבאק.

די פארשטעלונג קומט פאר היינט 9 אוונט.

די לעטניקעס פון ווישניאווע־גורע האבען אזוי ארום א מעגליכקייט פרעהליך צו פערברענגען איינע שעה.

א קאנגרעס וואהל-קאמיטעט

ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

דאנערשטאג אין אוונט איז פארגעקומען א גרעסערע פערזאמלונג פון פארשטעהער פון אלע ציוניסטישע גרופירונגען אין לאדז, וואס זענען אנגעשלאסען אן דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. אויף דער פערזאמלונג, וועלכע איז געווען געווידמעט דער וואהל־אקציע צום פארשטעהענדען ציוניסטישען קאנגרעס, איז ברייט דיסקוטירט און ארומגערעדט געווארן דער אופן ווי אזוי די וואהל קאמפאניע זאל אדורכגעפיהרט ווערען. עס זענען אנגענומען געווארען ענטשפרעכענדע בעשלוסען. צו רעאליזירען די בעשלוסען איז געווארען בעאויפטראגט א ספעציעל אויסגעוועהלטער ענגערער אויספיהר קאמיטעט, אין וועלכען עס געהען אריין: אליעזר שיין אלס פארזיצער און די ה"ה מאג. ש גאליבטער, גאלדמאן, ווידראווסקי און פראשקער — אלס מיטגלידער.

א ציוניסטישע קרייז-פגישה אין לאדז

קומענדיגען זונטאג, דעם 21־טען ה. ח. וועט פארקומען אין לאדז א פגישה פון אלע ציוניסטען אין לאדזער וואיעוואדזשאפט: צו דער פגישה קומט צו פאהרען פון ווארשע דער פרעזעס פונ'ם ציוניסטישען צ. ק. ד"ר יצחק שיפער, וועלכער וועט ארויסטרעטען מיט א רעפעראט איבער א ריי'ה אקטועלע ענינים אינם ציוניזם.

די פגישה וועט פארקומען אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

ראטעוועט אייער געזונט

קראנקע אויף רופטורע (ברוך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־גומי־באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעם פון אלע מינים ברוך־קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער

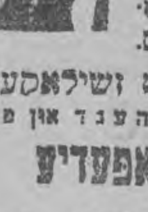

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך־באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל־גארסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל־אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען. אויף זשילאַסעם - גומי־זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ

אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס־באהנהויף

באמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאומבעדינגט נויטיג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.

(אין זגערזש אויף סלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

אויספלוגען קיין פאלעסטינע

פון —.630 זל. אן

ארגאניזירט

„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 249-33

אויך הנהה־פעסער קיין טשעכאסלאוואקיי און יוגאסלאוויען.

א ווארנונג

(בריף אין רעדאקציע)

אין גדיניע קומען יעדען טאג צו דער יודישע געמיינדע־פערוואלטונג, יונגעלייט וועלכע זוכען זיך ביים, זיי קומען פון אלע עקען פון לאנד, ווייל מען האט זיי אינפארמ־רט, אז אין פארט איז פערהאן ארבייט.

מיר זענען געצוואונגען נאכאמאל די אר - בייטסלאזע יודישע יונגעלייט שטרענג צו ווארענען לאזט אייך נישט פערפיהרען פון פאלשע אינפארמאציעס.

מיר האבען דא יונגעלייט, וואס ליידען הונגער און נויט .זיי לויפען אין גאס, מיר זוכען פאר זיי ארבייט און קענען נישט געפינען, מיר האבען ליידער פאר קורצער צייט צו פערצייכענען 4 זעלבסטמארדען פון ארבייטסלאזע, די געמיינדע קאסע פוסטעוועט און בעזיצט נישט קיין מיטלען צו העלפען. איז די פליכט פון יעדען יודען וואס לייענט די ווארענונג בעקאנט צו מאכען יעדען ,זיך נישט צו לאזען אויף א גליטשיגען וועג

די יודישע גמינע אין גדיניע

מ. זאנאבענד
פארזיצער

דער גרויסער קאמען-אווענד

קומט פאר דעם היינטיגען דאנערשטאג

דער לאנג - דערווארטעטער גרויסער קאמען־אוועגד, וואס ווערט ארגאנזשירט לכבוד דעם בעריהמטען ארטיסט פון דער „ווילנער טרופע", ה' יוסף קאמען, און וועלכער וועט לויט דעם פראגראם זיין איינער פון די אינטערעסאנטעסטע טעאטראלע אוונדען אין דעם היינטיגען סעזאן — קומט פאר דעם קומענדיגען דאנערשטאג, אין דעם יודישען טעאטער „ראזמאיטאשטשי".

דער אוונד וועט זיין א העכסט־אטראקציאנעלער, און אין איהם וועלען זיך בעטייליגען חוץ לאדזער קינסטלער, אויך — געסט פון ווארשא.

דער דערפאלג איז א זיכערער.

לעצטע טעג פון „באסטאן"

אין זאל פון „פילהארמאניע" טרעט אויף „יינג טעאטער פון ווארשע אין אן'אינטערעסאנטען רעפערטואר ווענען סאקא־וואנצעטי.

די פיעסע, וואס ווערט געשפילט אויף אן אריגינעלען אופן צווישען פובליקום, אין זאל, נעמט שטארק אויס ביים עולם, וואס קארגט נישט קיין אפלאדיסמענטען די יונגע ארטיסטען, וועלכע שאפען א גאלעריע פון פיינע טיפען.

„באסטאן" ווערט שוין געשפילט די לעצטע טעג.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, ד. 14 יולי

8.36 — גימנאסטיק. 8.50 — פליטען. 10 — פייערליכע יובילייערעפנונג פון פוילישען סקויטען־צוזאמענפליה דורכ'ן מלוכה־פרעזידענט. 11.57 — צייט־סיגנאל. 12.03 — ידיעות. 12.20 — מוזיק. פריהמארגען. 1 — פראגמענטען פון „פיגארא". 1.20 — ארקעסטער. 2 — קאנצערט. 4 — קאנצערט. 4.25 — כאר. 4.45 — ליטעראַרישע סקיצע. 5 — פאר זומער־וואוינונגען און קור־ערטער. 6 — פון סקויטען - צוזאמענפליה אין ספאלע. 6.20 — פליטען. 6.30 — „גאנץ פוילען זינגט". 6.45 — רעפארטאזש. 7.10 — רעקלאמע - קאנצערט. 7.25 — פליטען. 7.50 — פעליעטאן. 8 — רעפעראט. 8.10 — קאנצערט. 8.45 — וועגען יוזעף פילסודסקי. 8.55 — ידיעות. 9 — פון סקויטען־צוזאמענפליה אין ספאלע. 9.45 — אויף די לעמבערגער פרעהליכע כוואליעס. 10.15 — ספארט. 10.35 — מאטראזען־קאנצערט. 11 — ידיעות, קאמוניקאטען. 11.05 — טאנץ־מוזיק.

א לאנד, וואו א מאן קען נישט קריגען קיין ווייב ביז ער האט א שוועסטער

(ענדע פון 6־טע זייט)

אלץ הענגט אפ פונ'ם געשלעכט פון צוקונפטיגען קינד.

דער טאטע איז געוועהנליך דערפאר, אז מ'זאל דאס עופה'לע לאזען לעבען, אויב ס'וועט זיין א מיידעל.

און די מאמע איז צו גונסטען אז מען זאל דאס צוקונפטיגע קינד לאזען לעבען, אויב ס'וועט זיין א יונגעל.

דער טאטע האט גארנישט דאגעגען, אז מ'זאל אומברענגען א יונגעל, און די מאמע וועט זיך אפילו נישט א קרים טון, ווען מ'וועט אומברענגען א מיידעל.

אין די מערסטע פאלען פיהרט אויס דער זיינס, ווייל סיי דער טאטע, און סיי די ברידער זענען דאגעגען, אז ס'זאל צוקומען אין דער פאמילייע נאך א יונגעל.

ווען א יונגעל טרעפט אין גאס זיין טאטענ'ס א שוועסטער, הויבט ער אן זיך צו ווייצלען אויף איהר חשבון. ער קלאפט דער מוהמע זיינער אין פלייצע אויף א וואויל־יונגערישען אופן. ער בעדויערט פלומרשט וואס זי האט זיך אזוי שטארק פערעלטערט אין די פערגאנגענע פאר וואכען, ער זאגט פאראויס, אז גאר אינגעכען וועט זי איינעמען א מיתה־משונה.

את דאס הייסט ביים מאנדאגאמאר־שבט זיך ווייצלען מיט א מוהמע...

יעדעס מאל וואס א מאן און ווייב בעגעגענען זיך צווישען פרעמדע מענשען. הויבען זיי זיך אן צו זידלען. וואס שארפער איינער קען דעם צווייטען „אריינזאגען", אלץ מעהר נעמט ער זיך איבער

נישט אין אלע פרעמדע הייזער מעג א מענש אריינקומען. נישט ביי יעדען פרעמדען מענש מעג מען בעטען א טובה אין א נויט.

א טאטע געהט נאך זיין טאכטער אויף שריט און טריט ביז'ן טאג פון דער חתונה. און א זוהן קען זיך נישט א ריהר טון אהן דער מאמע'ס בעגלייטונג.

כמעט יעדער פערהייראטער מאן פיהרט ליבקע ליבעס מיט יונגע מיידלעך. א מיידעל'ס ערשטער ליבהאבער איז געוועהנליך א פערהייראטער מאן. ס'טרעפט נישט זעלטען, אז א פערהייראטע פרוי האט א לינקען געליבטען. ווען א יונגערמאן דער וויסט זיך נאך דער חתונה, אז זיין ווייב האט געהאט פריהער א געליבטען, מאכט ער א שווייג, ער שעמט זיך דאס אויסצוזאגען, אפילו פאר זיין נאהענטסטען פריינד, ווייל מ'וועט פון איהם חוזק מאכען.

די מענער און די פרויען פונ'ם מאנדאמאנאר שבט ווייסען נישט פון אזא מין זאך ווי צערטליכקייט. ס'ברוייזט אין זיי שטענדיג א ווילדע ליידענשאפט.

דער נגב

(ענדע פון 7־טע זייט)

אהן א קרעדיט־אנשטאלט האפט מען צו גרינדען פאר אזעלכע יודישע לאנדווירטען, וואס וועלען זיך בעדינען מיט יודישער ארבייט --

און די האפנונג איז אויך פאראן, אז גאר אין גיכען, און איניינעם מיט'ן וואוקס פון דער עליה וועלען אויך וואקסען אונזערע פאקטישע און פראקטישע רעכט אין לאנד, און מיר וועלען איבערנעמען די איניציאטיוו פאר זוליגען דער רעגירונג געזעץ־פראיעקטען, וואס וועלען שאפען דעם באזיס ביים פערענטפערען עקאנאמיש - סאציאלע פראבלעמען.

און מען האפט, אז דער איצטיגער נציב וועט לאנג נאך בלייבען ביי זיין אמט, און וועט שאפען די לאנדעס - פאליטיק אין ארץ־ישראל. דער שטייגער פון דער וועלט איז עס, אז דער בעהערשטער איז קיינמאל נישט גאנץ צופרידען מיט'ן הערשער. דאס גילט אומעטום, דאס גילט אויך אין ארץ־ישראל, אבער נאר אין א בעגרעניצטער מאס. דען אויב אויך איצט ווערען נישט אלע אונזערע פאדערונגען בעפרידיגט, ווערען זיי אבער ערנסט גענומען און בעטראכט. און נישט בלויז אנ'אויער האט דער איצטיגער נציב פאר אונזערע בעדערפענישען, נאר אויך א גרויסע מאס גוטען ווילען, און וואו נויטיג, אויך א גוט ווארט...

און אינטערעס האט ער פאר אונזער סון און אויפטועען און אויפלעבען די ווירטשאפטס־מעגליכקייטען אין לאנד, און קומט אויך צו־הילף מיט סומען פון אייגענער קעשענע... און מיט זיין נאמען זענען פערבונדען פערשידענע איינריכטונגען אין לאנד, וואס דינען צו אלעמענס וואויל.

האפט מען, אז לאנג נאך וועט סער ארטור וואוקאפ האלטען זיין הויכען אמט. צי וועט ער עס טאקע? נישט יודען זענען אומשטאנד דאס די האפנונג צו פערווירקליכען. אבער האפען קאנען זיי, גלויבען, אז אזוי וועט זיין, קאנען זיי, טוען זיי דאס...

פיגולקעס קאווענא

CAUVIN'A

מיט אויטשליסליכע בעוואוקס = בעשטאנד־ טיילען זענען דאס ווירקזאמסטע, דאס אנגענעהמסטע און ביליגסטע אפפיהרונגס־מיטעל.

פרייז פון א שאכטעל 2.50 זל.

צו בעקומען אין אלע אפטייקען

A. KLARMAN Kilińskiego 99 tel. 193-01

מאכט בעקאנט, אז ער האט ערעפענט
א קאמיסיאנס-לאגער
פון פארקעטען
קוואליטעטען צו קאנקורענץ-פרייזען. ס'ווערען אנגענומען בעשטעלונגען אויף פאסאדזקעס מיט אויסלייגען און אהן.

TEICHER i S-ka w SAPIEŻANCE

עמפפעהלט דעמבאוועס און פא-
סאדזקע דעשטשולקעס, גוט'גע-
טרוקענט און געהיבעלט אין די בעסטע
שטענדיג אויף לאגער 5000 מעטער דעשטשולקעס.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע
קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 10—12 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייז

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 4, טעל. 134-72
נעמט אן פון 2 ביז 3.30 נאכמיטאג
און פון 6.30 ביז 8.30 אוונט
אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 10—12 בייטאג.

ד"ר וואלפזאהן
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
נארוטאוויטשא 2, טעל. 128-83

Dr. med.
IGNACY GRYNBERG
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציאליסט פאר הארץ-קראנקהייטען)
17 CEGIELNIANA 17
telefon 174-15.
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אוונט.

Dr. Med.
J. Schlosser
כירורג
צעגעלניאנא 30 טעל. 122-16
נעהמט אן טעגליך פון 4—7 אוו.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
6. שערפליצן 37 (בענעדיקטא)
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנאנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פארשידענעס

א שותף מיט 10 טויזענד זלאטעס ווערט געזוכט פאר א לאנג יעהריגען פאהרער פון אנצוג-שטאפען. פרנסה און עפעס מעהר געזיכערט. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „גוט געשעפט".

העבראעישע און ענגלישע לעקציעס 5 זל. מאנאטליך אין סטודיום T.S.W.J. אנמעלדונגען: פיעטריקאווער 31 פראנ-טער שטאק, וו. 4.

צו פערקויפען א סוויטער-מאשי, 10/80 שטאפעל אין בעסטען צושטאנד. קילינסקיעגא 52 מאגאן. 9471

כ'נעם אן צו נייהען סוויטערס אויף אנ'אבערלאק צו ביליגע פרייזען די בעס-טע אויספארטיגונג, נארוטאוויטשא 47 גלאזער, וו. 22. 3477

געדענקט, קומט היינט אין „באר ווארשאווסקי" (נאוראמיעסקא 19) וועט איהר קענען קומען צו אנ'אייגע-נע דירה אין קאאפעראטיווען הויז. 1876

א שותף ווערט געזוכט צו אנ'איינ-געפיהרטע מאנופאקטור-געשעפט אין בעס-טען פונקט מיט א סומע פון 7—8 טויזענד זל. אפערטען אונטער „שותף" אין אדמיג.

Zaginiony został kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej Nr 41152 z dn. 4/2 1927 na Zł. 15, na imię Goldsztajn Henoch.

Buchalter-Bilansista
Na stanowisku przyjmuje do prowadzenia księgi handlowe. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją Leon Krell, Piotrkowska 79 m. 40 tel. 145-64.

א פעהיגער זשאנדצע בעזיצט די בעסטע רעקאמענדאציעס וויל אננעהמען איינינגע הייזער אויף אדמיניסטראציע אדער צו פיהרען מעלדונקעס. פאר א קליינעם געהאלט עווענטועל אהן פענסיע אפערטען אונטער .M. H אין אדמיג.

פרייע פאסטענס

ס'ווערט געברויכט א קוואליפיציר-טער פערקויפער און א יונגעל אין א הערט-שניידער-צודאטען געשעפט געגען גוטען האנאראר. אפערטען אונטער "K" אין אדמ. פון דער צייטונג.

ס'איז נויטיג א מאדערנטשנע און א לערן-מעדעל צו א פריוואט-שניידערין. ליפאווע 31, וו. 5.

ראקאלען

צו פערמיטען 1 צימער און קיך ערשטער שטאק, וואלטשאנסקא 144. צו ערפאהרען ביים וועכטער. 9475

צו פערמיטען א געוועלב און קיך אויך א ענצעל געוועלב אויך געמויערטע רעמיזע. קילינסקיעגא 50 ביים וועכטער.

צו פערמיטען 4 צימער און קיך מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויך 2 צימער און קיך, קילינסקיעגא 50 ביים וועכטער. 9475

MOTORY
elektr.
OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu
WARSZTATY REPERACYJNE,
przewijanie maszyn. Instalacje elektr
Reklamy neonowe
Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź
Południowa 28, tel. 21-000.

Lokal na warsztat, fabryczkę, skład, istnieje instalacja siły do wynajęcia. Południowa 28.

א לופטיג צימער אפצוגעבען פאר א פארפאלק עווענטועל מיט מעבעל פאר 2 מענער צו שלאפען קילינסקיעגא 39, ראהרען נארוטאוויטשא 5, וו. 12.

שנעל-דרוקעריי בראמבערג
צעגעלניאנא 8. טעל. 255-09
פיהרט אויס:
בריף-בויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, קוויטאנציעס, מערלאבונגס- און חתונה-קארטען, חיוב-קארטען, פריקא-און קאנמעקציע-עטי-קעטען, שטרימף-באנדראלן
רעיעל !!! מאדערן
און שעהן און ביליג

ס. פייגענבוים

ווערקשטעל פון שירמס
און שפאציר-שטעקענס
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאליררע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען.
נעמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס.

אלע ווייסעז,
אז
קליידער, אנצוגען, מאנטלען, קינדער-גארדעראב און וועש
וואשט, פוצט, רייניגט און פארבט
די בעוואוסטע יודישע כעמישע וועשעריי און פארבעריי
„עריקא"
מלינארסקא 2 (ביים רוג בזשעזשינער)
די ביליגסטע פרייזען, רעיעלע,
אונשעדליכע אויספיהרונג.
צופאהר מיט די טראמוואיען 1, 6, 14.

דער
פאטאגראפישער אטעליר „POLONJA"
גדאנסקא 31
גיט אלס פרעמיע אויף א קורצע צייט
7 רעטושירטע פאטאגראפיעס
מיט א פערגרעסערונג נאר פאר 1.50
פאר יודען, וואס פאהרען נאך פאלעסטינא, ווערט אויסגעפערטיגט אלע ארט פאס-פאטאגראפיעס שנעל, גוט און ביליג.
בעמערקונג: גרויסע בילדער מאך איך צו זעהר נידריגע פרייזען.
מיט אכטונג
אינהאבער: גוטערמאן
לאדז, גדאנסקא 31.

דרוקעריי און ליטאגראפיע
פון י. דיאמענט
איז איבערגעטראגען געווארען
אויף קילינסקיעגא 63, אין הויף
טעל. 188-76

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 4—8 אוונט.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס
און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג
פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

לעטשניצע
פאר וועגערישע קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-78
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע
און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
צוריקגעקעהרט
נעמט אן ביז 8³⁰ פריה, פון 12 ביז 2 מיטאג
און פון 7—9 אוו. זונטאג פון 10—1 פמיטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

לעטשניצע
פון דאקטוירים - ספעציאליסטען
זגערזשער 17
טעל. 146-33
רענטגען-קאבינעט
וועגעראלאגישעס אמבולאטאריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

דאס איבערגעטראגענע פון ווארשא
Laboratorjum analiz lekarskich
„SANITAS"
Mag. Chem. G. SZAMES
(abs. kurs. anal. lek. P. Z. H.)
Wólczańska 41, tel. 232-94
פיהרט אויס אלע ארט אנאליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. א.
אויפן מעלדעפאנישען פערלאנג שיקען מיר נאכן מאטעריאל און שיקען אפ די אנאליזען אהיים

ד"ר
ס. קאנטאר
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע
קראנקהייטען (מענער-שוואכע)
פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אוו

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
נעהמט אן די דרוקעריי פון
„נייעם פאלקסבלאט"
די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט
און פונקטליך איבער שטאט.

אוירען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוזעצ) אפעראציע א. ז. וו. ווי אויך אמבולא-טארישע פון 9—2 און פון 4—8 אוונט

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

ערשטע זייט	40—	60—
אין טעקסט	12—	18—

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז... מיט צושטעלען א חודש... אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

Za wydewnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.